תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה

היחיד שלא צונזר · אובידה, ספרד, י״א כסלו ה״א נ״א

Tractate Avodah Zarah

The only known Talmudic manuscript never touched by a censor

Ubeda, Spain · 1290 (11 Kislev 5051)

An exact copy of the original codex

What you are holding is an exact copy of the only surviving manuscript of Tractate Avodah Zarah — the Talmud's tractate on idolatry — that has never been touched by a censor's hand.

It was copied in the Andalusian town of Ubeda, Spain, on 11 Kislev 5051 (1290) by the scribe Shelomo ben Shaul Albagali. The codex preserves passages that Christian church authorities later cut, blackened out, or rewrote in nearly every other Talmud manuscript and printed edition — especially passages they read as referring to Jesus or to Christianity.

Because this copy was already complete two and a half centuries before the systematic 16th-century censorship campaigns began — and somehow escaped them ever after — it shows the masekhet as Spanish Jewish scholars knew it on the eve of the 1492 expulsion. The text that was lost to print for hundreds of years is here, in full, on the page.

66 leaves, paper and parchment, 26.8 × 21 cm; one page is missing between folios 24 and 25. The original is held at The Library of The Jewish Theological Seminary in New York.

ECHOES OF HISTORY SERIES

Brought to the public and printed by the Baal Shem Tov House Press

Bringing Jewish History to life.

www.baalshemtovhouse.com

The original codex is held at **The Library of The Jewish Theological Seminary** in New York.

Image courtesy of The Library of The Jewish Theological Seminary.

Contact **office@baalshemtovhouse.com** for more information about the Baal Shem Tov House Press and its Echoes of History Series.

Copyright 2026 The Baal Shem Tov House
www.baalshemtovhouse.com
office@baalshemtovhouse.com

FROM
THE LIBRARY OF
MAYER SULZBERGER

RAB 15

LIBRARY
OF THE
JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY
OF AMERICA

Micr # 7242

1604:14

Restored
through the generosity of
Graduating Class of 1958
in memory of
RABBI MARVIN WEISS

M

השריד של

דל 25 אבד לפני שניר רבות בעת השיקום (לפני כ 20 שנה, אולם בשנת 1968 עוד היה), ראה פרסימילה, ניוורק 1957.

במקומו הונח בטעות דל 39 ויש להעבירו למקומו הנכון.

דל 1 נכרך הפוך (עמ' כל ערך).

Sep. 7 1993

מ' גלצר

Jewish Theological Seminary of America
LIBRARY

זוזי שקילנא להו בעבדתיה והדתא מיחת אזיל ומנדי אבל כפי עמהן דתנן לא הדלישה זוזי
אינה קונה אית ליה ולא אינה קונה ומנדי אליבא ר' יהודה או נפרעין מהן מפני שהוא מיי'
וכיון דליה לר' יהודה אינה קונה עבדיו עבדיו ממה הוא לאחר זמן והתנא ר' יהודה או אמה
לא תמוד במוכר מפני שהוא לה ומנדה הוא לה יהוי בעיד שיכולה לקנסו במוכר מטופרתו
במוכר מאוכלת עבדו ממה היא לאחר זמן אמ' רב נחמן בר יצחק הכא בהא מוכר
דכולהו מיני עבדו וממה הוא לאחר זמן דבעא אמ' גבי לענין פשעו לעולם מיבר מתניתי
דלא כר' יהושע בן קרחה דתנא ר' יהושע בן קרחה אומ' מכלה בעבד אין נתפשין מהן מכורה
על פה נתפשין מהן מפני שהוא כמיבר מהן יתיב רב יוסף אחוליה דר' אבא ויתיב ר' אבא
קמיה דרב הונא ויתיב רב הונא וקאמ' הלכה כר' יהושע בן קרחה והלכה כר' יהודה הלכה כר'
יהושע בן קרחה היא דאמרן הלכה כר' יהודה דתנן לעבדו עלך אדוס ועבדו מחוך ועבדו
אדוס ל' מיבר או נותן לו דמי עמלו ולי יהול אי אם העבדו יתר על הקרן נותן לו את הקרן
ואם הקרן יתר על העבדו נותן לו את העבדו אמ' רב נחמן רב יוסף לפיכך בעמא הלכה
כר' יהושע בן קרחה איבעיא להו הלכה כר' יהודה לעמה מכ' דבי אמיבא מוכיל קיימא לן יתיר והבס הלכה כבית שמל
הלכה כבית הלל הלכה כר' יהודה לעמה מכ' מחלוקת ואחר כך מחלוקת ואחר כך
הלכה כבית הלל ממחלוקת בבבא קמא ומחלוקת בבבא מציעא כל המעמה ידו על התחתונה
וכל התחול ידו על העליונה ורב הונא מעמה ליה מר כמעמה ומיבעיא להו מחלוקת
ואחר כך מחלוקת אי הכי כל מחלוקת ואחר כך מחלוקת אמ' רב יוסף אמ' לי בחדא מחלוקת
ואיבעי לי' מחלוקת ואחר כך מחלוקת ורב הונא מעמה ליה מר כמעמה ידו על התחתונה וכל התחול
ידו על העליונה תנו רבנן כל יאמר אדוס מחבירו הכי קאמר מתעמד עמי כעבד אמ' רבה
בר' ידו מנה אמ' ליתן הלכה כר' יהושע בן קרחה תנו רבנן עד לחמס ועמא לא יעד לחמס
ויעמה לחמס ואחר לא יעד לחמס ויתיר היו שני חמס אחד מעמה ואחד מעמה אחד אומר נחמד
מחבירו אם היית אחל מחמס בדוכתא ובמנין הלך אחרין ואם כן הלך אחר המחמיר ר' יהושע
בן קרחה אי בעמא הלכה הלך אחר המחמיר בעל מעשה הלך אחר המיקל אמ' רב יוסף הלכה כר'
יהושע בן קרחה תנו רבנן מחזיר בחתן אין מקבלין אותן עליהן דברי ר' מאיר ר' יהוד

אומ' מזגו בתן בשמעוניות אין מקבלין אותן בתרומה מקבלין אותן אי זה דומה שעשו דבריהם
בשמעוניות מקבלין אותן עשו דבריהם בתרומה אין מקבלין אותן ר' שמעון בן יהוצדק
אומ' בין כך ובין כך מקבלין אותן מפני שבני בניהם עובדים אמ' ר' יצחק איש כפר עיגום אמ' ר' יוחנן
הכבה פותח הזוג ר' שמעון או עשרה נתנו לו שמא לאחריהן אמרו אמ' רבי מתניה
אבימי אמ' שמעון נזירי לדברי ר' שמעון לעשות אמרו וחכמים או לפניהן אשור ובו
חכמים היו תנא קמא איזה ביניהן ולא אילימן רבין בתרי סברי הן ואילימן ותנא קמא סבר הן
ולא אילימן ואיבעי אימ' נשא ונתן איזה ביניהו תנא קמא סבר נשא ונתן מנתר ורבין בתרי סברי
נשא ונתן אסור ואיב אימ' דשמעון איזה ביניהו דאמ' שמעון בנזירה אינו אסור יום אחד ורבין
תנא קמא אית ליה דשמעון ורבין בתרי לית להו דשמעון ואיב אימ' דנחום המדי איזה ביניהו
דתנא נחום המדי אומ' אינו אסור יום אחד לתנאי אילימן תנא קמא לית ליה דנחום המדי ורבין
בתרי אית להו דנחום המדי גופה נחום המדי אן אינו אסור יום אחד לתנאי אילימן אמרין
לא נתקנה הדבר ולא נאמר והא איכא רבין בתרי דקאמרי בזוטה מיהו חכמים נחום המדי הוא
תנא אידך נחום המדי או מוכרין להן סוס זכר זכין בחלחמה אמרו לא נתקנה הדבר ולא
נאמר והא איכא בן בתירא דקאמר עתיד להתן בן בתירה מתיר בסוס בן בתירה לא קא משלים ליה
מידא משלים ליה דבן בתירא ליה לרבנן נתקנה הדבר ולא נאמר תנא אידך נחום [illegible]
[illegible] מתגנב זה עגילך אמרו לו נתקנה הדבר ולא נאמר והא איכא [illegible]
לאלישע או השבת מתגנב זה עגילך וזיכין הנוס בדיבוטיות אמ' ליה ר' חנינא בן אנטיגנוס
גברא רבה אתא מאוזבין כל דאמ' אמרי ליה נתקנה הדבר ולא נאמר ליה אי הכי
בנזירה דתנא נחום המדי אומ' עוב אדם עליו בשוגג חטאת אמ' ליה בר מיתא דתנא בא בדבר
דברי דתנא ר' אלישע או יעוב אדם עליו ואחר כך יתגלב עוב תשלה נעני לי יעקוב ולעשו [illegible]
עימו ואין עימה אלא תפלה עוב אמפך כתבו עימי ואמר לך עדתי לתנא דבי ר' ישמעאל
אמפוך כתבו עימי הכי קאמ' אימתי אימתי בזמן שעדתי כתבו עימי בזמן שלא עדתי כתבו עימי
הכתי תשלה נעני לי יעקוב הכי קאמ' אימתי תשלה לעני לי יעקוב בזמן לתני ליעקוב
מעכדי קרי לא כמר דיקי ולא כמר דיקי במאי קא מיפלגי בדרשה ר' שמעאי דרשה אדם עדתו
עב הכבה ואחר כך יתגלב מנא לן מממה זכרתי [illegible] אתה תתרומם מרגלותי ועבד את נבלט

מתני׳ נשואי׳ הן על גניס קלגיא ומטרנוליא׳ אמ׳ רב חנן בר בנא קלגיא עמונה׳
אחר תקופה׳ טטרנוליא עמונה׳ ימים לפני התקופה׳ ושמיני אחר וקדם עתני
תגלגן כיון שראה אדם הראשון יום שנתמעט והולך אמ׳ אני על עסקי׳ שמחתי עולם
מתמעט והולך וזו היא מיתה שנקנסה עלינו מן השמים וחזר ועשה להתהו ובהו יצא עמונה׳ מי שתני
כיון שנתגלגלה תקופת טבת ואיתה יום שמתאריך והולך אמ׳ מנהגו של עולם הוא עמד ועשה עמונה׳
ימי טובי׳ לעצמה אחרת שעמדו כשו ונשו׳ ימי טובים הוא קבוע לשם שמים ושם קבועים לשום עבירה׳
בשלמא לעמוד יומי זובני אלא לעמוד יומי זובני מי לא חזי אמ׳ רב חנן בר בנא אמ׳ קרא הכי קאמר
כיון שראה אדם הראשון שיום מתמעט והולך אמ׳ אני על עסקי׳ שמחתי עולם חוזר להתהו ובהו ונתמלא
מיתה מנקמה עלינו והיה יצא ונטה כל הלילה ואותה נוכה קבוע כיון שעמד עמוד השחר אמ׳
מנהגו של עולם הוא עמד ונקריב עור עקרבו קרבנות לפרסותיו עד ותיטב לו מעור הר מקרין
מתירים בני אין מקרין והלה מתירים׳ אמ׳ רב יהודה אמ׳ רב עור שהקריב אדם הראשון קרן אחת
היתה לו במצחו עד ותיטב לו מעור הר מקרין מתירים׳ מקרין תרתי משמע אמ׳ רב נחמן מקרין
קתני׳ תנא רב מתנה דומי עשתה קלגיא רב העיד את הממונות לה מעמעבדות לה אומן שיכול
אומנותו למומחה׳ יתנשען לי אמ׳ קלגיא לבר אמורה׳ יוחנן אמ׳ אין אומר לא נשבית נבוב
מיניא כותיה דר׳ יוחנן אשר עמוני עשתה קלגיא וכל עניניו הממונות לה מעמעבדות לה אינה
אבוניא לא נשבית נבוב׳ טטרנוליא וקלטיסים ויוס נומיא על מלכים ויום שהמלך מכר בו נבוב
נתנו אומר לאחריו מומר ונני מעמה מעמה לבנו אינו אומר שאומנתו היא בכבוד ואינו מיוסר

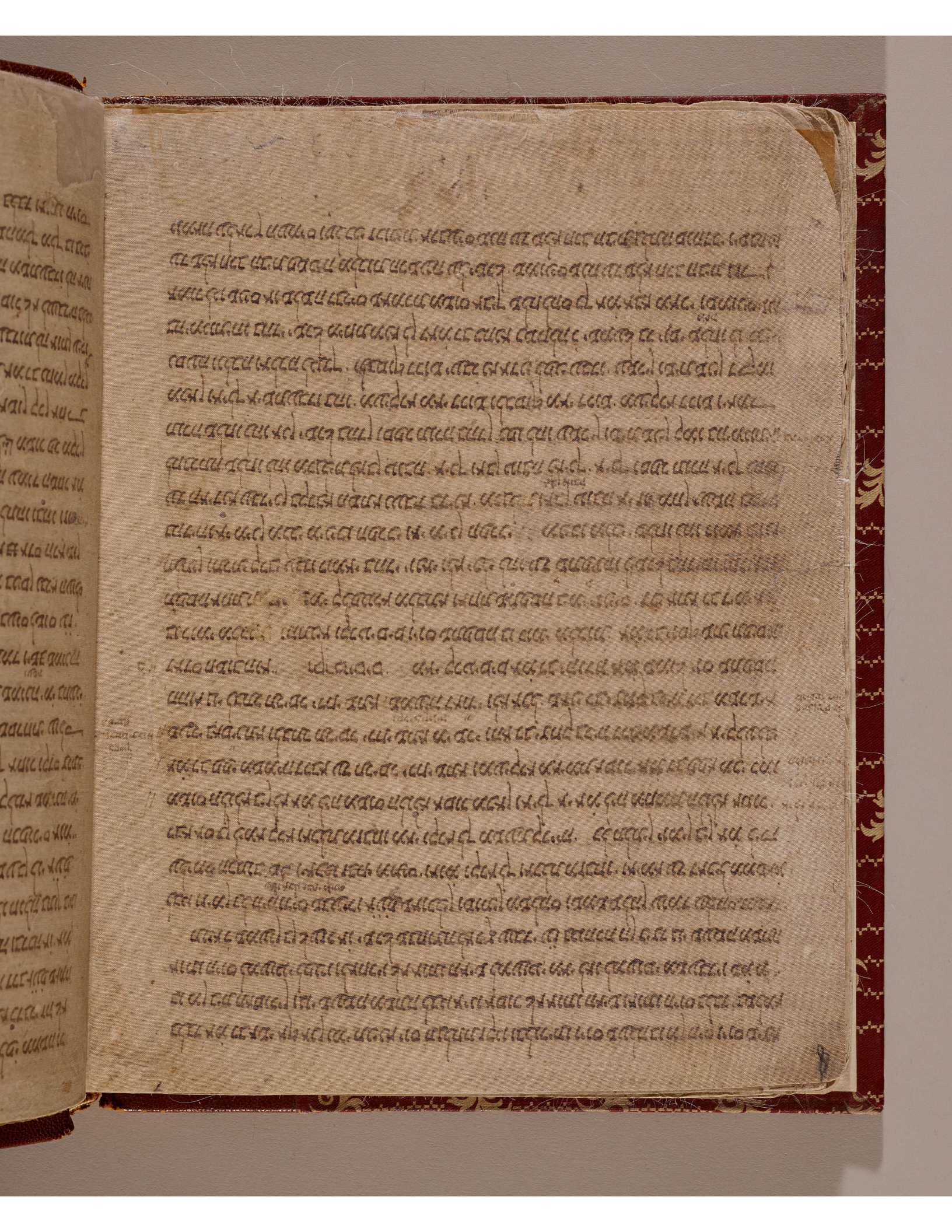

בחנותו למאי הילכתא אמר רב ההוא אמר כך יצחק בר יבדומי כדי שלא תהא דינו קשות ליט
קשות מבלי דעי ואמר רב יהודה אמר רב נחמן וכולן אחת היו בגוב ול יהודה בן בתין עמו
אין במעין הוא שנתברו ליט קשות מיעוש נשתברו כוסות שלהן דהא מכתב כתיב ולא
אימא בגוב דיט קשות עשוים אחת בשלש מלכות הרשעה עמד על עשו שעשה המומך יהבו
ליב הנשמך יהבו ועל שמומכין בה תתרב ותחום שמומכין בו תעקר מה עשה ל יהודה בן
בבא תקר ויעב בין שני הרים גדולים ובין שני עירות גדולות ובין שני תחומי שבת בין חוצ
לעזרה ותמך עם מעשה זקנים ל מיניה ול יהודה ול יוסי ול שמעון וב אעזר בן שמוע ובב
אויא אומים יש בחיאה ל נחמיה טון שהכיון בקש אויבים נאון כהדגם אמר להם בני לוט אמרו
ל אתה מה תהא עליך אמר להם הרי מוטב לעטיש נאב שאין כה חוטבים אמרו לא זזו משם
עד שעשו בו שבע מאות עבירות על בזה ועל שאוהו כב גופו כשברה לא תימא לא דנו דיט
קשות אלא אימא שלא דנו דיט שבועות טון אחזו דעשיו לוקחים לא הון יכבי שמידן אמר
מוטב נוקים וגבה ממקום למקום מב ועשי תעשי הדבר אשר ינידו לך מן המקום ההוא
מלמד שהמקום גולה מאה ועשרים ותנא ל יוסי אומר מלכות פרס בשני השנ
מאים ואלבעשרה מלכות יון בשני הבית מאה ועשרים שנה מלכות בית חשמונאי מאה
ומלכות בית הורדוס מאה ושלש מאין ואיך נא ותשוב אחר חרבן הבית שבעים שנ
ומאתים והשלשה אמר מאיתן ועיתי עשין מלכו בית דומיים ואת אמרת מאה ועשרים שנ
כאן שמונה עשרין ושתי שנין כמו בחמינותיקו בחדי יערב ולא אימתעברו בהו ואמטול קש נא
קן חמיב להו אמר רב שמואי הוי נוגע והוי תנא בתריבי שמייכה לספרא כמה כתב ונקבי ע
עיבויהו עשרין ומאתה כיה לחומריה ומינך זה לי עשרים שנה ואי שני ספרא בתריבי ש
שלשה לתנא כמה תני ושבעה עשרין שנה ומאתה כיה לחומריה ומינך ספרא בגוא
תנא תשעמאה תנא דבי שילה ארבעת אלפים הוי עבדא עם שמים תקון עם שמים תורה עם
שמים ימות המשיח ובשעתיהן עבדו יצאו מהן מה שיצאו עם שמים תורה מאי מתא שכיחא
מאתין תורה עד התותא ליטא כגון היי ל מעשי בתבהו שפתי ותרגא דהאי שפתא הוא דהוו אי
מיואת הנשמע אשר עשו בחרן וגמילי דאברהם אבינו עשתא ב תמעין ותרתין עשן הוי למהו
בעיין מדקתני תנא ארבע מאה ואכבעין וחמש ל מעשי בתבהו מהנשמע אשר עשו בחרן עד מתן

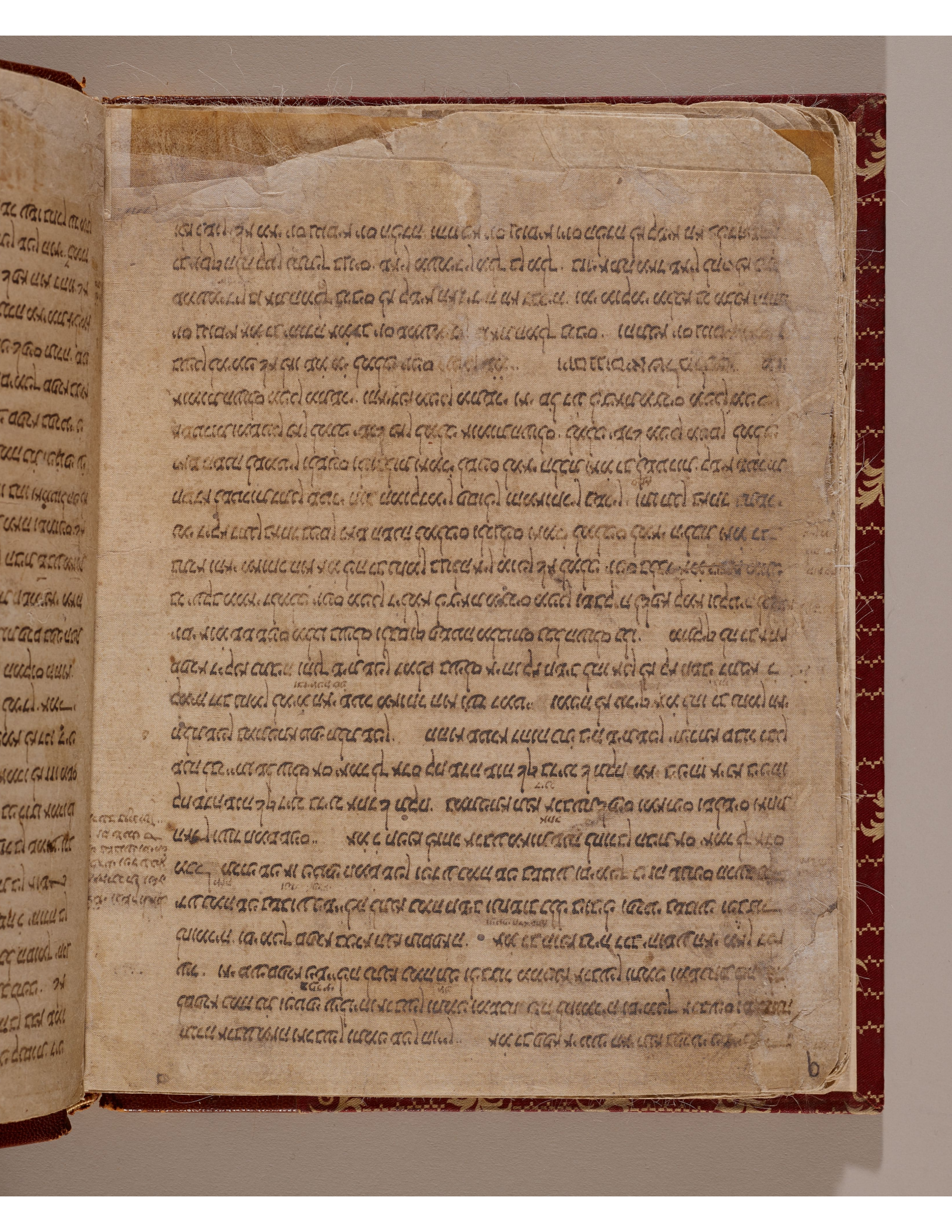

9

תורה ארבע מאה וארבעין ותמני שנין הויין. אמ' רב פפא אי טעי הא' תנא בפרעי ניש[illegible]
לספרא כמה כת' ונטפי עילויהו ארבעין ותמני ומשכחו ליה לחומריה ופימניך ארבעים ו[illegible]
עיר. ואי טעי ספרא ניש[illegible] כתנא כמה תני ונבצור ממינא ארבעין ותמני ומשכחת ליה [illegible]
לחומריה. ופימניך ספרא בגירא תנא תוספאה. אמ' רב הונא בריה דרב יהושע הא' מאן דלא
ידע כמה שני בשבוע ניש[illegible] כתנא כמה חשיב ונחשוב כלני ביוביל ופרעי בשבועי ונבצור
מכל תרתי שני או נטפי חמש שנין ונידע כמה שני בשבוע ופימניך כי זה שנתים הרעב [illegible]
הארץ ועוד חמש שנים. אמ' ר' חנינא לאחר ארבע מאות שנה לחורבן הבית אם יאמר לך אדם
קח שדה שנה אלף דינר בדינר אחד אל תקח. במתניתא תנא ארבעת אלפים ומאתים ושלשים ואחת
שנה לבריתו של עולם אם יאמר לך אדם קח שדה שנה אלף בדינר אל תקח. מאי ביניהו אינא ביניהו
תלת שנין במתניתא טפי תלת שנין. ההוא שטרא דהוה כתי ביה שית שנין יתירתא סבור רבנן
קמיה דרב נחמן למימ' הא' שטר מאוחר הוא ועד דמטי. ומניה לא טריף אמ' להו רב נחמן הא'
ספרא דיקנא כתביה והוך שית שנין דמלכו בעילם איהו קא חשיב להו אנן לא קא חשבי דתנא ר'
יוסי אומ' שש שנים מלכו בעילם ולבסוף פשטה מלכותם בכל העולם כלו. מתקיף לה רב אחא
בר יעקב ממאי דלמלכי יונים מנינן דילמא לישראת מצרים מנינן ושבקיה לאלפא קמא ונקטיה [illegible]
בתרא והא' מאוחר הוא אמ' ליה רב נחמן בגולה אין מונין אלא למלכי יונים בלבד [illegible]
נמי דיקא דתנן באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים ואמרי למלכים למאי הילכת ואמ' רב
חסדא לשטרות דתנן שטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשרין. ותו תנן באחד [illegible]
ראש השנה לשמטין ולשנים ולוובלות ואמרי לשנים למאי הלכת ואמ' רב לשטרות. קשיא שטרות
אשטרות ומשנינן כאן למלכי ישראל כאן למלכי אומות העולם. למלכי ישראל מנינן מניסן למלכי
אומות העולם מנינן מתשרי. והא' דנא מנינן מתשרי ואי סל דע לישראת מצרים מנינן מניסן
בעינן למימני אלא נאו שמ' מי למלכי יונים [illegible]. ויום גנוסיא של מלכים [illegible]
יום גנוסיא אמ' רב יהודה אמ' רב יום שמעמידין [illegible] את המלך ברבים. והתניא יום גנוסיא [illegible]
שמעמידין בו את המלך ברבים לא קשיא הא' דידיה הא' דברים. ומי מוקמי מלכא בר מלכא [illegible]
רב יוסף הנה קטן נתתיך בגוים. שאין מעמידין מלך בן מלך. בזוי אתה מאד שאין [illegible]
וכא לשון אלא מאי יום גנוסיא יום הלידה. והתניא יום גנוסיא ויום הלידה לא קשיא הא' [illegible]

שאין בה שריפה חשיבא להו ופלחו בה לע"ז · ורבנן סברי מיתה שיש בה שריפה חשיבא להו ופלחו
בה לע"ז ושאין בה שריפה לא חשיבא להו ולא פלחו בה לע"ז · גופה שורפין על המלכים ולא
מדרכי האמרי שנ' בשלום תמות ובמשרפות אבותיך המלכים הראשונים · ולשם ששורפין על
המלכים כך שורפין על הנשיאים ומה שורפין מטתן וכלי תשמישן · ומעשה שמת רבן גמליאל
הזקן ושרף עליו אנקלוס הגר מטתו וכלי תשמישו · בשבעים מנה צורי · והאמרת מה הן שורפין
עליהן מטתן וכלי תשמישן · מטתן וכלי תשמישן אין מידי אחרינא לא אימא שוין שבעים מנה
צורי · ומידי אחרינא לא והתניא עוקרין על המלכים ולא מדרכי האמרי אמ' רב פפא בסוס שרוכב
עליו · ובהמה טהורה לא והתניא עיקור שיש בה טרפה אסור ושאין בה טרפה מותר · ואי זהו
עיקור שאין בה טרפה המנשר פרסותיה ולמטה · תרגמה רב פפא בעגלה המושכת בקרון ·

מתני' יום תגלחת זקנו ובלוריתו וכו' איבעיא להו היכי קתני יום תגלחת זקנו
והנחת בלוריתו · או דילמא יום תגלחת זקנו והעברת בלוריתו · תא שמ' דתני'
תרויהו יום תגלחת זקנו והעברת בלוריתו יום תגלחת זקנו והנחת בלוריתו · אמ' רב יהוד אמ'
שמואל עוד אחרת יש ברומי אחת לשבעים שנה מביאין אדם שלם ומרביבין אותו על אדם חיר
ומלבישין אותו בגדי אדם הראשון ומאחין לו קרקפתו של ר' ישמעאל בראשו ותלו ליה מתקל
ארבעה זוזי פיזא ומחפין את השוק באינך ומכריזין ואומ' סך קירי פלסתר אחוה דמרי
זייפנא מאי אהני ליה לרמאה בדמאותיה ולזייפא בזייפנותיה דחמי חמי ודלא חמי חמי ומ'
ומסיימין בה הכי ווילה לדין כד יקום דין · אמ' רב אשי פיהן מכשילן לרשעים אל אמרו זייפנא
אחוה דמרנא כדקאמרי והשתא דקאמרי אחוה דמרנא זייפנא מרנא גופא זייפנא הוא
דידן מאי טעמ' לא קא חשיב הך · הך דליתיה בכל שתא ושתא לא חשיב · הני דלומאי דפרסאי
מאי מוסרדי וסירקי מוהרקני ומוחרון · הני דפרסאי ודלומאי ודבבלאי מוהרקני ואקניתא
קנוני ועשרים באדר · אמ' רב חנן בר רב חסדא אמ' רב חסדא ואמרי לה אמ' רב חנן בר רבא
אמ' רב חמשה בתי ע"ז קבועין הן ואלו הן · בית בל בבבלי ובית נבו בכורסיף · תיר עתא שבמפג
צריפה שבא שקלון · נשרא שבערביא · כיאתא רב דימי אמ' הוסיפו עליהן · ירוד שבעין ביבי
נרבלה שבעבו · רב דימי מנהר דעא מתני איפכא ירוד שבעבו · נרבלא שבעין ביבי · אמ' ליה
רב חנן בר רב חסדא לרב חסדא מאי קבועין הן · אמ' ליה הכי אמ' אבוה דאמר שקבועין הן ועולם

אמר עמוס בנוקבה אינו אומר כאן יום אידם אלא בכבד ויום אידם מי אמור והזרב יהודה מרא כרב נחוני

מתני׳

גמטוני חמרא וכרב גדל לגבוני חכי בחורתא דטייעי עאכי חנתא דטייעי לא קביעא

עיר שיש בה עשרה תוצה לה מותר היכי דאמי חוצה לה אמי דיש בה עשרה

חנינא כגון עגגיזה שכ עשה אי׳ב מי חנינא עגגיזה שכ עשה ואהדו

אמי ניה לא הכבת לגול מימיך ואיתי עמוס ואני עמסתי עתי קדרות עב גבי נילה ולא חמו כרכן

חכמי מקי לא חמו להן חכמים אמ׳ אבי לא חמו חכמים מעמוס בגל נבגה לכא אמרי דיכמי מהדל

אפיה ונעלי גני עבגה בקדרה דכותה הכא לא חמו חכמי מעמוס דמי עש ביה גני דבא אמ לא חמו להן

חכמים מעמוס בגוני גוים דכותה הכא לא חמו חכמי מעמוס יום אידם דבה בב בעכא אמ לא

חמו חכמים מעמוס בגוני דכותה הכא לא חמו חכמי מעמוס נתני אידהן

בזמן שזידר מיוחדת ובו תנו רבנן עיר שיש בה עשרה אסור לישב בתוכה ולא מתוכה בעיר

אחרת מבני י מאיר וחכמים אומ בזמן שהדרך מיוחדת לאותו מקום אסור אין הדרך מיוחדת

לאותו מקום מותר יעבדו קוץ בתני עש לא יעשה ויעבדו מעני שנראה כמעשה אם

אינו נראה מותר נתפזרו לו משותיו בתני עש לא יעשה ויטלם מפני שנראה כמעשה אם

אינו נראה מותר מניח מונח מיס בתני עש לא יעשה ויעשה מפני שנראה כמעשה אם

אינו נראה מותר תגרוסות המקלחות מיס לבורכים לא יניח פיו על פיהם ויעשה מפני שנראה

כמעשה לגג ואם אינו נראה מותר כיצד בונא יניח פיו על גבי השפון מפני הסכנה אבל אם

אינו נראה אלא מתוך כאיש מתוך כבית הקודה אמ רב לכל לכך לא אמרו חכמים מעשה

מראית העין אשי בחבלי חדדים אמור לא אימא אם אינו נראה כמעשה לגג ואיכא דאי תנא

קוץ מעשה דאיכא למיזל קמיה ושקליה אבל מעשה דלא אי אפשר לא אימא לא איכא ואי תנא מעשה

מעשה פשיטא דממונא אבל קוץ דנעבד דגופיה אימא לא איכא ואי תנא הכי תבתי מעשה דכיכא

סכנה אבל מעשה דאיכא סכנה דאי לא עבד מייתי אימא לא איכא תגרוסות נמהלי מעשה דקוץ נמי

למיתנא מופא פיו על גבי מסכון ויעשה מפני הסכנה מאי סכנה סכנת עבודה

תנו רבנן לא מן הנהרות ולא מן האגמים לא נפיון ולא נידוחת ואם עשתה דמו בראשו מפני הסכנה

מאי סכנה סכנת עבודה מסייעא לי חנינא דאמר חנינא הבונה גימא של מים מחמין לו

חמין בשבת ומעשה באחד שבנה גימא של מים והחזיר לו חנינא לחוש לו חמין בשבת אלהי

מתני׳

מתני׳ אין מוכרין להם דובים ואריות ...

דרבי אומן כתי העכס הבא התם נמי כיון דאביק בה נעשה גובא כמיגות דמיא בגבה ל
ואמרינן קונה עצמו בפעה אחת וי"ק קונה עצמו בכמה פעמים. אמ"ל לא דיין בעבדי הפובה
שמקבלין אותן ש"א עקרין אותן ל' חנינא ול' יוסתן הוו קא אזלי באורחא מטו קהנהו תרי דהוי
חד הוה פרי בפיתחא דש"ו וחד הוה פרי בפתחא דזגות אמ' ליה חד לחבריה ניזיל אפתחא דש"ו
דטבין יתריה אמ' ליה חד לחבריה ניזיל אפתחא דזגות דיכפיה ליתרן ונקביל אגבי מיטו
תתם חזנהו אינגון מקמיהו אמ' ליה מנא לך הא דאמרי מזמה תשמור עבד. אמרו ליה הנך
קראי מאי מזמה אי מימא תורה דאמרי זמה ומתרגמי עיצתא חטיא הוא ואמרי הפיא עצה
תגליל התוכיה מזמה זמה מיבעי ליה הכי קאמ' מדבר זמה תשמור עבד ושפ"ח תנו רבנן
כמתפס ל' ש"ע בן פקיעה ול' חנינא בן תרדיון כמיגות אמ' ל' ש"ע בן פקיעה ל' חנינא
בן תרדיון אמרין מתפסת עבדך אחד אוי לי מתפסתי על חמשה דברים אמ' ל' חנינא
בן תרדיון אמרין מתפסת על דבר אחד מחמשה דברים ואתה נמי אוי לי מתפסתי על
אחד ואיני ומי כתיב אתה עסק בתורה ובגמילות חסדים ואני לא עסקתי אלא בתורה בגבד
תשוב הונא לאמר דבהונא כל העוסק בתורה בגבד דומה כמי שאין לו אשה ובני ובנים
כתיב הכא הי אחת ולפיכך תורה מיעט לכך תורה אמר רב הונא כל העוסק
בתורה בגבד דומה כמי שאין לו אשה. ובגמילות חסדים לא עסק והתניא ל' ש"ע בן פקיעה
אומר לא יתן אדם אלא על צדקה שנ' צדקה לא אדם כן ממונה עליה כל חנינא בן תרדיון היימוני קא
מהימין מישבד לא עבד ולא עבד צדקה והתניא אמ' ל' מעשה שלטורים נתחלפו לי במעות
של צדקה וחלקתים לעניים מישבד עבד דגבעי ליה למעבד לא עבד אתיוה ל' ש"ע בן פקיעה
אתמר ל' מאי טעמא דניית ומאי טעמא גבעת אמ' להו אי מפרא לא מייפא ואי מייפא לא מפרא
מתה אינה היא נמי ליתה מאי טעמא קרו לך רבן על גרמיים אני אתיוה ליה תרי קיבורי
אמרו ליה הי דמתיא הי דשבקא אי תרתי ליה נימא אתא זיבורא אי חיטב על דשבקא אתא זיבורא
אי חיטב על דאתיא מאי טעמא לא אמרית לבי אינדין אמ' להו זקן אני ומתירא אני שמא תגמסו
בגלגלים של הינוקא שמה מבי אימוס אתרתי ליה נימא ההוא ינוקא דהמתו תרי סבא מאי
טעמא מבקת עבדך בתילות לא היו דברים מעושים קים ליה לאפהנדי ביה אתא שיהו אי דמי
ליה כחד מינייהו אמ' מדאי תרתים נימא בהדי נמי תרתים ליה כיתא ההוא גברא הוה

מחוי בשותיהבא אמנת בה קים למימר להו הא כתיבא אינב חמי בי קיסר אתא שיהו כתיב ה
בארבע מאה פרסי אמטוה לר חנינא בן תרדיון אמרו ליה מפני מה עסקת בתורה יותר להו
כאשר צוני ה' אלהי מיד נזדעזעו עליו מריחה ועל אשתו הריגה ועל בתו ליטב בקובה על זונות ר'
עליו מריחה שהיה הופה את העם באותיותיו היכי עביד הכי והתניא אבא שאול אומ אף ההופה
את העם באותיותיו אין לו חלק לעולם הבא להתלמד עבד דאמר מר לא תלמד לעשות אבל אתה
למד להבין ולהורות שאני מאי דעתך אי עשה מעשה להופה את העם באותיותיו בפרהסיא הוה
וכתיב זה שמי לעולם לעלם זכר ועל אשתו הריגה דלא מחיה ביה ועל בתו ליטב בקובה
על זונות דאמרי אינהו פעם אחת היתה מהלכת בין גדולי רומי אמרו נמה נאות פסיעותיה
על רגליה זו מיד דקדקה בפסיעותיה והיינו דאמר ריש לקיש מאי דכתיב עון עקבי יסובבוני
מיום דע בעקבוני בעולם הזה מסבבות אותו ליום הדין נעשית הוצאת אלעזר ברבי שמעון
את הדין הוא אומ התנר תמים פעלו ואת אומרה כי אמונה ואין עול צדיק וישר הוא בתו
אמרה גדול העצה ורב העליליה אשר עיניך פקחות על כל דרכי בני אדם וגו' אמ ר' כמה
גדולים מעשה צדיקים הללו שמדמינו להן עלמה מקריאות הללו על צדוק הדין בשעת צדוק
הדין תנו רבנן נעשה ר' יוסי בן קיסמא הלך ר' חנינא בן תרדיון לבקרו אמ לו חנינא
אחי אי אתה יודע שאומה זו מן העמים המכיכה והחריבה את בית מקדשו של אלהינו
את חסידיו ואבדה את גדוליו ועדין היא קיימת ואני שמעתי עליך שאתה עוסק בתורה
וספר תורה מונח בחיקך ויושב ודורש אמ לו מן העמים ירחמו אמ לו אף אומ לך דברי על
עשו ואתה אומ לי מן העמים ירחמו תמה אני אם לא שלחו אותך שמא תורה עמך אמ לו
לא מתוך שאני לעולם הבא אמ לו נכלום מעשה נא כידך אמ לו מעשה שלפרים נתחלפו לי במעות
של זרקה וחלקתים לעניים אמ לו אם כן מחשבתך יהא חלק ומגורלך יהא גורלי אמרו לא היו
ימים מועטים עד שמת ר' יוסי בן קיסמא והלכו כל גדולי רומי לקברו נתחזרתן מצאוהו כל
חנינא בן תרדיון ועוסק בתורה ומקהיל קהלות ברבים וספר תורה מונח בחיקו נכבוהו וקבלוהו
בחבילי זמורות והציתו בהן את האש ופיזרין על גביו ועל גבי ראשו נמים והניחום על לבו כדי שלא
תצא נשמתו מהרה אמרה לו בתו אבא בבך אראך אמ לה אילמלי לבדי נשרף היה הדבר קשה
עבמו מעשרף הוא וספר תורה עמו מי שיקפוץ עליהן על ספר תורה יקפוץ עליהן אמרו ר'

היא דתניא ההולך לא יצנף ויטול אפר מפני מומחי דמים ר נתן מתיר מפני מנהג דברי אחד מצנוח
ומציל ואחד מטעין על הקיטה להטיחה תנו רבנן אין הוכחין לגוללי אותן ולקרקסי אורי
מפני שמזבלין שם זיבולי דברי ר מאיר וחכמים אומר מקום שמזבלין אפור מפני חשד עון מקום
אחיך
שאין מזבלין שם מפני מועד לגים מאי בינייהו איכא בינייהו נשמא ונתן דתנ ר ממשן בן שי מאי
דכתיב אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים וכי מאחר שלא הלך מהיכן עמד ומאחר שלא
עמד מהיכן יצא ומאחר שלא יצא מהיכן לץ אלא אם הלך סופו לעמוד ואם עמד סופו לישב ואם
ישב סופו לנוץ ואם כן על מה הכתוב מדבר אלא אם חכמה תחכמתך ולצת לבדך תשא אמ ר שמואל בר
המתגלגלין יסורין באין על שלש ועתה ל תתגלגלנה חזקו מוסרים אמ להו נבא לבבנו
במטותיו מיניכו דלא תתגלגלנו כי היכי דלא ליתו יסורי עלייכו אמ רב קטינא כל המתגלגלין
מזונותיו מתמעטין שנ ממך ידו אותגלגלנים אמ ריש לקיש כל המתגלגלין וכל המתיהר
נופל בגיהנם שנ זד יהיר לץ שמו עושה בעברת זדון ואין עבירה שאין גיהנם שנ יום עברה היוא
ההוא אמ ר תנחום בן חנילאי כל המתגלגלין גורם כליה לעולם שנ ושתה ל תתגלגלנו כן
יחזקו מוסרים כי כלה ונחרצה שמעתי מאת ה צ ממשן בן שי מאי דכתי אשרי
האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד מלא הלך לגוללי אותן ולקרקסי אותן
ובדרך חטאים לא עמד מלא עמד בקנוניון ובמושב לצים לא ישב מלא שב מתחבולות שמא
יאמר אדם הואיל ולא הלכתי לגוללי אותן ולקרקסי אותן ולא עמדתי בקנוניון ולא שבתי בתחבולות
אלך ואתגרה בהינה תלי כי אם בתורת ה חפצו אמ ר שמואל בר נחמני מגי דכתי אשרי האיש
אשר לא הלך בעצת רשעים וה אברהם אבינו מלא הלך בעצת דור הפלגה מפני שאנשי דור
הפלגה רשעים היו שנ והבה נבנה לנו עיר ובדרך חטאים לא עמד זו אנשי סדום מפני שאנשי
סדום חטאים היו שנ ואנשי סדום רעים וחטאים ובמושב לצים לא ישב מלא ישב במושבם של
אנשי סדום שנתים מפני שהפלגתים ליצנים קס שנ ויהי כשוב לבם ויאמרו קלו ולמתעון וישחק
לנו אשרי איש יקראת ה צ אשרי איש ולא אשרי אשה אמ ת עומדים אמ רבאשי מי שעשה
תשובה נשתוא איש ל יהושע בן לוי אומ אשרי מי שמתגבר על יצרו כאיש ממשנתיו חפץ ומה
אמ ר ש שעל במצותיו ולא במצות אחרים והיינו דתנן הוא היה אומ ש תהיו עבדים המשמשין
את הרב על מנת לקבל פרס כי אם בתורת ה חפצו אין אדם לומד תורה אלא במקום שלבו

תלמוד עומ ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח אמר יהושע בן נון העוסק בתורה
גבוהין מוצנחין דבר זה כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים כתו בתורה והקטר עשרה
את דבני הבירתה תזרעו ועשיתם אותם למעין המבכלו שנוי בנביאים לא ימוש ספר התורה הזה
מפיך והגית בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח משולש
בכתו וכל אשר יעשה יצליח מצינו כ׳ כמגדלי מאן בעי חיי מאן בעי חיי איכפת ואזול
טולי עלמא לגבי אומנו׳ כה הבלן חיי הבלן חיי אמ׳ להו מי האיש החפץ חיים אוהב ימים
לראות טוב נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה סור מרע ועשה טוב וכן אמא אומ
אנס נדרתי לעוני מרע ושפתי מדבר מרמה לך ואתברה בעינה תלי ועשה טוב ואין טוב
לא תורה מכי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו הגיע לביפה שמעמידין בה
עז וכו אמ׳ ר׳ שמעון אם בנה מכרו מותר פשיטא מעמידי ש הן בין לר׳ אמא בין לר׳
עקיבא מעמידי ש אין אסורין עד שיעבור אמ׳ ירמיה לא נתנה לא לגוי עמדה השתא
למאן דאמ׳ ש על נכרי אינה אסורה עד שתעבד לא למאן דאמ׳ אסורה מיד מאי איכא
למימר אמ׳ רבה בר שילא מאן לא בי׳ לה נמי מלאכה ואי מתחזי במכוש הא מכוש
ומכוש האחרון ליתבה עזה פרוטה אמא קסבר יעשה לעכירות מתחלה ועד סוף

מתני׳ אין מוכרין להן במחובר לקרקע מנא הני מילי דכתי׳ לא תחנם
תתן להם חניה בקרקע הא לא מחנם מיבעי ליה להתשלו׳ מ׳ בחנם
לא תתן עליהם מתן אם כן מ׳ אמא קרא לא תחונם מאי לא מחנם מיבעי ליה להני תלת קראי
ואכתי מיבעי ליה להתשלו׳ מ׳ דחמיר לא תתן להם מתנה תחנם אם כן מיבעי קרא לי
תחנם מאי לא תחנם עמעת מינה כולהו תניא נמי הכי לא תחנם לא תתן להם חניה
דבר אחר לא תחנם לא תתן עליהם מתן דבר אחר לא תחנם לא תתן להם מתנת חנם אמ׳
בגוי לגר בנתינה ולגוי במכירה ומתנת חנם תנא היא לתניא לא תאכלו כל נבלה לגר אשר
בשעריך תתננה ואכלה או מכור לנכרי אין לי אלא לגר בנתינה ולגוי במכירה לגר במתנה
מניין תל׳ או מכור לגוי בנתינה מניין תל׳ תתננה מכור לנכרי נמצאת אתה אומ אחד גר
ואחד הגוי בין במכירה בין בנתינה דברי ר׳ מאיר ר׳ יהודה אומ לנכרים נכתבן לגר בנתינה ולגוי
במכירה ולר׳ יהודה מפיר קאמ׳ ר׳ מאיר אמ׳ לך אי מה לעני כדקאמ׳ מאיר ליתתב במתנה

קדושה מביאה לידי ירושת מכירה מביאה לידי ענוה ענוה מביאה לידי חסידות חסידות
גדולה מכולן מנ"ל דכתיב בחזון לחסידיך. ותניא דר' יהושע בן לוי אומר יהושע בן נון
גדולה מכולן מנ"ל דכתיב ה' אלהים עמי יען משחך משחים אותי לבשר ענוים לבשר חסידי לא נאמר
אלא לבשר ענוים הא למדת שענוה גדולה מכולן. אבל מוכר הוא לו משיקרין תנו
רבנן אילן עב מטה בקרקע וקרקע דברי ר' יהודה דברי אומר אינו מוכר לו אלא קרקעה עמה
מטה לבנו ובוזז דברי ר' יהודה דברי אומר אין מוכרין לו אלא בזזה כמה עב מטה בקרקע וקרקע
דברי ר' יהודה דברי אומר אינו מוכר לו אלא קרקעה. ובניא דר' אלעזר אילן בהא אמר ר' אלעזר
כיון דלא פסיד מצה ליה אבל כמה דאי מצמי לה פסדא אימא מודה ליה לר' יהודה עד כאן
אלעזר הכי תנתי בהא קאמר ר' יהודה מעשה דבא ידיעבחיה אבל מחת ידיעבחיה אימא
מודה ליה לר' אלעזר עד כאן. ואי אלעזר בהא קאמר ר' אלעזר אבל בהך תנתי אימא מנדי
ליה לר' יהודה עד כאן. איבעיא להו בהמה עב מטה בקרקע מהו טעמא דר' יהודה
בהך דלא עביק ליה מצה הוא נמי דלא עביק ליה מצה ליה או דלמא אפילו הכי
דגי קיימי לא עביק ליה מצה ליה אבל בהמה כיון דבעי מצה ליה קיימא מצה ליה או דלמא
לא שנא תא שמע בהמה עב מטה בקרקע וקרקע דברי ר' יהודה ר' מאיר או אינו מוכר לו אלא
עמוטה. **מתני'** אין מעכירין להם בתים בארץ ישראל מאי אין צריך לומר עדות
אילימא דאיכא תרתי חדא חטיית קרקע וחדא דקא מפקע להו ממעשר אי
הכי בתים נמי איכא תרתי חדא חטיית קרקע וחדא דקא מפקע להו ממזוזה הא אמר מר מעשר
מזוזה חומרת הדר היא. ובמוריז מעכירין להם בתים אבל לא עדות. מאי שנא מכירת בתים לכא
דגמו מעשר מכירת בתים לארץ ישראל אי הכי עכירות בתים נמי ליגמר. מעשר עכירות בתים
לארץ ישראל הוי גופא גזירה אגן ניקוס וניגמר גזירה לגזירה והא עכירות עדות במורי דגזירה
לגזירה הוי וקא גמלי. התם לאו מעשר גזרה לגזרה הוי לא מעשר דקמב ניבוע יתיר עמית
ניבוע אי הכי עכירות בתים נמי עדות תיתי בהו תרתי גזרו בהו רבנן בתים דלית בהו תרתי
לא גזרו בהו רבנן. בחוצה לארץ מוכרין בתים ומעכירין עדות. מאי טעמא עדות תיתי
בהו תרתי גזרו בהו רבנן בתים דלית בהו תרתי לא גזרו בהו רבנן. ל' יום או מעכירין בתים
בארץ ישראל מאי טעמא עדות תיתי בהו תרתי גזרו בהו רבנן בתים דלית בהו תרתי לא גזרו

הדרן עלך לפני איוהן של גוים"

בהמ"ל

גמ' מענין ד' בתוך ארבעה על גגים מפני שחשודין על הדבישה ולא תתיחד אשה עמהן מפני שחשודין על העריות ולא יתיחד אדם עמהן מפני שחשודין על שפיכות דמים" בת"י ל"ש הילכך אתה העבירת אבל נגרית מילתא אחרת ת"ש נהי שרש לא תניק אחבנה של נגרית תבל נגרית תניקה אחבנה של בהי"ש נעשותה" ומתרפין מהן רפוי ממון אבל לא רפוי נעשות ואין מהב"ן מקום דבר"י מאיר וחכמי בשעות הדגים הנותר אבל לא בינו לבינו" שו"ר דברים של גוים אסורין ואיסורן איסור הנאה היין והחומץ של גוים שהגיעו יין וחרס הדיו ועורות בבובין דבן עמעין בן נמלים אומ' בומן שהקרינו על עגל אסור ממור מותר" נמר הגבנם עם מותר והיוצא אמור מפני שהוא טבול מפני שהוא הולכים להרפואה לשאת ולתת עמהן והבאין מותרין" נודות הגוים וקנקניהן יין של ישראל בתוכן אסורין ואיסורן איסור הנאה דבר"י מאיר וחכמי אומ' אין איסורן איסור הנאה" הקדרין והזגין של גוים אסורין ואיסורן איסור הנאה דבר"י מאיר וחכמים אומ' כלין אסורין יין מותרין" הממוריים ונבלת בית מאוש של גוים אסורין ואיסורן איסור הנאה דבר"י מאיר וחכמים אומ' אין איסורן איסור הנאה" אומ' יהודה מעשה בר' שמעון אחד שהעבירן ומהלכין בידו מפני מה אמרו נבלת הגוים אמר לו מפני שמשמרין אותה בקיבת נבלה אמר לו והלא קיבת עולה חמורה מקיבת הנבלה ואמרו כהן עדעתו שיפת עולפת תיכף ולא הודה לו אבל אמרו לא נתנו ולא מוענין אמר לו מפני שמשמרין אותה בקיבת עגל שיש אמרו לו אין למה זה דומה להנאה הציאו לדבר אחר אמר לו ר' שמעון אחי היאך אתה קורא עובדי כוכבים לו לך מיין אבל עובדי כוכבים לוחייך אמר לו כי עובדי כוכבים לוחייך מיין אמר לו אין הדבר כן מהרי תגרו מכמר עבודת ממנך עובדי כוכבים" שו"ר דברים של גוים אסורין ואין איסורן איסור הנאה חלב שחלבו ישראל ואין עמו רואהו ותפת ותמרן מכהן והעלקות וכבדים עדרן להתגבה" ותומץ וגבינה שעשה ואין פאין בו דונה והחילק וקורטו של חכמים ומכת סרטנית אסורין ואין איסורן הנאה" ואו מותרין באכילה חלב שחלבו גוי וישראל רואהו והדבש שנפל עליו עכבר ומעשה בחבית של דבש שנפל עליה עכבר ומתו ונטלו את העכבר

שיש בו דגה ועלה של חלתית וזיתי גלוסטקא מגולגלין ר' יוסי אומ' השלחין אסורין החגבין הבאין
מן הסלילה אסורין ומן ההפתק מותרין וכן לתרומה"

סליק פירקא

אין מעמידין וכו' ודמינהי לוקחין מהן בהמ' לקרבן ואין
חוששין לא משום רובע ולא משום נרבע ולא משום מוקצה ולא משום נעבד' בשלמא מוקצה
ונעבד אם איתא דאקצייה לא הוה מזבין לה אלא רובע ונרבע ניחוש אמ' רב תחליפא אמ' רב שילא
אבינא משמיה דרב גוי חס על בהמתו שלא תעקר הא תינח נקבות זכרים מאי איכא למימר
אמ' רב כהנא הואיל ומכחישן בבשר' וליחוש דילמא רבעה רועה מתירא משום הפסד שכרו
ואלא הא דתניא ואין מוסרין בהמה לרועה שלהן הא אמרת רועה משום הפסד שכרו מירתת
אינהו דידעי בהו מירתתי אנן דלא ידעי בהו לא מירתתי אמ' רבא הינו דאמרי אינשי מכתבא
גללא בזע ורגלא בחבריה ידע" זכרים מנקבות לא ניזבון דילמא מרבעא עילוה כיון דמסרך
בה מירתתא ואלא הא דתני רב יוסף ארמלתא לא תרבי כלבא ולא תשרי בר בי רבא ושפיזא
בשלמא בר בי רב צניע אלא כלבא דמיגרי בה מירתתא כיון דכי שדיא ליה אומצא מסריך
בתרה אמ' מימר קאמרי אינשי האי דמסריך בתרה משום אומצא דשדיא ליה" נקבות
אצל נקבות מאי טעמ' לא מיחדינן אמ' רב עוקבא בר חמא מפני שהגוים מצויין אצל נשי
חבריהן פעמים שאינו מוצאה רובעה ואיב אימא אעפ שמוצאה רובעה בהמת ישראל עדיפא
ליה דאמ' מר חביבה עליהן בהמתן של ישראל יותר מנשותיהן דאמ' ר' יוחנן בשעה שבא נחש
על חוה הטיל בה זוהמא ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן גוים שלא עמדו על הר
סיני לא פסקה זוהמתן" איבעיא להו עופות מהו תא שמע דאמ' רב יהוד' אמ' שמואל משום
ר' חנינא אני ראיתי גוי אחד שלקח אווז רבעה חנקה צלאה ואכלה אמ' ר' ירמיה מדפתי אני ראיתי
ערבי אחד שלקח ירך אחד מן השוק וחקק בה כדי רביעה רבעה צלאה ואכלה" רבינא אמ'
לא קשיא הא לכתחלה הא דיעבד' ומנא תימרא דשני לן בין לכתחלה בין דיעבד דתנן לא תתיר
אשה עמהן מפני שחשודין על העריות ודמינהי האשה שנחבשה לידי גוים על ידי ממון
מותרת לבעלה על ידי נפשות אסורה לבעלה אלא לאו שמ' מי' דשני לן בין לכתחל' בין דיעבד
וממאי דילמא לעולם אימא לך אפי' דיעבד נמי והלא הינו טעמ' דמתירא משום הפסד ממונו
תרע דקתני סופא על ידי נפשות אסורה לבעלה ותו לא מידי ר' פדת אמ' לא קשיא הא ר' אליעזר

הא רבנן דתנן גבי פרה חטאת ר' אלעזר אומר אינה נקחת מן הגוים ואומרים מצינו מי
לאו בהא קא מיפלגי ר' אלעזר סבר חיישי לרביעה ורבנן סברי לא חיישי לרביעה ומאי דאימא
דכולי עלמא לא חיישי לרביעה והכא היינו טעמא דר' אלעזר כיון דאמר רבי יהודה אמר רב
אמר רבה עגלה שרה עליה בכלאים פסולה ובעגלה עד שתמשך מן סבר חיישי ומן סבר לא
חיישי לא סלקא דעתך דהיינו טעמא דר' אלעזר דהתם מעמוס ניחא טפי דטובא הוא
הכא נמי נימא מעמוס תנאה פרתה לא מפסיד טובא הכא יצתה תוקפו ודילמא דכולי עלמא
לא חיישי לרביעה והכא היינו טעמא דר' אלעזר כדתניא אילימא מאי טעמא דר' אלעזר
דגר בני יעקב ויקחו איש בני יעקב יקיחו ואין הגוים יקיחו לא סלקא דעתך דקתני וכן היה ר'
אלעזר פוסק בגר תקבינות בכלן ואי סלקא דעתך מעמוס קיחה כתיב בהו
ודילמא עד כאן לא פליגי רבנן עליה דר' אלעזר אלא בפרה דמיה יקרים אבל בעגל מודו
ליה ת"ש דתניא לוקחין מהם בהמה לכתבן מני לא ר' אלעזר ולא רבנן ועוד תשא בהדיא
מיא אהדדיה חברותי ר' אלעזר כל כמיניה קרי יקבצנך איכי נביות ערתוך עד כאן לא פליגי
אלא כחמשא אבל היכא דודאי רביעה פסלה ממעמידה דפרה קדשי מזבח היא דאי קדשי
בדק הבית היא מי פסלה בה רביעה מאי פרה דחטאת קריית רחמנא אלא מעתה התפטר
בעגלה דתניא הקדישה לוגא דופן פסולה ולא ממעין מקדישין עמעין לטעמיה דאמר
יוגא דופן ולד מעבירו הוא ואמר ר' יוחנן מודה היה ר' שמעון לענין קדשים שאינו קדוש אלא
מאי קדשי מזבח היא מוקי מנוקי תפסל בוגא דופן אי אמרת בשלמא קדשי מזבח היינו דפליגי
רבנן עליה דר' שמעון דרבנן סברי קדשי מזבח היא ולא עמעין מבר קדשי בדק הבית היא ולא
תיגאה הקרייה כתמצא לא אי אמרת בין לר' אלעזר בין לרבנן קדשי בדק הבית היא שמאי פליגי
רבנן ולא עמעין כלל דכולי עלמא קדשי בדק הבית היא כדקאמרי אינה פסולה בוגא דופן ולענין
רביעה אפי' עמעין מודה דפסלה בה דכתי כי תשחתם בהם מום בם והתנא דבי ר' ישמעאל
כל מקום שנ' השחתה אינו אלא דבר עזרה ועוד עזרה דכתי כי תשחית כל נמר את דכתי
דכתי פן תשחיתון ועשיתם פסל והאפרה הויא ומומין פסלה דבר עזרה ועוד פסלה בה
גופא תנאי היכא מאי טעמא דר' אלעזר דכתי דבר ר' בני יעקב ויקחו איש בני יעקב יקיחו ואין
הגוים יקיחו ת"ש מעתה דבר ר' בני יעקב ויקחו לי תרומה הכי נמי דבני יעקב יקיחו ואין הגוים

מתן בארבי הנדד וכו' ויאמר כשמל את בני יהודה קשה היא כתובה עם ספר היער
מאי ספר היער אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן זה ספר אברהם יצחק ויעקב שנקראו ישרים
דכתי תמה נפשי מותי ישרים והיכן רמיזת יהודה אתה יודוך אחיך ידך בערף אויביך אי זהו
בני מחחמה עזרי כה ד' כגבר ערף הוי אומר זה קשוט ר' שמעון בן יוחי אומר זה ספר ממנה וטור ד"ק
ואמאי קרי ליה ספר היער דכתי ביה ועשית הישר והטוב בעיני ה' והיכן רמיזת ידין רב נחמן
זהו בני מחחמה עזרי ידיך הוי אומר זה קשוט ר' שמעון בר נחמני אמר זה ספר שופטי
ואמאי קרי ליה ספר היער דכתי בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה והיכן
רמיזת רק למען דעת דורות בני ישראל ובמדרש מחחמה אי זו היא מחחמה עזרי כה כימות
הוי אומר זו קשוט וכתי ויאמר ה' יהודה יעלה וירם הטבח את השוק והעלית ושם נפלי
עיול מאי והעלית ר' יוחנן אמר עוק ואית ומאי והעלית דמסמסא אילימא ר' אליעזר אומר עוק וחזר
ומאי והעלית דמחית ליה לחזה עילוי עוק כי היכי דבעי אינשי מוניבליה ור' שמעון בן נתנאל
אמר עוק ומוסי ומאי והעלית עוסי דעילוי עוק קאי לא תתיחד אשה עמיחה גרסי
עסיקי אילימא בחד זכותה גבי ישראל מי שרי והתנן לא יתיחד אדם אחד עם שני פנים ש"מ
בתר זכותה גבי ישראל נמי שרו מי שרי והתנן אבל אשה אחת יתיחדו עם שני אנשים אמר
רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא בנשואים אבל בנתרצים אפי' עשרה ומי לא תנן עשרה היו
והוציאוה עשרה נחנסה לא נעשים בחד ולא עוד אלא אפי' עשרה אשתו משמרת
בו אין אשתו משמרתו ותיפוק ליה משום טפיכות דמים אמר ר' ירמיה באשה חשובה עסיקינן
ר' אבא בר זבדי אמר אשה כי זו שנה עליה מאי בינייהו אשה חשובה בין האנשים ואידיעה חשובה
בין הקופים תניא כותיה דר' אבא בר זבדי האשה אשתי שהשטים עמה לא תתיחד עמהן מפני
שחשודין על העריות ואם יתיחד אדם עמהם מפני שחשודין על שפיכות דמים תניא רבי
ישמעאל בן נחמיה בדרך עוסקני לימינו ר' יוחנן בן ברוקה או בשוק לשמאלו בשעת
שמקל טופחו בשמחתו היו עוברין בינה ואין יורדין בינה לא יהא שרוי לעשרה ואם נתיחד
אין ישראל לעשרה ואין שוה לשנים אמא לוין את בנו ובנתנו עבו אין הזוכר יזיע לא
תהלך כדרך עשתה יעבר אדבכן לעשו הרשע הכתי על אשר אנכי אלנו עליה וכתי ויעבר
נחעבכותה וגו' מעשה בתלמיד אחד שהיו הוכרין בבוא שנגו בתן כשנים אמרו לו

חמרא דאיקרים עד תלתה יומי יעבו מעוס נכוי ויעבו מעוס יין נסך מכא ואיך אין בו מעוס
נכוי ואין בו מעוס יין נסך נהדעי אמרי אפי לבתר תלתה יומין יעבו מעוס נכוי מאי טעמא
דמקרי ועתי תנו רבנן אין בו מעוס נכוי בין תוסס וכמה תסיסתו שלשה ימים השתכים
אין בהם מעוס נכוי ובני גוטה נהגו בהן איסור ולא אמרן אלא לתביה חכה אבל איתביה חכה
מכי נותח הכבדי אין בו מעוס נכוי ובני גוטה נהגו בו איסור אמ' רב משרשיא אי איתביה
עקולי חיטי ואיכא נא חיטי אמ' רב חייא בר אבי אמ' שמואל טיפ טיפ אין בו מעוס נכוי אמ' רב
פפא והוא דעביד טיפ טיפ ונגיד טיפ טיפ אמ' רב חייא בר אבי אמ' שמואל כי תאנה אין בו
מעוס נכוי כמאן כי האי תנא דתניא ר' ישמעאל אומר אוכל אדם עגבים ותמרים בשבת ואינו חושש כי
לקיורין מעוס שנ' שומר פתאים ה' אמ' רב ספרא מעמיה דר' יהושע דרומאה שלשה מינין
אדם הן שלחוך עוקץ שלחוך בינוני מפשפש שלזנב זקן שלו כמאן דקיל נחיש חיכה ומ
והתניא שלשה בכזמין שמזקין בגורה מתוספת בהן שורהן דבוטח וחזיר כחמוס ויקנין
בקשר שלחוך עוקץ כמאי התניא לבתר תליתי שתתי נבלתה אעפ שעתו היימנה תלעה בו
אדם ואי מתו אי יתה עלילי מעלתה היה שעתו היימנה תלעה ואי מתו ועתה עלילי ומתו
אמ' ר' ירמיה זהו עוקץ תנו רבנן מים שנתנבלו הרי זה לא יטמאם בטומאת הנבלים ואי יבבא
בהו אתי תבית ואי יבבא בהן אתי הטיט ואי יעלה מהן לא בהמתו ואי בהמת חבירו ואי יחתך
בסכין טמא ידיו ורגליו אחרים אומ' מקום שיש מי רגלא אסור מקום שאין מי רגלא מותר אחרים
מיהו הוא קמא איכא בינייהו בתיך ונגהרגל ורומץ דאמי וכן אבטיח שנתנבלתה אשפה
אינבלו ממנה תלעה בני אדם ואי מתו לא יאכל ממנה עלילי ומעלתה היה שאכלו ממנה
תלעה בני אדם ואי מתו ואכל ממנה עלילי ומתו ואמ' ר' ירמיה זהו עוקץ אמ' מר
עקה מהן לא בהמתו ואי בהמת חבירו והתניא אבל מעלה הוא בהמת עצמו בגומרא אי הכי
דתניא נמי כחוש דידיה נמי כחוש תדע דתניא רחבה נמי הדר ביה ימפיק דבעי לאכוניה
ומשכח ליה מיניה אמ' ר' יוסי אמ' ר' יוחנן מעוס ר' יהודה בן בתירא שלשה מינות נפל
אפור בהנאה ומטמא טומאת חמורה בגזירת שתים יין אסור בהנאה ומכאן טומאת מת
בפני עצמו המפקיד יין אצל נוי אסור בהנאה ומותר בהנאה ומניהי אצל נכרי נעידותו
אמ' ר' ירמיה כגון שייחד לו קדן זגית אי הכי בעתיה נמי פשתני דייק' ר' יוחנן איקנע נעדיוה

בהנאה תשיר ממשקין בן גודר עלמי בנו מל לבן נמלים עב רבן נמלים שהיה ממנו בעבו
והודו לו מאי כי הודו לו כל מי שהו אבל בנו הוה לו ואיבעי אימא גודא לחוד וגודע לחוד
ועוברות לבובין. תנו רבנן אי זהו עור לבוב כל שקרוע כנגד הלב וקלוד כמין אגוזה יש עליו
קורט דם אסור אין עליו קורט דם מותר אמר רב הונא לא שנו אלא מלחו אבל מלחו אמור
אימר מלח העבירהו לעבדו בזמן שהוא קלוש אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל
הלכה נמצב אמר ליה אביי הלכה מצב דמצב אמר ליה נמרא נמוך זמורתא תהא בשר
הנבנם לבית עיו מותר. מאן תנא אמר ר חייא בר אבא אמר ר יוחנן דלמא כל שיעור דאי ל
שיעור היכא מהני מחשבת נכרי לעו והיוצא אסור מפני שהוא כזבחי מתים מאי טעמא
אי אישעור ליכא תקרובת ול יהודה בן בתירא הוא דתניא ר יהודה בן בתירא או מצין לתקרובת
עו שמעמא באהל עכ ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים מה מת מטמא באהל אף תקרובת
עו מטמא באהל. ההולבים לתרפות אסורין. אמר עמוב גוי ההוך להתרפות בהליכה
אמור רבנן להוך ומודה לעו בחזירה מותר מאי דהוה הוה ישרש ההוך להתרפות בהליכה מותר
דילמא הדר ביה בחזירה אסור כיון דאיבעי מי הדר הדר ואזיל והתנא ישרש ההוך להתרפות בין
בהליכה בין בחזירה אמור אמר רב אשי כי תניא ההיא ביישרש מעמוד. תנו רבנן גוי ההוך
ליריד בין בהליכה בין בחזירה מותר. ישרש ההוך ליריד בהליכה מותר בחזירה אסו מאי טעמא
ישרש דבחזירה אמור דאמרי עו זבין ומתי איכא בהדיה. גוי נמי טעמא עו זבין ומתי עו איכא
בהדיה. גוי אימר גלימא זבין. ישרש נמי לימא גלימא זבין ממרא זבין. ישרש אם איתה דהוה
ליה הכא מזבין. והבאין מותרין. אמר ריש לקיש לא שנו אלא שאין קשורין זה בזה אבל
קשורין זה בזה אסור אימר דשתן לחזור. מתני׳ נודות הגוים וקנקניהם. תנו
רבנן נודות הגוים חדשים גדולין מותרין ישנים או מזופפין אסורין גוי ורבן
ועבדן ונותן להתוכן יין וישרש עומד על גביו אינו חושש וכי מיאחר דגוי נותן להתוכן יין כי ישרש
עומד על גביו מאי הוי אמר רב פפא הכי קאמר גוי עבדן ורבן וישרש נותן להתוכן יין וישרש אחר
שומד על גביו אינו חושש וכי מיאחר דישרש נותן להתוכן יין ישרש אחר עומד על גביו למה לי
דילמא אגב גירדיה מטפיד ליה ולאו אדעתיה ורב זביד אמר כשלש רביעי מעיקרא והכא בעבוד
דקא עבי ליה נעשה כמי שנתנך מים לגיגיו אמר רב פפא עכ מדרב זביד הא גוי דעבד חמרא

מתני׳

גופא העיד יומי בן יושר איש צרדה על איגל קמיצא דמי ועל מעקה בית מטבחיא דכן ועל דיקר
דיקרב במיתא מסאב וקרוליה יומי עריא מאי איגל קמיצא רב פפא אמר עוציבא ורב תייא בר שלמ
מעמייה דשמלא אמר סומבול רב פפא שומיבא קא מיפלגי בראשו ארוך מר סבר ראשו ארוך
מותר ומר סבר ראשו ארוך אסור רב חייא בר אמי מעמייה דשמלא סומבול בראשו ארוך כולי
עלמא לא פליגי דאסור והכא בגבעוני חופין אתרובו עבידי הדחק קא מיפלגי מר סבר רובו כגדהו
בעינן ומר סבר רובו דמיגבר בעינן ועל מעקה בית מטבחיא דכן מאי דכן רב אמר דכן
ממש ושמואל אמר דכן מטמא טומאת אחרים אבל טומאת עצמן יש בהן רב אמר דכן ממש
קסבר טומאת מעקין דרבנן וכי גזור רבנן בעלמא אבל מעקה בית מטבחיא לא גזור רבנן ושמואל אמר
דכן מטמא טומאת אחרים אבל טומאת עצמן יש בהן קסבר טומאת מעקין עצמן דאורייתא
טומאת אחרים דאורייתא דרבנן וכי גזור רבנן במעקין דעלמא אבל מעקה בית מטבחיא דכן מי
מטמא טומאת אחרים אבל טומאת עצמן יש בהן ועל דיקרב במיתא מסאב וקרוליה יומי
עריא יומי עריא יומי אסרא הוא ועוד דאורייתא הוא לכתיב וכל אשר יגע על פני השדה
בחלל חרב או במת דאורייתא דיקרב אמור דיקרב בדיקרב עלי ואתו אינהו גזור אטו דיקרב
בדיקרב ואתא איהו ואמרא ואוקמיה אדאורייתא דיקרב בדיקרב נמי דאורייתא הוא לכתיב וכל
אשר יגעבו הטמא יטמא והנפש הנוגעת תטמא עד הערב אימרוה רבנן קמיה דרבי מאיר
דמר זוטרא בריה דרב נחמן דאמר ליה מעמייה דרב נחמן דאורייתא בחבורין טומאת מבשה עלמא
בחבורין טומאת ערב ואתו אינהו וגזור יחיד טומאת שבעה מלמא בחיבורין אתא איהו ואוקמה
אדאורייתא דאורייתא מאי היא דכתיב וכל אשר יגעבו הטמא יטמא והנפש הנוגעת בהמטא
עד הערב הא כיצד אין בחיבורין אין שלא בחיבורין אמר להו רבא אין אמינא לבנו לא תיתבו ביה
בנוי סבירי ליה כרבי נחמן הכי אמר רב נחמן מפני גזירות הטבים הקילו להם הא מסוטה
נמי ליגזר לה מה סוטה ועשות היחיד אף כל עשות היחיד הא אמר ר יוחנן הלכה ואין מורין כן ואתא
איהו ואולי אולויי תניא נמי הכי קורות נעץ להם עד כאן עשות היחיד עד כאן עשות הטבים כי
אתו קמיה דר יצחק אמר להו מיא נמיקנא זיכו עבידכו השלקות [illegible] מנא הני מילי
אמר ר חייא בר אבא דאמר קרא זובח בבשר תעבירנו ואכלתי ומיס בבשר תתן לי ושתיתי ומיס מה
מיס עכו ומזגן אף זובח עכו מתנה אין מעתה חגוים ועמין קניות הכי נמי דאמרי וכי השוא

מהו אמר רב נחמן בר יצחק קל וחומר גמרו ביד גוי עבד ביד ישראל לא כל שכן איתמר נמי אמר
רבה בר בר חנה אמר ר יוחנן בין עהכניח גוי וישב בין מהכניח ישראל וישב בו גוי מותר
ואיבעי אמור עד שיהא הנחתו וגמרו ביד גוי אמר רבי הילכך היאי ריפתא שלגו גוי ואפה ישראל
אינמי שלג ישראל ואפה גוי אינמי שלג גוי ואפה גוי ואחר ישראל חדי חדני עפיך לאמי
דגמלוה חזקיה שלי ור יוחנן אמר ביצה עגילה בר קפרא שלי ור יוחנן אמר ר אחא בר חנינא
אמר אחד דגמלוה ואחד ביצה עגילה חזקיה ובר קפרא שלו ר יוחנן אמר ר חייא עבור זק
איקשבבי ליה ונלוקא אמרו ליה ביצה עגילה מיי אמר להו חזקיה ובר קפרא מנו אמר להו רב
אביי לא התניתוה הכי אמר אביי הכבה בי יוחנן אמקינה נגישא דחלה ועכיב הנו רבנן ה
הקפריסין והקפגיטות והמטליין והחמין והקטניות שלהן מותרין ביצה עגילה אסורה עמין
ר יהודה הנשיא וביתדינו נמנו עליו והתירוהו הנא היא מטליין היא פפיא היא עשיתא מיי
עשיתא אמר רבה בר בר חנה אמר ר יוחנן אדבעין עשין דעפק היאי מילתא ממעטים ורבה בר בר
חנה לית ליה אמר שהין עשין מייתו ביזקן דכיתנא וביזקא דעגילתא והנו להו בהדי הדדי ומעבי
להו שף אמקטל ומייתו חמצי חדתי ומלכי להו מיא ועדו להו בעשתא ומדבקי מיתח ושיל
בי בני אדבקי מטגבי ואכלי מיתהו וקרלי להו מבינתא דלי מיהו ועד טופיא דבגיהו אמר
רבא מי אמר לך תינוף מיכין ואמרי לה נמיכין הנו רבנן הטופלין על גוים שהוחמו ממיגו
ביולה גדולה אסור ביולה קטנה מותר ואי זהו יולה קטנה אמר ר יוחנן כל שאין יכול לכנוס
לתוכה ולילמא הדומי הדמוה ועילוה לא כל שאין יכול יכול להכנס לתוכה והתניא
אחת יולה גדולה ואחת יולה קטנה מותר לא קשיא הא כמאן דאמר נותן טעם לפגם אסור הא כמאן
דאמר נותן טעם לפגם מותר אמר רב עשת הלי מיעמא עכקה דאמרי אסור אמר רב פפי
למאי נחוש לה אי משום אינובי מיפרא סרי אי משום בישול גוים נותן טעם לפגם הוא ומותר
אי משום בישול גוים נאכל כמות שהוא חי הוא איכא דאמרי אמר רב עשת הלי מיעמא עכקה
דאמרי סרי אמר רב מפרא פגינא למאי נחוש לה אי משום אינובי מיפרא סרי אי משום בישול
גוים נותן טעם לפגם הוא ומותר אי משום בישול גוים נאכל כמות שהוא חי הוא ומותר
בנו מיפה מר אמר הטבעת עליך דאמרי מאי חוטי לא תיבעי לך דודאי אשפי מרי לי
התיבעי לך דודאי אשפי ר תיבעי לך מיבעי מאי אמר להו מאי תיבעי לכו דלבן אסר ומינו לי
עהניא רב סרי אחוה דשמוש ולוי אסרי בחטי ושעי כגון גוגמיא לא מציגי דעלי בעלמתי וחלא

כולי עלמא לא פליגי דאסור ל פליגי בטלתחי ומיא מר סבר בזרי הא אמטו הא ומר סבר לא
בזרין הא אמטו הא אימא דאמרי בטלתחי ומיא כולי עלמא לא פליגי דאסיר ל פליגי בדחבי
ומנגלי מר סבר בזרין ומר סבר לא בזרין אמר רב תרי גווני מתיהא עדר ליה ברזי הנגר
לדוד טב מעכב ומטהר בכי יוצר וחגיים ומעורים וכלי חרס ועצים וכלי הא אינא מפקי
עני עני לעוקא דנהר דעא וליה דחיב עקא דעמוק וכלי הכבשין שדרבן לתת לתובן יין
אמר ל תזקיה לא שאנו ב מדרכן אבל בידוע אסור ומאי שנא ממונים דאמרו רבנן התם
לעבודי זוהמא הכא למתוקי טעמא ל יוחנן אמר אפי בידוע מותר ומאי שנא ממונים דאמרי
ל מאיר התם ידיע ממעט הכא לא ידיע ממעט ושרפת טבולם מאי מיבעי ליה אמר רב חנן
בר רבא אמר רב סולתנית ומפני מה אמרוה מפני שעבונין שלה הני רבנן אין לו עבדו
ושפחה לגדל אחר זמן כגון הסולתנית והאפיין מותר יש לו עבדו ושפחה להטיין בשעת
מעשלה מן תיס כגון אקונס ואטונס ואכתפתים ואחשתיים ואטונס מותר הניח לו אבוהו
בקמי קבי דנים ועובדן נקמין מבן אדם מחזקתן אינן באין ל מתלוסא ואסתמיא כי היא
דאמרי אבי נחונתא דבר נהניא עבי מאי טעמא איטמא מעוס דדידי מיא והאי דגימא כון
דליה ביה חוט המדה לא מצי קאי והא קא חזינן דזוהמא דדידי מיא וקאי ב מעוס דמלירי
מיא והאי דגומא כון דליה ביה קלפי לא מצי קאי והא קא חזינן דזוהמא דמלוחי מיא וקאי אלא
מעוס דלא מרבה טינה אמר רבא והאידנא דקא מפקי לנויהו נהר נזן ונהר גומקא אפיין
אמר אבי חמא דימא שרי תזקא דימא אסור ומימיך טעמא טהור וטהור טעמא אמר
רבא עמר טעמא עבי קלפי טעמא ומימיך קלפי איכא דאמרי קבר טעמא אסור ומשך
קבר גניס רב עקבא איקלע לבוזק איתו לקמיה ההוא טעמא דהוה דמי לחיטמא חפיק
בדיקופא חזא ביה קלפי ועלייה אבי איקלע לגומדוניא איתו לקמיה ההוא טעמא דהוה דמי
לצלובחא נקטיה להדי ימא וחזא ביה קלפי ועלייה רב אחי איקלע להההוא אתרא איתו לקמיה
ההוא טעמא דהוה דמי לעמר טעמא חפיק במעיכתא תיובתא חזא ביה קלפי ועלייה רבה בר רב
הונא איקלע לאקרא דאומנא אמר מי איכא מידי למיכב ביה נהמא קריבו לה נחונתא עמעייה
להההוא גברא דהוה קא קאזי אבבי אמר טעמא דבר טעמא איתביה ולא אכל מיניה לטעמא עיין ביה
ואמרה בה דבר טעמא קא אתביה לא יאונה לצדיק כל און וקורטו של חלתית מאי
טעמא דמפטיק לה בסכינא ואע"ג דאמרי נותן טעם לפגם מותר זוב הוסיף לחלתית

מחניא לה שמעונתא והוה ליה נותן טעם לפגם ואסור" עבדיה דר' לוי הוה קא מזבין חמרי
כי נח נפשיה דר' לוי אתו לקמיה דר' יוחנן אמרו ליה מהו למיזבן מיניה אמר להו עבדו של חבר הוי
הוא כחבר רב הונא בר מניומי זבן תבלתא מאינשי ביתיה דרב עמרם חסידא אתא לקמיה דרב
יוסף לא הוה בידיה סנגוריא חזן חייטא אמר ליה רב יוסף עשיא מנא ליה דבי דיה הוה עובדא וזבן
תבלתא מאינשי ביתיה דרבנא אחוה דר' חייא בר אבא ואתא לקמיה דרב מתנה לא הוה ביה דיקא
אתאי לקמיה דרב יהודה ממגו ושבועה אמר ליה נפקת ליה מכי אמר שמואל אמתו של חבר הרי היא כחבר
תניא נמי הכי אמתו של חבר הרי היא כחבר בתו של חבר הרי היא כחבר עבדו של חבר הרי הוא
כחבר וחבר עמהם אשתו ובניו ובני ביתו הרי הן בחזקתן עד שיחזרו וכן חזר שמואל בית הכסא
הרי היא בחזקתה עד שתמצא אמרו הניחו רבנן אשתו של חבר וכן בתו של חבר וכן עבדו של חבר
שמואת כחבר וכן עבדו של חבר כחבר נפש עדיין לבבל דבי חביבותא אבל אשתו של
חבר שמואת כחבר וכן בתו של חבר שמואת כחבר וכן עבדו של חבר שמואת כחבר
אין עדיין לבבל דבי חביבותא ל' שמעון בן פזי אומר עדיין לבבל דבי חביבותא וכן היה ר' שמעון בן
פזי אומר משום ר' מאיר מעשה באשה אחת שהיתה נאמנת לחבר והיתה קומרת ומתנין על ידה
ונאמנת למוכרם עם הארץ והיתה קומרת קמחי מוכסים ואמרו חכמים אפו בתוכם
אחד חבר נפל יין הפגום באמורין בתוכם אחד חמשה מיומן חלתית מורים שהן נבונה מותרין
בתוכם אחד ובלבד שאינו נבונה לפת ערוך ומזוייף חבר נמי לא טרח ומזייף אמר הבא אפיקו
חבר ועשיר חתיכתו באמרין בה מיומן היינו בשר תני גונני בשר ואמרי לה אי משום
חלופי חמימא בקריא מידע ידיע ליה דחבי בשר מי מידע ידיע מאי איכא למידלי לא טרח
ומזייף תנו רבנן אין עוקרין יותר מחצי בטוריא של מין המומחה לא יין ולא מוגיים ולא
חבר ולא מלח סלקונדרית ולא חלתית ולא נבונה של מין המומחה ובלבד אם נהתירו לו בשעת הדחק
מותר מסייעיה דר' יהושע בן לוי דאמר ר' יהושע בן לוי עיבר לו בעל הבית לביתו מותר מאי טעמא
בעל הבית בעניך התיבא ואינו אימתי כי מעדר ליה בשעת מעדר ליה ומלח סלקונדרית
מאי מלח סלקונדרית אמר רב יהודה אמר שמואל מלח שבכל סלונדקי רומי אוכלין אותה
תנו רבנן מלח סלקונדרית מחורה אפורה נבונה מותרת דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר נבונה אפורה
מחורה מותרת ר' יהודה בן נחמני משום ר' יונתן בן נחמני אחת זו ואחת זו אפורה אמר רבה בר בר

מתני׳

[illegible] קיפי נתק מיתני' דרבא מקרי נסא ואמרי נתק מיתני' דרב הונא מקרי גסא ומרו אמ
רב ירמיה מדפתי לריש אמר רב פפי כי אתא רב הונא בר חינא בירין אבלבנתן לא אמר רב
אשי לריש אמר רב פפי כי אתא רב הונא בר חינא אפי בגתן ואנא לא מיסר אסרינא ולא מישתא
מינא לא מיסר אסרינא דהא אמר ר' יוחנן פפי ולא מישתא מרינא דהא מר יהודה מעמיה דשמואל
אמר מחלוקת בגתן בירין יתיב רב חינא בר אבדימי קמיה דרב אדא בר אהבה ויתיב ומתני
גוי שהביא עריבה אחת מלאה חבות ונמצאת בוכיה אחת מהן פתוחות מכאן מותרות מאי
טעמא כמה דמעברן בהדי הדדי מיאן שהתורת היא מותרת וכולן אסורות אמר ליה מנא לך
הא מתניתה קתני עמי הארץ מדרב ושמואל ור' יוחנן אמר רב ברונא אמר רב קרבי דגים ועגבנן אין
נקחין לא מן המומחה כמי ליה עולא רבה לר' דוסתאי דמן ביני מי אמר רב קרבי דגים ועגבנן
אין נקחין לא מן המומחה כמי מיבעי ליה דגמרא איתא ליה עובר וממינהי דגמרא מעכרין ד"ב
עהו"ל מטיב בדגים ממי מבחון עגבנן אמר ליה לא אבא לא תסמי תניא הוא מטיל בדגים ניהו לא
עזה מעכרין מבחון וזה מעכרין מבחנים כמה כי מומחה עבדוק במימין דתניא כמימין בדגים
כך מימין דגים מימין דגים מבקא דשה מנפיל וקשקשתא אמר רחמנא לא אימא כך מימין עגבני
דגים ושותן מימין בדגים כך מגורדת ועגולגלת ראשה אחד רך ואישה אחד חד גוהורה עיני
ראשיה כדין מני ראשיה חלמון מבחנים וחלבון מבחון עהורה חלבון מבחנים
וחלמון מבחון טומאה חלבון וחלמון משערבין זה בזה בזוע מהיא בדגים אמר רבינא
במימיהן וכך דוסתאי דמן ביני דאמר ממי מבחן עגבנן וההיא כמימין בדגים כך מימין עגבני
דגים לא תיבעי לך מהדדתלה תני כך מימין קרבי דגים והיכי מעכרתלה בעלמא אין עכ"ל
מומחה מאי טעמא אינו מלחתים מוהתירין רב נחמן אמר עד שיאמר לו דגים ושל קרביהן אוקי
לה רב יהודה כאדא דייקא מינה דאמר אינו מלחתים מוהתירין ועלה של חלתית פעיט לא
עדכה לאוקמיה עבו מהו דתימא ניחוש ליכמא אי עבוד לא מעכיב לא קמ"ל דהאי אישהתורין
הוא לא עתרוך ואתא בהדיה וזיתי גלוסקא המגולגלין פעיט אשב דרמו עובדא לא אמר
חמרא רמא בהו לא מחמת מי שמא הוא דפעיט בהו ר' יוסי אומה שלחין אשורין קיבי דמי
עכמין אמר ר' יוסי בר חנינא כל אלו עיניתו נמאנות החגבים הבאין מן הסלילה
תגרבנין החגבים והקפריסין והקלבגורין מבחין מן האויר ומן הקרקע ומן המים מוהתירין הכ

והנמכרין בקפטיקא לפני חנוני אסורין מפני שמוכרין יין עבודה וכן יין התפוחים של גוים
והנאין מן האוצר ומן ההפתק ומן הספינה מותרין הנמכרין בקפטיקא אסורין מפני ש
משעבד בהן יין אמרו פעם אחת חל במעיו ואמ' לגוים שאדם מיודע יין התפוחים של
גוים אסור או מותר אמ' לפניו ר' שמעון בר יוסי פעם אחת חל אצא במעיו והניאו לו יין
התפוחים של גוים ואתה ונתרפא אמ' לו בבבל יש בידך ואתה מצעבני בדקו ומצאו בו אחד
שהיה לו עסק ואותה גדי יין של התפוחים של שבעים שנה ואתה ונתרפא אמ' ברוך שמסר
עולמו לשומרים ובן לתרומה אמ' רב עשה וכן בבהן החשוד למכור תרומה ניזוק
חוכן לפניו הוא ואסור אבל הבא מן האוצר ומן ההפתק ומן הספינה אי אתה מיר אתה שבר
שמש ביה ובבן ומפסדי ליה מיניה

הדרן עלך אין מעמידין

כל הנמכרים אסורין מפני שהן

פעם אחת בשנה ובבי ר מאיר וחכמים אומ' אינו אסור אא"כ בידו מקח או עמוד או כדור
ושבב אומ' אף מי שיש בידו כל דבר המוצא שבבי שלמים מכי או מותרין מצא הגיה
יד או הגיה רגל הרי אלו אסורין מפני שמוצא בהן נשבד מצא נגים ועבודה זרה חמה
זורה לבנה וזנרת דרקון יולינס לים המלח ושבב אומ' שעל המנובדין אסורין שעל המכור
מותרין ר' יוסי אומ' שומר וזורה לרוח אין מניחין אמרו לו אף הוא נעשה זבב ובהו לא ידבק
בידך מאומה מן החרס עד שיקלוט בן פלוסטוס את רבן גמליא שהיה רוחץ במרחץ
של אפרודיטי בהור בהתורתכם לא ידבק בידך מאומה מן החרס מפני מה אתה רוחץ במרחץ
של אפרודיטי אמ' לו אין מעבירין במרחץ לאחר עיצא אמ' לו אוי לא באתי בבבולה היא באתה
בבבולי אין אומרי נעשה מרחץ גוי לישראל אא"כ נעשה אפרודיטי גוי למרחץ דבר אחר
אם נותנין לך ממון הרבה אתה נכנס בשלך בעל כרחי ועבוס ומעבירין בפניך אמ' לו אין
זו שומרת על פי הבב וכל העם מעבירין בפניה לא נאמר שהיה את שבוהב בו כשום שהוא אוהב
את עצמו נוהג בשאר אדם אלא מותר הגוים העבדים את ההרים ואת הגבעות הן מותרין
ומה שעליהן אסור עד כדי התחמוד כסף וזהב עליהם ולבתה לך ר' יוסי הגלילי אומ' שהיה על
ההרים ולא ההרים שהיה על הגבעות ולא הגבעות שהיה מפני מה אמרה אסורה
מפני שיש בה תפיסת ידי אדם אמ' ר' עקיבא אני אבין לפניך כל מקום שאתה מוצא הר גבוה

פרק פירקא

ידקות בימות הגשמים משני שהגשמים נוערות עליהן ואמרי תהוי נשי שעזהברה מיניהשני
ההם דעבר שי קיימתוהיא שמעתים דעבר שי קיימת וקתני לעיבה היא אמורה ומיטי ליה
מותרין שאי אמרב הונא בריה דרב יהושע בני מתיא שי נטוה דרך נלהתה איתיביה ריש
נביים לר יוחנן קן צוצרת הזיל שב הקדש לא נהנין ואא מועלין בראשו שב אשרה יהיו נקנין
כסף כגון שעשרה עשים ממנו וקנאה בהן וקתני יהיו בגנה הכא במאי עסיקי כגון דאיתי עשים
מעשמא וקנאה בהן דיקא נמי דקתני נגי הקדש לא נהנין ואא מועלין אי אמרת בשמעתא דאי
עשים מעשמא הינו דקתני נגי הקדש לא נהנין ואא מועלין לא נהנין מדקתני ואא מועלין דהיינו
קדישי שאי אי אמרת שעשרה עשים ממנו וקנאה בהן אמאי לא מועלין מיהי איכא הכא בגוונא
הניין ליחוד מיכן עסיק וקסבר אין מועלין בגדולין ור אבהו אמר ר יוחנן מאי יהיו יהיו באפרוחי
אגוזה ל יעקב לך ירמיה נר תחלפא אסנגרת לך באפרוחין כאן ובאן מותרין נגיעים כאן ואסורין
אשולין אמר רב אשי ואפרוחין הצריכין לומן נגיעים דמן מצא בלים שעמיא דהני הוא
דתגרי נתנו עמיהי אחריני לא ומינה המוכר לעכום בבעת עשוי ימים עשוי נתנו
עכום מתבטל עכום חמה לעכום נבנה עכום כובשים לעכום מזלות לעכום מיטי השר העכו
עבדוך בהון הלי ל זבחי מתיתי אמאני מיפרח נבי דמזבחי פרחי מיצר ומיפרח הני תשעה
ואיתיבי ר"ש נתנו ופרחי נתנו מיהי אחריני כגני נעשין עבדי נתנו מנביא נב עשרת חומרי
כתנייתא ותני נב המזלות מותרין חוץ ממזל חמה ונבנה נב הטרנופות מותרות חוץ מ
מטרנוף אדם נב הנורות מותרות חוץ מעשרת דנקון אמ מס נב המזלות מותרין חוץ
ממזל חמה ונבנה נמי עסיק איכא בעשה אי בעשה נב המזלות נמי שני והכתי נב
העשרון אלא לא העשרון נדמות עמעמי עמעמין נמי נמדוס אא קשיא נמותא ונדהנן מצא
נגים ועליהם נורת חמה צורת נבנה צורת דנקון יוצאים עם החמה אי נמותא אי אינא מצי
נב הטרנופות מותרין חוץ מטרנוף אדם ואי נמותא טרנוף אדם מי אמור והתנן מצא נגים
ועליהם צורת חמה צורת נבנה צורת דנקון יוצאים עם החמה הני אין טרנוף אדם לא קשיא
נעשה נדהנא הונא בריה דרב יהושע אי נעשה אימא סופא נב הנורות מותרות חוץ מעשרת
דנקון אי נעשה צורת דנקון מי אמור והכתי לא העשרון אתי שהי נסף ושהי והב הני
צורת דנקון לא שיעורא נמותא והתנן מצא נגים ועליהם ובו ניצא וטופא נמותא ומצא

ויעש לו רכב ופרשים וחמשים איש רצים לפניו. מאי רבותיהו. תאנא כלם נטולי עחול
היו וקרועי כפות הרגלים.. **מתני'** שאל פרקלוס בן פלוספוס את רבן גמליאל
בעבו שהיה רוחץ במרחץ של אפרודיטי אמ' לו כתוב בתורתכם ולא
ידבק בידך מאומה מן החרם מפני מה אתה רוחץ במרחץ של אפרודיטי. אמ' לו
אין משיבין במרחץ. כשיצא אמ' לו אני לא באתי בגבולה היא באת בגבולי. אין אומרין
נעשה מרחץ נוי לאפרודיטי אלא נעשה אפרודיטי נוי למרחץ. דבר אחר אם יותנין
לך כל ממון שבעולם אתה נכנס לבית ע"ז שלך ערום ובעל קרי ומשתין בפניה. וזו
עומדת על הביב וכל העם משתינין בפניה ולא נאמר אלא אלהיהם את שהוא נוהג בו
משום אלוה אסור ואת שאינו נוהג בו משום אלוה מותר.. והיכי עבד הכי והאמ'
רבה בר בר חנה אמ' ר' יוחנן בכל מקום מותר להרהר חוץ מבית המרחץ ובית הכסא
וכי תימא בלשון חול קאמ' ליה והאמ' אביי דברים של חול מותר לאמרן בלשון הקדש.
דברים של קדש אסור לאמרן בלשון חול. תאנא כשיצא אמ' לו אין משיבין במרחץ.
אמ' ר' תמא בר יוסף אמ' ר' הושעיה תשובה גנובה השיבו רבן גמליאל לאותו הגמון ואני
אומ' אינה גנובה. מאי גניבותה. דקאמ' ליה זו עומדת על הביב וכל העם משתינין בפניה
וכי משתינין בפניה מאי הוי והאמ' אביי פעור יוכיח שמפערין לפניו בכל יום ואינו בטל
אביי אמ' גניבותה מהכא דקאמ' ליה אני לא באתי בגבולה והיא באת בגבולי. וכי בא
בגבולה מאי הוי והתנן ע"ז שיש לה גינה או מרחץ נהנין מהן שלא בטובה ואין נהנין
מהן בטובה ואני אומ' אינה גנובה שלא בטובת רבן גמליאל כטובת אחרים דאמי. רב
שימי בר חייא אמ' גניבותה מהכא דקאמ' ליה זו עומדת על הביב וכל העם משתינין בפניה
וכי משתינין בפניה מי בטלה והתנן רקק בפניה השתין בפניה גרירה וזרק בה את הצואה
הרי זו אינה בטלה ואני אומ' אינה גנובה. התם לפי שעתא הוא דרתח עלה והדר מפיים
לה הכא כל שעתא ושעתא בדילותא קימא. רבה בר רב שלא אמ' גניבותה מהכא
דקאמ' ליה אין אומ' נעשה מרחץ נוי לאפרודיטי אלא נעשה אפרודיטי נוי למרחץ. וכי
נעשה מרחץ נוי לאפרודיטי מאי הוי והתנא האומ' בית זה לע"ז כיסוה לע"ז לא אמ'
ולא כלום שאין הקדש לע"ז ואני אומ' אינה גנובה נוי דאיתסיר לא מיתסרא נוי מיהא

ואני אומ' גנובה זו בכך חוי בכך.

איכא **מתני'** הנוים העובדים את ההרים ואת הגבעות מותרין ומה שעליהן אסור
עכ"פ תחומו כמקף וזהב עליהם ולקחתלך ר' יוסי הגלילי אומר להיכם על
ההרים ולא ההרים להיכם על הגבעות ולא הגבעות להיכם מפני מה האמרה אסור
מפני שיש בה תשיסת ידי אדם וכל שיש בה תשיסת ידי אדם אסור אמר ר' עקיבה אני אהיה
אובין לפניך בכל מקום שאתה מוצא הר גבוה וגבעה שאוה ועץ רענן דעשו שם עכ"ל הנוים
העובדים וכו' ר' יוסי הגלילי היכן הוינן תנא קמיה אמר רבי חמא אמר רבי שמעון בן לקיש נפוי
הר נהל איכא בינייהו תנא קמא סבר נפוי הר אינו נהל ומיתסר ור' יוסי הגלילי סבר הכי הוא
נהל דכתיב ואמר דכולי עלמא נפוי הר אינו נהל והכא בגילין שנטעו ולבסוף עבדו קסבר
מיפקעי תנא קמא סבר גילין שנטעו ולבסוף עבדו מותר ור' יוסי הגלילי סבר אסור ממאי
מהכתוב הזה מפני מה האשה אסורה מפני שיש בה תשיסת ידי אדם וכל שיש בה תשיסת ידי
אדם אסור וכל שיש בה תשיסת ידי אדם לא איתמר אלא גילין שנטעו ולבסוף עבדו
ואקשי ר' יוסי בר' יהודה סבר גילין שנטעו ולבסוף עבדו אסור דתניא ר' יוסי בר' יהודה אומר מתוך
שנאמר להיכם לא ההרים להיכם על הגבעות להיכם ולא הגבעות להיכם יכול אפילו
תחת כל עץ רענן להיכם ולא עץ רענן להיכם תלמוד לומר ואשריהם תשרפון באש שלא תהא
כל עץ רענן לפני כל מקום שאתה מוצא הר גבוה וגבעה שאוה ועץ רענן דעשו שם עכ"ל ורבנן האי תשרפון באש
מאי עבדוליה ההוא מיבעי ליה גילין שנטעו מתחלה לבך ור' יוסי בר' יהודה נמי מיבעי ליה
כהני אין הכי נמי שלא גילין שנטעו ולבסוף עבדו מנא ליה נפקא ליה מהאשריהם תגדעון אי זה
הוא דבר שנידוש אסור והוא מותר הוי אומר זה גילין שנטעו ולבסוף עבדו והא ואשריהם
תשרפון באש קא משמע ליה תלמוד לומר ואשריהם תשרפון באש הייתי אומר ואשריהם
תגדעון גילין שנטעו מתחלה לבך הלמדני ואשריהם תשרפון באש אייתר ליה ואשריהם
תגדעון לגילין שנטעו ולבסוף עבדו ורבנן האי ואשריהם תגדעון מאי עבוד ליה מיבעי
להו לכדתניא נידוש עכו"ם בקודמין לביבוש ארץ ישראל וביבוש ארץ ישראל קודם לביאה שלישראל
רבי יוסף ותשרפון את מנחותיהם והנח ושברתם את מצבותם והנח והנח מלא והא כתיב לא
אולי דבר הוא לכרות ואחר כך שרוף ור' יוסי בר' יהודה האי מבעי ליה לפקעי ליה

מאבד תאבדון אבד ואחר כך תאבדון ובנן תהוא מיבעי ליה לעובד עכו"ם עדיף לעבד אחריך
ולי יתפי כי יהודה לעבד אחריה מיבעי ליה מיבן ואבדתם אתם מן המקום ההוא
ובנן ההוא לבנותיהם עם דתניא ר' אלישע אומר מיכן לעובד עכו"ם עדיף לעבד אחריך תלמ'
ואבדתם אתם מן המקום ההוא אמר לו ר' עקיבא והלא כבר נאמר אבד תאבדון אפשר
מה תלמ' ואבדתם את שמם לבנותיהם עם יכול לעבדה לפתח סלקא דעתך אלא לעבדה
ולא לבנותיהם תלמ' עקר תעקרנו ותעבד תתעבדנו כי חדש הוא תאר כיצד היו קורין לה בית גביז
קורין אותה בית נכריה פני מלך פני כלב עין קוץ תאנ תמי קמיה דרבי עשרת
העובדים את ההרים ואת הגבעות הן מותרין ועובדי כוכבים ואת החרשים ואת
היערות הן אסורין ועובדיהם בפ"ק אמר ליה דאמרת מפני כי ינסך כי יהודה היא דאמר אילן
שנטוע בבפ"ק עבדו אסור ולקמה דאילן שנטעו מתחלה לכך ובנין לא סלקא דעתך
דומיא דהר מה הר שלא עשאו מתחלה לכך אף הני נמי שלא עשאן מתחלה לכך
איתמר אבי הר שנתלבן בני ר' יוחנן חד אמר אסורות וחד אמר מותרות מאי עשה
דמאן דאמר מותרות בהר מה הר שאין בו תפיסת ידי אדם ומותר אף הני נמי שאין בהן
תפיסת ידי אדם ומותרין מה להר שכן ממובר בהמה טובה מה לבהמה שכן בשעת חייס
הר ינוחו וחזי הדין לא היי זה בריי זה ולא ראי זה נראי זה הנך השתא שבהן שאין בהן תפיסת
ידי אדם ומותר אף כל שאין בו תפיסת ידי אדם מותר מה להנך השתא שבהן שכן ל
שתגיו מבריין תיתי מבהמה בשעת מום ומהר אינמי מבהמה תמימה ומאילן יצא
ומאן דאסר שקר תעקרנו ותעבד תתעבדנו כי חדש הוא אשר לא תיעבד מדיוקא לא תיעבד
תתחייס דבי ר' חייא דתנו דבי זקף ביצה להתחות לה מהו קא סלקא דעת להתחוות לה
לה ולא מיבעיא ליה הא זקיפתא אי הויא מעשה ואי לא הויא מעשה שמעמיך דבי ר' חייא הוא
דתנו לא לעולם אימא לך בני ר' חייא הוא דאמרי והתחוה כל היכא דמתחוה לך
אשר לא זקפה והא דאמרי עמיקי כגון שזקף ביצה להתחוות לה ולא התחוה לה ומאן
אי למאן דאמר אסורה מיד אי למאן דאמר עד שתעבד היא לא פליגי הא עריכה שזקף
ביצה להתחוות לה ולא התחוה לה ובא גוי והתחוה לה וכי היא דאמר רבי יהודה אמר רב
שרץ שזקף לבנה להתחוות לה ובא גוי והתחוה לה אסורה ולא מיבעיא ליה לבנה הוא

עבדן ואלבא דר' יוסי בר' יהודה לא תיבעי לך דאמר אילן שנטעו ובסוף עבדו אסור כי תיבעי
לך אליבא דמאן מיבעי לעולם מי מצות פה ובור או לרבי אחא דאמר אמר קרא עבירה
מיבעיא ליה יש לחוש אבל מצות אוירן לחוש אבל מצות תתבטל ליה מדהתנן כסהו ונתגלה
פטור מלכסות כסהו הרוח חייב לכסות ואמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן לא שנו אלא שחזר
ונתגלה אבל לא חזר ונתגלה פטור מלכסות והויין בה וכי חזר ונתגלה מאי הוי נימא
קושיא לאידך אידך ואמר רב פפא זאת אומרת אין לחוש אבל מצות דרב פפא גופה קשיא
מיבעיא ליה מתעטף תציצית ליה לרב פפא דאין לחוש אבל מצות לא שנא לקולא ולא שנא
לחומרא או דילמא מפקי מספקא ליה ותומרא אמרינן לקולא פשיטא ליה בעי
רב פפא המתחתונה לבהמה עמדה מהו שתבטל תכלת דמאי אי תכלת דבהמה היינו דבעי
רמי בר חמא אי תכלת דציצית היינו דבעי שמעון בן לקיש אין הכי נמי דלא קתני מיבעיא
ליה והאי דקא בעי מעמד דאית ליה למיבעי תחתי עלה קדניה מהו שיקיים
לה בעמדות עוקיה מהו הן לחלטין בב מעיה מהו הן לבגדות אליבא דמאן דאמר עיקר ציצית
בגבי עירה מעכבת את הקרבן לא תיבעי לך דמבעיי קרבן ניהו ואסיר כי תיבעי לך אליבא
דמאן דאמר עיקר עירה בגופה והיינו לבסומי קלא בעלמא הוא ר' עבידי מאי היון דלבסומי
קלא בעלמא הוא עלי או דילמא אפי' הכי מאים תיקו בעי רבא המתחתונה למעלין מיהו
מהן לגבוהים מאי קא מיבעיא ליה אי למיא קא סניד ואסיר אי לבבואה דידיה קא סניד ושרי
ותיבעי ליה בספק ולהדיוט בעושה פשיטא ליה דלמיא קא סניד והכי קא מיבעיא ליה למיא
דקמיה קא סניד וקמאי עסיק להו או דילמא לדבוראתא דנהרא קא סניד ואסיר ומי מיתסרי
והאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק מים שלרבים אין נאסרים לא שנו אלא דקא נבעי
מיא עשיה מתני' מי שהיה כותבן סמוך לביתו ונפל אסור לבנותו כיצד עשה
כותל כנגדו ובונה היה שלו ונפל עמו מחזה על מחזה אבניו ועצי
ועפרו מטמאין בשרץ שבקרקע תשק ציון ר' עקיבה אומר כנגדה שם תזום כמדובה צא התמר
להיות נדה מטמא במשא אף עץ מטמא במשא והא קא עביד רווחא לעשר אמר חטא
מעות לעבד ליה בית הכסא והאקא בעי שתא דעבד ליה בית הכסא בגילה והתניא
זהו צדוק הדין שנה בגילה עמקום שנתגלגל שום ויעלו אוקי מנה בדרך שנשתתף מי הא

מיבעא בשעת הדחק דשבידי ליה בית הכסא דתינוקות אינמי דנדרי ליה בהיזמי והיינו **מתני׳**
שלשה בתים קס בית שבאו מתחלה לכאן עד הרי הוא אסור סידו וכיוצא בו לעד
וחידש נוטל מה שחידש הכותים לתוכו עד והוציאה הרי זה מותר שלש אבנים זו אבן
שחיצבה מתחלה לבימוס הרי זו אסורה סידה וכיוצא בו עד וחידש נוטל מה שחידש
העמיד עליה עד וסלקה הרי זו מותרת אמר רב המנחוה לבית אסיו והא אבן גגה
תבן בגה אשם שלא המנחוה המנחוה אשם שלא בגה אי קטי שלשה ארבעה הוו כיון
דלשעין ביטולה בגה והמנחוה חד הוא חציב להו חד שלש אבנים זו וכו אמר לאמי
והוא עסייד וטייד בגופה שלאבן והא בית דלאו גופיה הוא ומיתסר ביתנמי אי לא דביני
אידי מי לא עסיקי דעיע והדר עישה שלא כי איתמר דלאמי לשעין ביטולה איתמר אשם
דסייד וטייד בגופה שלאבן כי נטל מה שחידש עפיר דאמי מהו דתימא כיון דסייד וטייד
בגופה שלאבן כאבן שחיצבה מתחלה לבימוס דמיא קיתסר כולה קמ"ל **מתני׳**
שלש אשרות הן אילן עגלה והחלוק השמיד תחתיו עד ובית הרי זה אסור נדש ופסלו
לכאן עד והחלוק נוטל מה שהחלוק השמיד תחתיו עד ובית הרי זה מותר אמרי דבי
ר יעי והוא שהבריך והליבן בגופו שלאילן והא אנן נדש ופסלו תנן שלא איתמר דבי
ר יעי לשעין ביטולה איתמר דאשם דהבריך והליבן בגופו שלאילן כי נטל מה שהחלוק
עפיר דאמי דמהו דתימא כיון דהבריך והליבן בגופו שלאילן כאילן עגלה מתחלה לבך
דאמי ומיתסר כולה קמ"ל אמר שמואל המנחוה לאילן תוספתו אסורה מותיב רב אשי
נדש ופסלו לכאן עד והחלוק נוטל מה שהחלוק נדש ופסלו אין לא נדש ופסלו לא אמרן
עמוד הא מני רבנן היא דאמרי אילן שנטעו ובסוף עבדו מותר ואפא דאמרי רב יוסי
בר יהודה דאמר אילן שנטעו ובסוף עבדו אסור מתקיף לה רב יוסף ממאי דלמא
רבנן ור יוסי בר יהודה בתומפתא אילן פליגי דלמר עלמא תוספתו אסורה והכא ובעי קר
אילן פליגי דבבר מצרי עיקר אילן אסור דכתי ואשריהם תגדעון גאש וכבנן בבר בתוספת
מצרי עיקר אילן מותר דכתי ואשריהם תגדשון אי זקו דבר שגידוש אסור והוא מותר
הוי אומר זה אילן שנטעו ובסוף עבדו וכי תימא הא לא אמרי הכי איתמר דבבנן רב יוסי
בר יהודה ורב יוסי בר יהודה דבבנן אם כן נדש ופסלו מאן הוא דתני לה כאי ר יוסי בר יהודה

ר יוסי בר יהודה

ולא רבנן אי ר' יוסי בר' יהודה הא אמר עיקר אילן אסור ואי רבנן למה לי נדש ופסלו נמי
קא אמר ר' יוסי בר' יהודה עיקר אילן אסור בתמיא אבל נדש ופסלו גבי אדעתה דבתוספתא ניחא ליה בעיקר
אילן לא ניחא ליה ואיב אימא רבנן דר' יהודה נדש ופסלו אינהו לית להו מהו דתימא כיון דנדש
ופסלו עיקרו נמי ליתסר קמ"ל **מתני'** אי זו היא אשרה כל שתחתיה עשה לעמש אומר
כל שעשוין אותה ומעשה בעין שעבדין אותו והיה תחתיו גל
אמר להם עמשון בדקו את הגל הזה בדקוהו ומצאו בו עורה אמר הואיל ולעורה הן עובדין
נתיר להם את האילן לא יעבד בעצה יעבד בהוראה ואם עבר עמיא היתה גוזלת
את הדביס ועבר תחתיה טהור זורעין תחתיה ירקות בימות הגשמים אבל לא בימות החמה
והחזקין לא בימות החמה ולא בימות הגשמים ר' יוסי אומר אף לא ירקות בימות הגשמים
מפני שהגשמים נושרת עליהן והוה ליה לזבל והא אנן תנן שלש אשרות הן הכי קתני שלש
אשרות הן עתיד רבי הכל ואחת מחלוקת ר' עמעון וחכמים זו היא אשרה על מחלוקת ר'
עמעון וחכמים כל עיר תחתיה עשה ר' עמעון אומר כל שעובדין אותה אי זו היא אשרה סתם
אמר רב כל שעומדין מעמדין אותה ואין טועמין מפירותיה ושמואל אמר כגון דאמדי הני תמרי
ניהוין לעיבדא לבי נגרפו ואתולי ניום אידם אמר אמימר אמרו לי מאבי לפום נדיתא היב
בהניה דעמוק **מתני'** לא יעבד אדם בעצה וכו' תניא אמר רבה בר בר חנה אמר
ר' יוחנן לא נתנו אלא מכלל דבעצה קומתה אם יעבד עמיא לא אשי בעצה
קומתה אם יעבד טהור ואיבא דמתני לה אם לא אם יעבד טהור אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן
לא נתנה אלא לעצה קומתה מכלל דבעצה למתחלה יעבד לא יעבור תחתיה ואם עבר עמיא
מאי טעמא אי משום דליכא תקדובת ומעט ר' יהודה בן בתירה היא דתניא ר' יהודה בן בתירה אומר
מעין התקדובת עד שהיא מטמאה באהל שנ' וימאו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים מה מת מטמא
באהל אף תקדובת עד מטמאה באהל **מתני'** היתה גוזלת את הדביס ועבר תחתיה
טהור איבעיא להו עבר או טעבר ר'
יצחק בר שמואל בר מרתא אמר שמואל דחזקיה אמר אם
עבר ר' יוחנן אמר שנר ולא טעבר הא דליכא דרכא אחריתי לא יעבור והא דליכא דרכא אחריתי
יעבור אמר ליה רבא לשמעיה כי מטית להתם אר"ה אמרי אי דליכא דרכא אחריתי

אמאי אהדיטט מי שלא שרי ואי דאיכא דרכא אחריתי וכי אהדיטט מאי הוי לעולם דכי נקיט דרכא
אחריתי ואדם חשוב שאני
מתני' ר' יוסי אומר אף לא יקרות בימות החמה מפני
שהנמייה נוטרת עליהן והוה להן לגבל למימרא מאי דר' יוסי סבר זה
וזה גורם אסור ורבנן סברי זה וזה גורם מותר והא איכא דמענא להו דתנן ר' יוסי אומר עותק
וזורה מיום או מטיבליס אמרו לו אף הוא נעשה זבל ואל ילבן בידך מאומה מן החרס קשיא
דרבנן אדרבנן קשיא דר' יוסי אדר' יוסי דר' יוסי אדר' יוסי לא קשיא התם דקא אזיל לאיבוד שרי הכא
דלא קא אזיל לאיבוד אסור שא דרבנן אדרבנן קשיא דרבנן אדרבנן נמי לא קשיא כאן במאי
דבריה דבר כהנא מה שהצבית נשור תוגס בנשר הכא נמי מה שהצבית נמנייה תוגס בנשר
וסבר ר' יוסי זה וזה גורם אסור והתניא ר' יוסי אומר נוטעין ייחור על שרבה ואין נוטעין אגוז
על שרבה מפני שהוא סרי ואין מרכיבין כשביות על שרבה ואמר רב יהודה אמר רב מודה ר' יוסי שאם
נטעו והרכיב מותר וכי תימא שאני להה לב' יוסי בן איסורי ש"מ לשאר איסורי ומי שאני
להה והתניא שדה שנזדבלה בשבל שלנו וכן שדה שנתבומה בבשבי תבואה הרי זו תבואה שדה
תזרע ופרה תשחט והתניא ידך שדה תבור ושדה הדדה והשזה מאי לאו הא ר' יוסי והא רבנן
לא הא ר' אליעזר הא רבנן ת"ר אליעזר ורבנן אילימא ר' אליעזר ורבנן דשאור דתנן שאור של
חולין ושל תרומה שנפלו לתוך העיסה ולא נודע כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ ושערפו וחימצו
ר' אליעזר אומר אחד אחרון אחד ראשון וחכמים אומרין בין שנפל איסור בתחלה ובין שנפל איסור בסוף
אינו אסור עד שיהא בו כדי לחמץ ואמר אביי לא שנאמר לא שקדם ומילך את האיסור אבל לא קדם
ומילך את האיסור אסור ומימרי דשמעתי דר' אליעזר בראבי ודילמא נעשית כדקאמר אחרון
אינו בא ותנא בשאור אסור ותנא בהתירא מותר ולא שנא לא קדם ומילך ולא שנא לא קדם ומילך
שא ר' אליעזר ורבנן דעתים דתנן שבל הימנה עגנים אסורין בהנאה הסיק נתן את התנור אם
תחת יותן ואם יש ביניהן אפר הפת אסור בהנאה נתגרגרה באחרונה נבלן אסורין בהנאה
ר' אלעזר אומר יולך הנאה לים המלח אמרו לו אין פדיון לעם דבנן דתניא שלשה דר' אליעזר
מאי שנהו אי דבנן דעתים אחמורי מחמרי ושא דבנן דשאור אי אמור שמעת להו דבנן דמקילי
בשאר איסורין בעם מי שמעת להו שא לעולם הא ר' יוסי והא רבנן ור' יוסי לדבריהם דרבנן קאמר
להו לדידי זה וזה גורם מותר לדידכו דאמרתון זה ת"ה גורם אסור אף לא יקרות בימות

ומר סבר אין עבדין לעבדים: לא דכולי עלמא שבדין לעבדים והכא בעבדי עבדים קא
מיפלגי דמר סבר עבדי עבדים אתולין ומר סבר עבדי עבדים מותרין ואי בעית אימא דכולי
עלמא אין עבדין לעבדים והכא בנשמט מכל חטיות והדיוט יכול להחזירה לא מיפלגי דמר
סבר טון להדיוט יכול להחזירה לא בעוכה ומר סבר אין עוה בעוכה לא דמך בעלמה דהיינו
אורחה אבל הא טון לאו דמך בעלמה היא לאו היינו אורחה"

הדרן עלך כל הצלמים

ר' ישמעאל אומ
עשר אבנים זו בצר

זו בצר מרקוסים אמורות ושתים מותרות וחכמי אומ את שהיא נראית עמו אסורה ואת
שאינה נראית עמו מותרת. מיתיבי מעשה בשתים עשרה אבנים הלבנות שהיו מותרין פרכי
עשרים ועטרות של עבדים יינות שמנים וסלתות וכל דבר שיוצאין לגבי מזבח אסורין
בשלמא לבנן קסבר עבדין לעבדים נראות עמו דאיכא למימר מינה נשוכאסורין
אלא ר' ישמעאל מאי קסבר אי קסבר עבדין לעבדים אפי' תרתי
נמי ליתסר! אי קסבר אין עבדין לעבדים אפי' תברתנמי פשיטא רבי יצחק בר יוסף אמ
ר' יוחנן בידוע שעשרו היקנו דבי הכא אסורות ואפי' למאן דאמ אין עבדין לעבדי הכי מיכי
עד לאו היינו אורחה אבל הא טון למעשקא תבור מיתבא היינו אורחה ט' פליג בסתם
ומקורבות נמי דאיכא למימר מינה נפול דבי הכא אסורות ט' פליג במדוחקות. ור'
בצר מרקוסים קתני מאי בצר בצר אבצר אמות דידיה. ר' ישמעאל סבר שלשים מרקוסים
קטן בצר מרקוסים גדול שלשה דמיין למרקוסים אסורות ושתים דלא דמיין למרקוסים מותרו
ובבן סבר אין שלשים מרקוסים קטן בצר מרקוסים גדול לא שנא שלשה ולא שנא שתים
נראות עמו אסורות שאין נראות עמו מותרות. ר' ישמעאל אומ שלשה אסורות שתים מותרות
אמ רבא לא תימא שלשה שנמשכו אימא שנמשאו. וסבר ר' ישמעאל שתים מותרות והתניא ר'
ישמעאל אומ שתים בתמיהה לא אמרו: שלשה אפי' במדוחקות אסורות. אמ רבא לא קשיא
לא בתמיהה אחת וכאן בשתי תמיהות. היכי דאמי מתי תמיהות בבן דאיכא בינייהו
ומרקוסים כי האי גוונא הוי והתניא שלשה בית קלוסים אחת מיכאן ואחת מיכאן
ואחת באמצע ביניהן. אמ רבא כי תניא ההיא בעיקר מרקוסים כי ההיא דאמ רבא חלב אותו ואזכ

לעי' אבנה עפרה אורע
והלא בצר וכו'

נעץ יער
ובילון שנשרו הימ
הלבן אסורות יכו
אבנים שנשרו מן הת
נראות עמו אסורות
נראות עמו מותרו

גויס ואוקימנא בהמרקולים ושבחו ליה ואתו גויס אחרינ דלא מלתי למרקולים ועקלטה
וחיפו בהן דרכים ומרטיאות איכא רבנן דמרטי מינייהו ואיכא רבנן דלא מרטי מינייהו
אמר יוחנן בן על קדושים מקלל שביהן ואנן שרוש מינייהו ומאן נינהו בן על קדושים
ר מנחם בר סימאי ואמאי קרי ליה בן על קדושים דאפילו אעברתא דזוזא לא ממחבר
מאי טעמא דמאן דשרים סבר לה כי היא דאמר רב נחמן אמר רב חייא בר יוסף אמר רב מנין
לתקבובת עכו"ם שאין לה בטלה שנאמר ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים מה
מתאין לו בטלה עולמית אף תקבובת עכו"ם אין לה בטלה עולמית ומאן לא סבר אמר
נעניא כשין פגים וטכא אמר רב יוסף בר אבא אי קלגרבה בר ירמיה לא תתין אחא
ואיתי מתניתא בידיה גוי שהכניס אבנים מן המרקולים וחיפה בהן דרכים ומרטיאות מותרין
ישראל שהכניס אבנים מן המרקולים וחיפה בהן את הדרכים ומרטיאות אסורות נבר
בר נבר דיפרקינהו אמר רב עשרת לא נבר אינא ולא בר נבר אינא ומפרקינא ליה מאי קסבר ליה
דרב נידל בעניא כשין פגים וטכא ואמר רב יוסף בר אבא אי קלגרבה בר ירמיה לא תתין אחא
ואיתי מתניתא בידיה מתגעלין ומזהמין בשביעית ואין מתגעלין ומזהמין במועד ואין ואין
מגזמין וסכין שמן לגיזום בין במועד בין בשביעית ולית נבר בר נבר דיפרקינהו אמר רבינא
אנא לא נבר אנא ולא בר נבר אנא ומפרקינהו מאי קסבר ליה אילימא מועד אשביעית קא
קסבר ליה מאי טעמא בשביעית דשרי ומאי טעמא מועד לאסור מי לאמי ההם בשביעית מפקטת
אסר רחמנא טירחא עשרי מועד אסר רחמנא נמי אסור ולא זיהום אניזום קא קסבר ליה
מאי טעמא זיהום דשרי ומאי טעמא ניזום לאסור מי לאמי זיהום אוקומי אילנא ושרי ניזום
אגרויי אילני ואסור ולא זיהום אזיהום קא קסבר ליה דקתני מתגעלין ומזהמין בשביעית
וכמינהי מזהמין את הנגיעות וכורכין אותן וקוטמין אותן ושטין כהן בתים ומעקין אותן
עד ראש השנה עד ראש השנה אין בשביעית כא דילמא כדאמר מר שקבא בר חמא מר
שקבא בר חמא תרי קסקוסי הוו חד לאתגרויי אילנא ואסיר וחד לאתגרויי אילנא ואסיר לא סיכה
אמי קסבר ליה דקתני סכין שמן לגיזום בין במועד בין בשביעית וכמינהי סכין הסכין ומ
ומעקין אותן עד ראש השנה עד ראש השנה אין בשביעית כא מי לאמי הכא אוקומי

איכא ועבי ההם מטומי מירא ואסיל אמ ליה רב חמא בריה דרב אויתי לרבינא
רבה בר ירמיה סיכה דמושך אזיהוס דמושך קא קטיל ליה מכדי האי כאוקומי והאי
כאוקומי מאי טעמא האי דעבי ומאי טעמא האי לאסיל היינו דקאמר ליה ליתי גבר כגון
דיתרקינה אמ רב יהודה אמ רב עד שיעבדין אותה במקל שבע מקל נתניה חייב זקן
מקל נתניה פטור אמ ליה אביי לרבא מאי טעמא שבע דהוה ליה נשין זביחה זקן נמי הוה
ליה כשין זריקה אמ ליה בשינא זריקה מעכבת וכיפא איתיביה מפתח לה עולה
או שנפך לה עביט של מימי רגלים חייב בשלמא עביט של מימי רגלים איכא זריקה
מעכבת לא מפתח לה עולה מאי זריקה מעכבת איכא אמ ליה הכא במאי עסיקינן
בעולה טהה כימא כתני שחטה חגבר יהודה מחייב וחכמים פוטרין מאי כאן
בהא קא מיתכוי דמר סבר אמרי כשין זביחה ומר סבר לא אמרי כשין זביחה לא דכולי
עלמא כשין פנים בשיין ועאני חגב הואיל ועולה דומיא לבהמה אמ רב נחמן אמ
רבה בר אבוה אמ רב עד שיעבדין אותה במקל שבע מקל נתניה חייב ונאספת זקן
מקל נתניה חייב ונרבה נאספת אמ ליה רבא לרב נחמן מאי טעמא שבע דהוה ליה
כשין זביחה זקן נמי הויא ליה כשין זריקה אף בשינא זריקה מעכבת וכיפא לא
מעתה אבני גזית קולטין טמא יאמרו אמ ליה אף לדידי קשיא לי ושאיתיה לרבה בר
אבוה ורבה בר יהודה לחייא בר רב רב ורחייא בר רב רב ואמ ליה נעשה במגדל כעזה לא
ניחא כמאן דאמ עד שבע נביאי אמורה מיד לא כמאן דאמ עד שתעבד היא לא סבחה אמ
ליה רב אחת ואחת נעשית עד בתקדובת חברתה אי הכי בתריתא מיהא קשתי אי ידעתה
זיל שקלה רבאשי אמ כל אחת ואחת נעשית תקרובת עשמה ותקרובת חברתה תנן
מצא בראשו מעות כמות או כלים הרי אלו מותרין פרכילי עבדים ועגורות של עבדים יינות
שמנים וסלתות וכל דבר שיוצא בו קרב על גבי המזבח אסור בשלמא יינות שמנים וסלתות
איכא כשין פנים ואיכא זריקה מעכבת לא פרכילי עבדים ועגורות של עבדים לא כשין פנים
איכא ולא זריקה מעכבת איכא אמ רבה בר רב עולא כגון שעבדן מתחלה לכך אמ ר
אבהו אמ ל יוחנן מנין לזובח בהמה בעלת מום לעזה שהוא פטור תב זובח לאלהים יחרם
בתי כשבתי לא אסרה תורה לא כשין פנים הוי בה רבא במאי איכא בדוקין עבשין

שמהם דבר שלנוי אסור ושאינו שלנוי מותר. אדרבה עליהם דומיא דשמהם מה שמהם
בא שמהם אף עליהם בא עליהם אם כן לא יאמר עליהם. מעשה דבר שלנוי הוא אמרי
דבי רבי ינאי בכים קטור ותבוי לו על גואזו. כמות דבר שלנוי הוא אמרי דבי ר' ינאי נטלית
מקופסת ומונחת לו על ראשו. בכים דבר שלנוי הוא אמ' רב פפא דמחיפא ליה מעכבתא
אריעיה. אמ' רב עיימי בר אשי כל שהוא לתשים מן הקיקלין אפילו מים ומלח אסור חוץ
מן הקיקלין דבר שלנוי אסור ושאינו שלנוי מותר. אמ' ר' יוסי בר חנינה נקיטינן אין
קיקלין לא לתשר ולא למרקולים למאי אילימא דאתי פנים כחוץ דאמי ומאי תשתי
פעולי מתשרי קמיה מים ומלח מיבעיא ל"א דאתי חוץ כפנים דאמי ואפי' **מתני'**
עז שמיה נבה או מרחץ נהנין מהן שלא בטובה ואין נהנין מהן בטובה
היה שלה ושל אחרים נהנין מהן בין בטובה בין שלא בטובה. עז שלנכרי אסורה מיד
ושל ישראל משתעבד. הנכרי מבטל עז שלו ושל חבירו וישראל אינו מבטל עז של נכרי.
המבטל עז ביטל משמשיה ביטל משמשיה מבוטלין והיא אסורה. גמ'
אמאי בטובה בטובת כומרין שלא בטובה שלא בטובת כומרין לאתוקי טובת
שבדיה דעבי. איבא דמתני לה אסיפא היה שלה ושל אחרים נהנין מהן בין בטובה בין
ושלא בטובה אמאי בטובת אחרים שלא בטובת כומרין. מאן דמתני לה אסיפא בכל
שהן אריעא ומאן דמתני אריעא דבר שאין אסיפא ביון דאיכא אחרים בהדה אפי' בטובת
כומרין נמי שפיר דאמי. עז שלנכרי אסורה מיד. מתניתי מני ר' עקיבא היא דתניא
אבל מאבדין את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים. בכלים שמשתמשו בהן לעז הכתוב
מדבר יכול עשאום ולא גמרום גמרום ולא הביאום הביאום ולא שמשו בהן יכול ת"ל
אשר. הא אשר עבדו שם הגוים אין אסורין אא"ר עד שיעבדו מיכאן אמרו עז שלנכרי
אינה אסורה אא"ר עד שתשתעבד ושל ישראל אסורה מיד דברי ר' ישמעאל. ר' עקיבא אומ' חילוף
הדברים עז שלנכרי אסורה מיד ושל ישראל משתעבד. אמ' מר בכלים ששמשו
בהן לעז הכתוב מדבר והא מקומות כתי' אם אינו ענין למקומות ולא מיבעי' דנתני
אחרי היתה עד ההרים ולא ההרים תהיה עניין לבכלים. מכאן אמרו עז שלנכרי
אינה אסורה אא"ר עד שתשתעבד ושל ישראל אסורה מיד והא בכלים אוקימנה אמ' קרא אשר אתם ועשים

אותם את אלהיהם לא תעבד כי אם את יי׳ לבדו מה נאים הם עד שיעבדו אף אלוה נמי עד שיעבד׳
ור׳ עקיבא דלא קפיד מקיש אמר לך את הסמיך הענין ור׳ ישמעאל אמרתן של שני דיין
אסורה אלא עד שתעבד דישראל דאסורה מיד מינא ליה סברא קיים מתני׳ עד שתעבד דישראל
אסורה מיד ואימא דישראל נמי בגלגל׳ השתא נמי הא איתסורי לא מיתסרא ואימא נמי׳
אלא אמר קרא ואת חטאתם אשר עשיתם את העגל משעת עשייתה קם ליה בחטא ואימא הכי
מיבי למיקם בגרירא אתסורי לא מיתסרא אמר קרא אחור האיש אשר יעשה פסל ומסכה
משעת עשייתה קם ליה באחור ואימא הכי מיבי למיקם בגרירא באחור אבל איתסורי לא מיתסרא
תועבת יי׳ כתיב בה ור׳ עקיבא דבר המביא לידי תועבה ור׳ ישמעאל אמר עד של שני אסור
מיד מינא ליה אמר שמע אמר קרא פסיל אלהיהם תשרפון באש משעה שנעשה ולא
אלוה ואידך ההוא מיבעי ליה לכדתני רבי יוסף מנין לגוי שפוסל אלוהו תלמוד לומר פסיל אלהיהם
תשרפון באש לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך ואידך ההיא נפקא ליה מדכתיב לא תחמוד
דשמות׳ דמי כתיב פסילי אלהיהם תשרפון באש וכתי׳ ולקחת לך הא כיצד פסלו לאלוה לא
תחמוד פסלו מאלוה ולקחת לך ור׳ עקיבא אשתן של שני אסורה מיד דישראל עד
שתגבל מינא ליה אמר רבי יהודה אמר רב ושם בתוך עד שיעשה לה דברים שבתוך
ואידך ההוא מיבעי ליה לכדרבי יצחק דאמר יצחק מנין לשם של ישראל שטשטה בניזה תלמוד
ושם בתוך ואידך נפקא ליה מדרבי חמדא אמר רב חמדא אמר רב מנין לשם של
ישראל שטשטה בניזה תלמוד לומר תטעקנה את כל שם מזבח טעון בניזה אף אשרה טעונה
בניזה ואידך ההוא מיבעי ליה לכדרבי שמעון בן לקיש דאמר רבי שמעון בן לקיש כל המעמיד
לו שאינו הגון בישראל כאילו נטע אשרה בישראל שנ׳ לא תטע לך אשרה כל עץ ומסמיך ליה
לא תטע לך אשרה כנגדך אמר רבי אבי ובמקום תלמידי חכמים כאילו נטע אצל המזבח של
אבן מזבח של לבנים תלמוד לומר לא תבנה אבן גזית כי הניפך עליה תחללה ואהו למה לי
איתמר עשה לנכרי בין לר׳ ישמעאל בין לר׳ עקיבא משמע׳ עשה לנכרי אין אסורין שאין עד
שיעבדו ושלא עשה לישראל אפילו מאה אלפים דר׳ עקיבא השתא היא נמי אין אסור
עד שתגבל משמעיה מיבעיא ושלא אלפים דר׳ ישמעאל מאי משמעין ממשמעין נמי׳
מה התם עד שיעבדו אף הכא נמי עד שיעבדו אן דילמא מינה נמי׳ מה היא אסורה מיד

אף מעמיה אסורין מיד מאי אירי׳ לא מיבעיא ליה ליתך תיבעי ליה עשה אין הכי נמי וכב
המינא מעוס עומאה ישנה לא מיבעיא ליה דתנן כב מיתבות פשוטיהן ומקבליהן טומאין עד
שיבבו ויקהו חזר ועשה מהן כלים חזרו לטומאה הישנה והכי לא מיבעיא ליה כי הדרה עומאה
לאוליה אלא הדרא אבל עומאה דרבנן לא הדרא או דילמא לא שנא והיבעי ליה שאר עומאות דרבנן
חדא מינייהו לא מיבעיא ליה עומאה דרבנן קדמה או לא הדרה ואם תימצי לומר לא הדרה הא מני
מעוס חומרא דעד מי שניה דבנן כדאודיתא או לא תיקו׳ בעא מיניה ר׳ יוחנן מר׳ יוסי
תקרובת עכו״ם של אובנין מהו והיבעי ליה כלים לא קא מיבעיא ליה דתין לאיסורא בעלמא
עומאה נמי בעלמא לא קא מיבעיא ליה אובנין והיבעי ליה לאיתויי טהרה במקוה טומאה נמי
בעלמא לא קא מיבעיא ליה אובנין והיבעי ליה ש״מ נותה עד נמי לא קא מיבעיא ליה דתין לאיסורא
בעיל עומאה נמי בעלמא לא קא מיבעיא ליה תקרובת עכו״ם של אובנין מאי טין לאיסורא לא בעיל
מדרב נחמן אמר רב חייא אמר רב עומאה נמי לא בעלמא או דילמא איסורא דאורייתא לא בעיל
עומאה דרבנן בעלמא תיקו׳ בעא מיניה רב יוסף בר שילא מר׳ כלים שנשתמשו בהן בב״ח
חוטו מהו שישתמשו בהן במקדש לא קא מיבעיא ליה אליבא דמאן דאמר בית חוטו לאו בית עד
היא דתנן כהנים עד משו בבית חוטו לא ישמשו במקדש בזרוסכם ואין צריך לומר לבגד אחד
מי אמרינן כהנים הוין דקנסינהו רבנן משום דבני דעה טינהו אבל כלים דלאו בני דעה נינהו
לא או דילמא לא שנא אמר ליה אסורין הן ומקדיא היה בידיהן ושרפנוהו׳ איתיביה ואת הכלים
אשר קטח המלך יאזן במעבר הכרמל והקדשנו והנם לשבי מזבח ש״מ מאי לאו הכי נמי
דאשבחנוהו הקדשנו דאקדשוהו אמר ליה ברוך אתה לשמים שהחזרתני אבדתי הכי נמי
שנמוסי הקדשנו שהקדישו אחרים תחתיהם לימא מסייעא ליה מזרחית צפונית שעם
בגזו מכבי בית חשמונאי את אבני המזבח שעקרו מכבי יון ואמר רבי שמעון בן יוחאי
רב תפנא הוה קרי אעצות ודרוש ובאו בה תרגים ותלגוה אמרי ושבוניהו היכי נעביד
נתבי׳ אבנים שלמות אמר רחמנא לשמי׳ לא תניף עליהן ברזל אמר רחמנא ואתבי׳
ושקלינהו לעתי׳ מי כתיב אמר אושעיא בקשו לגנוז בגמרא והב שעשה מעוס נמי
והתנא שבידוסכם והמיקן בה ידוסכם מי הוי דיוקא דשמעיא שן אמר אביי בקשו לגנוז דיבור

שב ואו דה טי ניס והכלוה. ההיא לאו אישתמוט בהו לעבוה הכא כיון דמעיקרא אשתמיט
בהו לעבוה לאו אורח ארעא לאישתמוטי בקדושתן. גבי מבטל עכו"ם שלו ושל חבירו
מתני' ליה ר' לר שמעון בר' גבי מבטל עכו"ם שלו ושל חבירו. אמ' ליה גבי עבירת גופו ביצד
גבי מבטל עכו"ם שלו ושל ישראל מי קא מיבטלה. אמ' ליה הכא בריה דר' ולאפ לא
נתרצה לא כגון שיש לה עותפות. מעיקרא מאי סבר ובסוף מאי סבר. משקרא סבר ישראל
אדעתא דנכרי פלח וכי קא מבטל נכרי דעתיה דישראל נמי בטלה ובסוף סבר ישראל אדעתא
דנתיה פלח וכי מבטל נכרי דעתיה דישראל לא בטלה. ואיכא דמתני לה אסיפא ישראל אינו
מבטל עכו"ם שלנכרי משיטא אמ' ליה הכא בריה דר' ולאפ לא נתרצה כגון שיש לה עותפות
וקמ"ל דישראל הוא דלא מבטיל דנכרי אבל נכרי דעתיה מבטל. איכא דמתני לה אברישא
ר' שמעון בן מנסיא הוא אומ' עכו"ם של ישראל אין לה בטלה עולמית אמ' ליה הכא בריה דר' ולאפ
לא נתרצה כגון שיש לה עותפות וקמ"ל דישראל אדעתא דנתיה פלח וכי מבטל נכרי דעתיה
דישראל לא מצי מבטיל. מתני' טיבד מבטלה קטעריא אזנה ראש חומטה ראש
אצבעה פחמה אשב שפה חמרה בטלה רקק בטניה השתין בטניה גרמה וזרק
בה את הצואה הרי זו אינה בטלה מכרה או שמכרה ר' אומ' בטל וחכמים אומ' לא בטל.
גמ' וכי מאחר שלא חיסרה היכי בטלה אמ' ר' זירא שפחמה בטניה רקק בטניה השתין
בטניה גרמה זרק בה צואה הרי זו אינה בטלה. מנא הני מילי אמ' חזקיה דאמ' קרא ועבד נה
בקשה ודרש והיה כי ירעב והתקדש וקצף במלכו ובאלהיו ופנה למעלה ראשו וקצף במלכו ו
באלהיו ופנה למטה אל ארץ יביט. מכרה או משכנה ר' אומ' בטל וחכמים אומ' לא בטל.
וטעמי' אמ' ר' חנינה. וכ' ירמיה בב אבן אמ' לב. חד אמ' מחלוקת בעובד בוי אבל בעובד ישראל
דברי הכל בטל וחד אמ' בעובד ישראל מחלוקת. איבעיא להו בעובד ישראל מחלוקת אבל
בעובד בוי דברי הכל לא בטל או דילמא בין בזו ובין בזו מחלוקת תא שמע דאמ' ר' נראין דברי
שמכרה לחבלה ודברי חבר שמכרה לעבודה. מאי לחבלה ומאי לעבודה אילימא לחבלה לחבלה
ממש לעבודה לעבודה ממש. מאי טעמ' דמאן דאמ' בטל ומאי טעמ' דמאן דאמ' לא בטל שא
לאו לחבלה מי עיתיד לחבלה ומינו עובד ישראל. לעבודה מי עיתיד לעבודה ומינו עובד בוי.
ופשיטא בין בזה ובין בזה מחלוקת. לא הכי קאמ' ר' נראין דברי האומר שמכרה לחבלה

ומנו ערוך ישראל שאם תבעי לא נחלקו עכו"ם אלא שמכרה לעובד אבל נחלקה מודו לי' מיתיבי
הלוקח בוטיאות מן הגוים ומצא בהן עכו"ם עד שלא נתן מעות תשך יחזיר ואם משנתן מעות
משך יוכל שם המכר אי אמרת בשלמא ישראל אין בטלה מט דבון היא אלא אי אמרת
בעובד גוי מחלוקת אבל בעובד ישראל דבר הבא בטלה מט שאם התם לאדעתא דגוים
זבין הגוי אדעתא דעכו"ם זבין תגן דבון לוה עליה או שנתבה עליה משכנתא או שגנבוהו
נסטים או שהניחוה בשבים והכבו להם אם עתידין לחזור למכתחלת יהושע אינה בשובה
ורבינא אי תנא לוה עליה מדלא זבנה לא ביטלה אבל נתבה עליה משכנתא מדלא קא מכר לי' יתיב
בשובי בשובה ואי תנא נתבע עליה משכנתא משום דסבר הא מנתא לא אימת דבשעתא לה עדיפא
לה אבל נשבה לסטים לעולם כמימיה הוי אימא סיפא ואי תנא נשבה לסטים משום דסבר אי בני
עקבה מפקחי קבר לה אי ישראל עקבה איידי דמיחת יקרים מזבין לה לגוי ומפקח לה אבל הניחוה
בשבים והכבו להם כמדינתהים מאי עקבה בהדיהו בשובי בשובה רבינא אם עתידין לחזור למכתחלת יהושע אינה בשובה מכר במכתחלת יהושע הדור הכי קאמי אם
עתידין לחזור הכי היא במכתחלת יהושע אינה בשובה למקחי כמי דתנא במכתחלת יהושע
מיתתא אבל אורחיה קמל כדרב דאמר רב יהודה אמר רב ישראל שזקף לבנה להשתחות ואע"פ
שהשתחוה לה וצא גוי והשתחוה לה אסרה ומנא לן דאסרה אמר ר' שמעון בתחלתה של אדם
ישראל דאמר רחמנא ואידיהם תשתחון באש מכל יהושה היא להם מיבעי להו אלא ואין
אדם אוסר לבן שאינו שלו ואי משום הנך דקתני להם משקיא בביטוה בעכו"ם סני להו
אלא מדשתקי ישראל בעובד גוי אדעתיה דניחא להו בעו"ם וכי אתו גוים שיחותא דידהו ק"ל
עבוד הכא נמי ישראל בעובד גוי אדעתיה דניחא ליה בעו"ם וכי אתי גוי שיחותא דידי ה
קא עבד ודילמא בעובד הוא דהוה ניחא להו במילי אחריני לא ניחא להו אמר קרא אבדך
שהיך ישראל מכחד שאוו נאבוהות הרבה ואי מא כר דבהדי עובד ליתבד מיבעי ואיבך ליעתו
מאן מוכח מתני עד שהניחוה עובדיה בשעת שלום מותרת בשעת מלחמה
אסורה
בימים אותם שלא מכרים הרי אלו מותרין משם שמעמידין אותן
בשעה שהמכרים שבהן אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב בית נמרוד הרי הוא כעד
שהניחוה עובדיה בשעת שלום ומותר ואשר דבהדי כהו דתניא עד שלא מלחמה לאחר

לאי נעשו למחלוקת הדור מלכא הדור נעשו נגלוקי: בימות של מלכים הרי אלו
מותרין מפני שמעמידין אותן בשעה שהמלכים עוברין. מעשה למעמידין
אותן בשעה שהמלכים עוברין מותרין. מאי קאמר אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן הכי קאמר
ר' מעשה במעמידין אותן בשעה שהמלכים עוברין והמלכים מניחין דרך זו והולכין בדרך
אחרת. ש"מ אתא שלא ביתיב אבימוסא תניא אמר ליה רבי יהודה בשעה רבו ועמוד לאמרי
תרויהו בימות עונתם אסור ואפילו למאן דאמר אין עוברין לעבודים הוי מיעוט עכו"ם דזיל בתר
מילתא למיסתת לעובדי כוכבים אבל הכא לא איכא למיסתת אמר ליה מאן יהיב לן שכרא מאתריהו דהכא
ועמוד ומטיל לעיניהן. הא ר' יוחנן ור' שמעון בן לקיש דאמרי תרויהו בימות עונתם מותר
מיתיבי מזבח עונתם אסור עד שיניחו רובו. היכי דאמרי בימות והיכי דאמרי מזבח אמר ר' יעקב אמר
ר' יוחנן בימות אבן אחת מזבח אבנים הרבה אמר מחזיקי מאי קראה בעומדו מזבח
כאבני גיר מנופצות לא יקומו אשרים וחמנים אי איכא כאבני גיר מנופצות לא יקומו אשרים
וחמנים ואי לאו יקומו אשרים וחמנים. תאנא נעבד עבד אסור ועל חברו מותר. מיתיבי
אי זה קונה נעבד כל שעובדין אותו בין בעומד בין בשאינו בין בזמיד בין באונס בין ברצון. הא אונס היכי
דאמרי לאו כגון דאנסוהו בהמתחבדו והשתחוה לה אמר רבי חנינא הכא במאי עסיקינן כגון
שאנסוהו גוים והשתחוה בהמתו עבו. מתקיף לה ר' זירא אנוס לחמנא עבודיה דכתיב
ולעשרה לא תעשה דבר. אמר רבא הכא היינו בגבג לא תעבדם ולא תשתחוה לך להשתחוה וחי בהם
ולא ימות בהם יצא אנוס שמצוה. הדר כתב רחמנא ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי
לאפוקי באונס חייבלא קשיא הא בשוגגנא הא במזידנא. אמרי ליה רבנן לרבא תשא נמי שבת
לך בימות שהעמידוהו גוים בשעת השמד אשם שהשמד גובל אותן בימות בעו
אמר להו מאי מעם קאי לא תחייבו ענן אימר ישראל מעומד הוה ושבח לה בעגן. חזקי"ה
אמר כגון שנשך יין לעו"ג בקרטיב. מתקיף לה רב אדא בר אהבה הא בימות בעלמא הוא
דשויה לאו אמר רב אדא בר אהבה כגון שנשך יין לבהמה בין קרטיב לשבר בה מעשה. וכי הא
דרבי אתא שלא אמר ר' יוחנן אשם שאמרו המעותחוה לבהמת חבירו לא אמרה שורה שה מעשה
אמרה. אמר להו רב נחמן שקו אמרו ליה לעולא בבר תרגמה רב הונא לשמעתך בבבל
דאמר רב הונא היתה בהמת חבירו לבועה בגבי עז לא אמרה טון עשרה בה סימן אחד אסור

ועבד אשי לא תימא
ליה שאין אימא מאי
דאמר מעומד קו"ל
ליה בבירנן.

מאכלן דאסרה אי נמי מכהנים דילמא שאני כהנים דבני דעה נינהו ואכתי מיבעי ליה
כדרב עמרם דאמר רב עמרם הלכה קדרה אעכבה ודרוש ובאו בה פרישים וחכמה שלא מכהנים דכתיב
ואתה בני הכהנים אשר הזניח המקום אתן במלבושיהו נמשכו הכתוב ומימר הכתוב נשמט
והקדשנו הקדשנו אחריות מחתיהם ואמאי והא אין אדם אוסר דבר שאינו שלו כיון דעבד
בהו מעשה איתמר להו הפיא נמי כיון שעשה בה מעשה אסרה ר' אחא רב דימי אמר
יוחנן אשם שאמרו המשתחוה לקרקפת שלהם לא אסרה חטה בה בודות עיקרין ומעשרות אסרה
ר' אחא רב שמעון בר יהודה אמר יוחנן אשם שאמרו המשתחוה לבעלי חיים לא אסרן
עצמן חטיפין שנו אסרן ר' אחא דבון אמר פליגי בה ר' ישמעאל בר יוסי ורבנן חד אמר חל
חטיפין אסורין חטיפי חטיפין מותרין וחד אמר חטיפי חטיפין נמי אסורין ומאי טעמא דמאן
דאמר חטיפי חטיפין אסורין אמר קרא והייתה חרם כמוהו כל שאתה מהוה מהם הרי הוא
כמוהו ואידך אמר קרא הוא הוא ולא חטיפי חטיפין ואידך ההוא מיבעי ליה למשמעי עיבה
ובאי הכרם לאוש מכרן וקדש בגמירין מקודשת ואידך עיבה ובאי הכרם לא מיבעי ליה מי
מישמיט מעונס דהניא עני ועבדיו אתו בתורין הבאין כאחד וכבשו כהנים תרוייהו
כאחד אין מעמידין עני הא דאמרן עבדיו דרבי יוסי בר חנינא קדש הביא כלים והקדש
תופס למיני ואפוד אף עבדיו תופסת למיה ואפוד אי מה קדש תופס דמיו ניזקין לחולין
אף עבדיו תופסת למיה ויצא לחופין תכלת תהיה בהויתה תהא הא כאי זה צד לקח עבדיה
עבדיה בצד שורו מתגעגין בעבדיה לקח בצד דגים יצא בצד ובצבעו דגים ביבש יין
יצאו דגים ובצבע יין בין שמן יין ובצבע שמן הא כאי זה צד אחרון אחרון נתפס בעבדי
ובי עצמון אסור ואידך כל שכן כתורין הבאין כאחד מעמידין ואעגלך הוא למשמעיהו
מתני' שאכל את הזקנים ברומי אם אין דעתו בעל מעשי מה אינו מבטלה אמרו
עלמ"ל כאן אינו מבטל שאין ערך לעשרם בו היו עבדין היה מבטלה הרי הן עבדין
לחמה ולבנה לכוכבים ולמזלות יאבד עולמו מפני העוסקים אמרו להן אם כן יאבד כל
שאין ערך לעשרם בו ויקיים כל שערך לעשרם בו אמרו להן אם כן מחזיק לי שבדיקן
עבדי שיאמרו תרעו שהן אלהות שלי אלו פרבולו גמ' תנו רבנן שאלו פלוסופין
עלמ"ל כאן
את הזקנים ברומי אם אין דעתו בעל מעשי מה אינו מבטלה אמרו להן אילו כל שאין העולם

צריך לו היו עובדין הרי הוא מבטלה הרי הן עובדין לחמה ולכוכבים ולמזלות שהעו
צריך לקח יאבד עולמו מפני העוברים אלא עושה כמנהגו נוהג ושוטים שקלקלו עתידין ליתן
את הדין דבר אחר הרי שגזל סאה שלחטין והלך וזרעה בלקעדין הוא שלא הגמידו
אלא עושה כמנהגו נוהג ושוטים שקלקלו עתידין ליתן את הדין דבר אחר הרי שגזל את
חבירו דין הוא שלא תתעבר ארץ עושה כמנהגו נוהג ושוטים שקלקלו עתידין ליתן את הדין
והינו דאמרי עמעון בן לקיש אמר הקב"ה לא דיין לרשעים שעושין מעשיהם אלא
עמטרידין אותי ומחתי מין אותי נעל כרחי שאל פלוסופוס אחד את רבן גמליאל כתוב
בתורתכם כי יגח שהיך את אוכלה הוא שקנא מפני מה מתקנא בה
אמר לו אמשול לך משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שהיה לו בן אחד ואותו הבן נכל
כלב והעבה לו עם עבדים כשהוא נשבע אומר חי כלב אבא כשמעו המלך על מי
הוא כועס על הבן נועם או על הכלב הוא כועס הוי אומר על הבן הוא כועס אמר לו כלב
אתה קולי אמתה והלא ישבח ממנו אמר לו מה ראית אמר לו שגנב אחת נפלה לקלקל בשירו
ונשרפה בלשון כלב והניח שהיתה עם עד שלא נשרפה אמר ליה אמשול לך משל למה
הדבר דומה למלך בשר ודם שסלחה עירו מדינה כשהוא שונאה מלחמה עם החיים הוא שונה
אוגם המתים הוא שונאה הוי אומר עם החיים אמר לו כלב אתה קולי אותה מית אתה קוברו
אותה אם כן יאבדנה מן העולם אמר לו אילו לדבר צריך לו היו שבדין היה מאבד
אותה הרי הן שבדין לחמה ולכוכבים ולמזלות לאשקים ולנאיות יאבד שנאמר מ
מפני העוטים אלא עושה כמנהגו נוהג ושוטים שקלקלו עתידין ליתן את הדין וכן הוא
אומר אספך אספך כל מעל פני האדמה נאם יי אספך אדם ובהמה אספך עוף השמים וד
גים והמכשלות את הרשעים וכי מפני שהרשעים עשין כהן יאבדנה מן העולם והלא
לאדם הן שבדין ואומר והכרתי את האדם מעל פני האדמה נאם יי על אבי פסי עכ
עבא אתרבן גמליאל כתוב בתורתכם כי יגח שהיך את אוכלה הוא שקנא כלום מתקנא שלא חנם
בחכם גבור בנבור עשיר נשיר אמר ליה אמשול לך משל למה הדבר דומה לאדם שעשה
אשה על אשתו חשובה כמותה אין מתקנא בה פחותה ממנה מתקנא בה אמר ליה זושן
כל עריבה לבי נבל ידע יעז ליה בה ממש והא לא חזינן בבי דאזלי בי מחבי ואתו כי

מי יאמר מאי טעמא אמר ליה אמעול לך מעל למה הדבר דומה לאדם שהיה בעיר ובל
בני עירו היו מתקיזין אצלו שלא בשעים בא אדם אחד והתקיז אצלו בשעים פשם אחת עכרו
והתקיז אצלו בשלשים אמרה לו אשתו בא ונבדוק אמ לה וכי משום טעונה זה עשה שלא
יהונן אנו נבדוק את אמונתנו אף יסורין בשעה שמצערין אותן של האדם מעבירין עליהם
שלא תהבו לא ביום טבוח ולא תצאו לא ביום טבוח ועל ידי טבוח ועל ידי סם טבוח טון שהגיע זמן
זמנו כיוצא הלך לביתהון שבו אמרו יסורין דין הוא שלא נצא ומתוך טעונה זה עשה שלא
יהונן אנו נבדוק עבודתנו והינו דאמר יוחנן וחליים בעים ומאמנים בעים בשביל חותן ומאמנין
בעבודתן אמ ליה רבה בר יצחק לרב יהודה אידא עני דאתרין דר מיניב עלמא ולא אתי
מיטרא שחטו ליה גברא ואתי מיטרא אמ ליה הא שחטא אינו שבי לא אמרי לבו הא מילתא
קס אמ רב מאי דכתי אשר חקק בלשונם מלמד שהחליקן בדברים כדי
שיודין מן השנאה והינו דאמר שמעון בן לקיש מאי דכתי אם לבזים קוא יליץ ולענוים יתן
חן לא לעולם מתחין לו בא ליטהר מסייעין אותו מתני לוקחין את נעוטה
על נכרי אשת שהוא נוטל בידו ונותן לתוך התפוח אינו נעשה יין נסך
עד שירד לבור ירד לבור מה עבדו אסור והשאר מותר דורכין עם הנכרי בבת אבל לא בנכרי
שמו ישראל שהוא שעה בטומאה לא דורכין ולא בוצרין שמו אבל מוליכין שמו חבות לבית
ומביאין שמו מן הבית נחתום העשה בטומאה לא לשין ולא עורכין שמו אבל מוליכין
שמו פת לתבשיל גמ אמ רב הונא יין כיון שקתחיל לימשך שעה יין נסך תנן
לוקחין את נעוטה מן הנכרי ואשת נוטל בידו ונותן לתפוח בבת פקוקה ומלאה הא
שמע אין נעשה יין נסך עד שירד לבור הכא במי בבת פקוקה ומלאה הא שמע ירד לבור
מה עבדו אסור והשאר מותר אמ רב הונא לא קשיא כאן במשנה ראשונה כאן במשנה
אחרונה כדתניא בראשונה היו אומרין בלשון חזרו לומר לבב אין בוצרין עם הנכרי בבת
אפלו לבנים טומאה על החולין עבדן ישראל ואין דורכין עם ישראל עשאה תירוש בטומאה
עשאה לסייע ידי עובדי עבודה אבל דורכין עם הנכרי בבת ולא חיישי לרב הונא
חזרו לומר לבב אין דורכין עם הנכרי בבת חששה לרב הונא ואין בוצרין עם ישראל
עשאה תירוש בטומאה כל שכן אין דורכין אפלו לסייע ידי עובדי עבודה אבל בוצרין

עם הנכרי בשת שמותיהם עובדי כוכבים ומזלות שבארץ ישראל אין נעשה יין נסך עד
שירד לבור והתניא יין מזיקפא אסור דברי רבי עקיבא רבי יהודה אומר יין מז
מזיד לבור רבי עקיבא אומר מזיקפא אינו אלא לשון קפוי לבור או לשון לחבית הא שמע יין
מזיקפא אינו אלא מקפא קושטא מן הגת העליונה ומן הצנור ומותר שמע מינה קיימי לבור
קאמר שמע מינה והתני רבי זריק בר אושעיא יין מזיד לבור ויקפה רבי עקיבא אומר
מזיעה בחביות הכי השתא מי יין מזיד לבור ויקפה רבי עקיבא אומר
מזיעה בחביות שאי מתניתין דקתני אין נעשה יין נסך עד שירד לבור לימא הכתני
תנאי הוא דאי תנאי יין נסך לאחמורי ניהה דבנן ורבנן דאמרי עד שיהא מוכיח מוכיח להתהנן
תנאי ירד לבור מה שבבור אסור אמר רב הונא לא שנינו אלא שלא החזיר בגוותי
לגת אבל החזיר בגוותי לגת אסור בגוותי גופה נמי לא מיתסרא בנצוק שמע מינה
נצוק מיבעי הוא כדתני רבי חייא שפתסתו עכוותיה הכא נמי שפתסתו בוצו הוא
ינוקא דחנא שי בעית שתין נש מיטה מהו לערוך עם הנכרי בגת אמר להו ודכין עם
הנכרי בגת והא קא מנסיך ניהליה דעיילנא ניהליה והא קא מנסיך בעשיה נסוך ליכ
לא שמיה נסוך הוה שגגה בתרומה דעשיה שבת וגוי להחזיר תמרא ועהייה עמוק הכתה
רבי מאי טעמא אילימא מעות דקא סבר אי מעכחנא הכא לאפר כי נתן אמרינא ליה אפי
בהנאה דהכא מדרבן בין ניד בין בגבי דאיתיה ליה נתן אומן ניד אסור בגבי מותר אימר לאמ
ליה נתן ניד בגבי אמר שא אמר אי אעכחנא הכא דעבדי כי עמעין עדיפא ליה אפילו בעתייה
ואין הכא כי עמעין ההוא עובדא דהוה בבירם לההוא גוי דהוה מטיק לריקפא נאיתי
לגבי בהלי דקא נחית גבי שא דלוליתא בתמרא שכא בבונה שרייה רב לזבוני לגוים אמרי
ליה רב כהנא ורב אסי לרב והא מר הוא לאו תינוק בן יומו עשה יין נסך אמר להו אימר
דאמרי אינא בעתייה בקנייה מי אמרי נופה אמר רב תינוק בן יומו עשה יין נסך איתיביה
רב שימי בר חייא לרב הסקה עבדים מן הגוים עמנו ולא עבדו ובן בנו הפתוח עמנו ולא
עבדו כוכבים ומזלות בשוק קטמא ואמרי לה עזרה יינם בזוטים שעין יין נסך קעתה אין
שעין יין נסך אלו הן בזוטים ואלו הן קטנים בזוטים ודעין בגוב שי ומשמיה קטנים
אין בגוב שי ומשמיה בזוטים אין קטנים תניא כותבי הפתוח והא וכן ק

אונקן ומדרסן הא ניחא למאן דאמר טמא לא למאן דאמר טהור מאי איכא למימר הכי קאמר
וכן עבדים כבני שתחות מה בני שתחות מטו ולא טבלו שעין יין נסך מטו ועבדו אין שעין
יין נסך אף עבדים מטו ולא טבלו שעין יין נסך לאשתקי מדרב נחמן אמר שמואל דאמר רב
נחמן אמר שמואל הלוקח עבדים מן העוק אשה שמלו וטבלו שעין יין נסך עד שתשקע
עם עין מתיהם למ"ל. נופה אמר רב נחמן אמר שמואל הלוקח עבדים מן העוק אשה
שמלו וטבלו שעין יין נסך עד שתשקע עם עין מתיהם. ועד כמה אמר ליה יהושע בן לוי עד
שנים עשר חדש. איתמר רבה לרב נחמן הלוקח עבדים מן הגוים שמלו ולא טבלו וכן
בני השתחות שמלו ולא טבלו זוקן ומדרסן בעוק טמא ואמרי להו טהור יינן מותר שעין
יין נסך קטנים אין שעין יין נסך. אי הן גדולים ואי הן קטנים. גדולים הידעין בטיב עג
ומעמיה. קטנים אין ידעין בטיב עג ומעמיה. קתני מיהת מטו ולא טבלו שעין
יין נסך. מטו ועבדו אין עשין יין נסך. תנוגמה אבני שתחות והא נקן דאמר אזוקן ומדרסן הניחא למאן דאמר טמא לא למאן דאמר טהור מאי איכא למימר הכי קאמר נקן
עבדים כבני שתחות דגוים עשין יין נסך לאשתקי מדרב דאמר רב תינוק בן יומו שעה יין
נסך למ"ל. ההוא עובדא דהוה במחוזא עד גוי לתנורא אמר אית לכון חמרא נזבוני אמרו
ליה לא הוה יתיב חמרא בהנא שדא ביה ידיה ושכך ביה אמר האי לאו חמרא הוא שקטיה
מאריה ביתהא שדייה לבנא דחמרא. שמיה רבא לגבוי לגוים אישתגעגיה רב הונא בר
חינגא ורב הונא בריה דרב נחמן שבקי שיתלי דרבא ואזלו. שיתלי דרב הונא בר חינגא ורב
הונא בר נחמן ואמרי. איקלע רב הונא בריה דרב נחמן למחוזא אמר ליה רבא לרב אשי
שמעיה עבוק בלי לא ניתי איעט ונטרדן. עד לגבוה אמר ליה מי האי גונא מאי אמר ליך
אמור ואתילו בהנאה והא מר הוא דאמר אין שכנוך עשה יין נסך מי אמרי דאמר רבי מתני
להההוא חמרא דמי דההוא חמרא מי אמרי. אמר רבא מי אתאי לפום בריתא אקפן נחמני
שמעתתא ומחבר להו. שמעתתא מאי דההוא עובדא דהוה בנהרדעא ואסר שמואל והתם
עובדא דהוה בנהרדעא ואמר ר' יוחנן ואמ"ר יוסף הכא ואמרי ליה לתי עיינין בני הגולה ואמ

גי' מקדח במינקת והעלה לו יין או שעשו מן הכוס והחזירו שהבית זה היה מעשה ואסר רבינו

מטו ועבדו אין עשין יין נסך

שיקלעו בהן לשתות

עדי מאי טעמא אין דרך לניסוך בכך משנרא זייא רב חסדא עדי רבא אי ואיתימא עולא
בר רב אבא אמר נבוזרדן כולי עלמא לא פליגי דאסיר כי פליגי בכח כחו כולי עלמא לא פליגי
עדי כי פליגי בכחו הוה עובדא בבח כחו ואמר ר יעקב מנהר פקוד ההיא חביתא
דטבעא לאורכה אדרי ההוא גוי חסקה עדיה רב חסדא ואי תימא רב הושעיא נריה דרב יהושע ל
לעבוד לבעיס והני מילי דטבעה לאורכה אבל לפותיה אפי בטחיה נמי עדי מאי טעמא מעשה
בבנה קא עביד ההוא גוי דאשתכח במעברתא אמר רבא אי אינא טופח עב מנ
להטעיח בעי הדחה ובעי ניגוב ואי לא בהדחה בעלמא סגי ליה מתני נכרי
שנמצא שמד בבד הבור של יין יש לו עליו מטה אמור אין לו עליו מטה מו
מותר בפל בבור ועבה מלדו בבנה או שהתיז את הרבעה בקנה או שהיה מטופח עבפי הח
החבית המלוכלכת בכלו היה מעשה ואמרו יכבר ור שמעון מתיר עוכאת החבי
וזרקה בחמתו בבור זה היה מעשה והתירו גמר אמ שמעון והוא שיש לו מכוי
עב אותו יין אמ רבא מתניתי נמי דיקא דקתני המטהר יינו של נכרי ונתנו בתוכו
והלה כותב לו התקבלתי ממך משות מותר אבל אם רצה ישרב להוציאו ואין מניחו גוי עד
שיתן לו את משתנו זה היה מעשה בבית שאי ואסרו חכמים עשמא דאין מניחו הא מטיחו
עדי עמ מינה מטה עליאותו היין בשינן עמעמינה פפל בבור ועבה וכו אמ רב
תפא לא שנו של עבה מה אבל עבה תי אמור מאי טעמא אמ רב תפא משום דדמי
ליין נסוך אילו בל שהו היה מעשה ואמרו יכבר ור שמעון מתיר אמ רב אדא בר
אהבה ינוחו לו בר שמעון בברכות עליאשו כשהוא מתיר מתיר אפי בחבית כשהוא אומר
אומר אפי נהנאה אמ תייא בריה דרבה בר נחמני אמ רב חסדא אמ רב ואמרי לה אמ
רב חסדא אמ זעירי אין הלכה בר שמעון ואיבא דאמרי אמ רב חסדא אמ לי אבא בר חמ
הכי אמ זעירי הלכה בר שמעון ואין הלכה בר שמעון נטל את החבית וזרקה
לבור בחמתו זה היה מעשה והתירו אמ רבא לי שבוב עמיו בגוי שעשה יין
נסך בל שבוב טמור בגוי אין שם יין נסך אי תיבעי ל חייא בר אבא נטל את החבית
וזרקה בבור בחמתו זה היה מעשה והתירו בחמתו יין שפא בחמתו לא הכי במאי עסיקין
בגון דקא אזיל למיזבן מתני המטהר יינו של נכרי ונתנו בבית הפתוח לש

הדרן עלך ר' ישמעאל אומ

יתבי וקא מיבעיא להו דמי עשה דיד גוי מהו מי תקסה דמיה דיד גוי או לא אמר להו רב נחמן
מסתברא דמי עשה דיד גוי ממתנין מדהנהו דאתו לקמיה דרבה בר אבוה אמר להו זילו זבינו לכו
דאי לקבלו ותו אי ניחא ליה למיא שאט נפש כיון דעשיה לעיני נעוץ כיה מיתחלק שלא מהכיא
שראוי שנעשה בגוי מנה מכר עשה והביאו לו יין נסך והקניא לו מותר ואם אמר לו המתן עד
שאמכור עשה ואביאלך יין נסך ואביא לך אסור מאי שנא דימא ומאי שנא סופא מעשה
דהוה טח כנוצה בקיומו וכך הנוצה בקיומו כי האי גוונא מיאסיל והתנן נ ונגי שירעו את
אביהן יכול נ למה נגי טול אתה עשה ואני מעשות טול אתה יין נסך ואני פירות אבל מעשיו
לעשות הגר אסור אמר רבה בר רב עולא מתניתין נעשה המתחלקת לשני עניים תינח עשה יין
נסך מאי איכא למימר בחדש הדביק והא רוצה בקיומו הוא שמא יבטל ושמא יאבד אמר
רב פפא ירושת הגר קאמרת שאני ירושת הגר דאקיטו בה רבנן שמא יחזור בתשובה תניא
נמי הכי גלא בעיבעו אבל נעשתה אסור הדור יתבי וקא מיבעיא להו נר תושב מי דמי
לעבד עד דמסתבר מבטיל דלא פקח לא מבטיל או דילמא כל דבר מיטה מבטיל והאיבר מיטה
הוא אמר להו רב נחמן מסתברא דמסתבר מבטיל דלא פקח לא מבטיל מיתיבי ישראל שמצא
עשו בעוק עד שלא באתה טידו אומר לבני ומבטלה משבאתה טידו אינו לבני ומבטלה משם שאמרו
עבדי מבטלין שכן ושכ חבבו בין עשבדה ובין שאינו עבדה מאי עשבדה ומאי שאינו עשבדה
אילי ואילי גוי דקא אפכת היינו שכן ושכ חבבו אלא לאו שבדה גוי ושאינו עשבדה נר
תושב ושמע מינה נר תושב נמי מבטיל לא כעושה אילי ואילי גוי דקאמרת היינו שכן ושכ חבבו
התם זק וזה כמעוך זה וזה כמרקיטים הכא זה כעשר וזה כמרקיטים מיתיבי אין זק הוא בר
תושב כל שקבל עליו בפני שלשה שפא כעבוד עשה דברי ר מאיר וחכמים אומר כל שקבל עליו שבע
מצות שקבלו עליהם בני נח אחרים אומר אינו פא באו לכלל גרות שלא אי זהו נר תושב ר יהודה
אומר זה נר אוכל נבלות מיחדין ואין מתקיזין אצגו יין אשלו בעשר שרובה ישראל ושמנו טיינו
שמנו ריינו מכר דשת שאין ייגו בשמנו ושאר כל לבריו כגוי דבן שמעון בן גמליאל אומר יינו יין
נסך ואמרי לה מותר בשתיה קתני מיהת ושאר כל לבריו כגוי למאי הלכתא לאו דמבטיל
עשה אמר רבה מן בר יצחק כתן כעבוד עשות כבעבד עשות דתניא ישראל משומד מעשר שבתו בעוק
מבעבד עשות ושאין מעשר שבתו בעוק אין מבעבד עשות משם שאמרו שדש נותן עשות ומבעבד

מאי עשה ד דקסבר דמי ע מותרין ממא

ר' יהודה עד כאן קורבנו פאב דורכא בוס אילו אמ' דעאבוה דכא פכח טעון אמ' טה ר'
יוסף והתניא אי זהו נר תשב נר שקבע עניו בתוך חבירים שכא טעבוד עש כי תניא ההיא דהחיותו
והאמ' רבה בר בר חנה אמ' ר' יוחנן נר תשב שעברו עניו שנים עשר חדש וכא מכ' הכי הוא כמין ש
שבאומות העולם כתוב שקבע עניו כמוכופא מכ' רבא אמ' טיה קורבנא כגב עשך בוס אילו אמ'
ידעינא ביה דכא פלחנעש אזל אשכחיה לימוב עך עואלי בי ורבי וקימין זוגות שרומות קמיק אמ' טה
איתכבו בי האי גונא כעבמא דאתי אמ' טה טפי מהאי ומהאי ומאי טפי מהאי ומהאי אמ' טה אתו
איתי עביבו אימהא דמכבותא אתן כא הויא עבן אימהא דמכבותא אמ' טה אנא מיהא מאי אי מהא
דמכבותא איכא עבי אדקאי אהאי דמכבא אמ' טה קום דקא בעי כך מכבא בי קנופיון כי קא
נפיק אמ' טה עינא דחזיא כבו בעא תקבעא אמ' טה רבא אמין תקע עינה דבר עשך אמ' רב פפי
איבעי טה כמימר טה מקבא בנותמכבים ביקדושין נעבה עבד לימיך בעתם אופיד רב נחמן בר
יצחק אמ' מהכא ונאוס מכאוס יאמין ואיבעי תימא מהכא עין כאיתה שהים זוכתך יעשה נמחכה
גג שכרו לעשות עמו מלאכה אחרת וכו אשב דכא אמ' טה כעתותי שכב ומינה
// העובד את השוער וכשתותי שכב אמ' כי העבד כי חבית שכיין נסך ממקום שכרו מותר טעמא
דאמ' טה כעתותי עבד הא כאמ' טה כעתותי עבד כא אמ' אבי כי תנן נמי מתניתי דאמ' כי ר'
כעתותי עבד תנן רבא אמ' כא קשיא הא דאמ' טה העבד כי מאה חבות במאה פרוטות הא דאמ' טה
העבד כי חבית בפרוטה והתניא השוער את השוער ואמ' כו העבד כי מאה חבות במאה פרוטות //
ומצאת חבית שכיין נסך בעתים שכרו אסור חבית חבית בפרוטה ומצאת חבית שכיין נסך בעתים
שכרו מותר מתני' השוכר את החמור להביא עליה יין נסך שכרה אסור שכרה כיצד
עליה אשפ שהניח עליו כדי שכרו מותר הא תנ כמה כי היכי דלא יפיק
אעגליה טה אשפ שהניח עליו כדי שכרו מותר כמימרא דכתן דאי אית כאותבה ומינקי
השוכר את החמור שוכר מנח עליה כמותו כדי ומזונותיו כדרך מפתן ואילך חמר מעבד עליו
חמר מניח עליו תבן ועשבים שכאותה הדרך ומזונותיו שכאותה היום מפתן ואילך שוכר
מעבד עליו אמאבי נהי דכתן דיש לאוכלה אי נמי מנח טה מי אמ' טה נבה כי הכי אגבי
דכתן היכי דאמי אי דעבח כמזבח חמר נמי כי עבד אי דלא עבח כמזבח שוכר ומי אי כי

אמר רב פפא לא צריכא דעבדה למיערה ולמיזבן מאונסא לאונסא תמר דרכיה כהתירה שורה פלו
דרכיה כמי טהרה אבוה דרב אחא בריה דרב איקא הוה שפיך תמרא לגוים ואזיל מעבר
להו במברא ויהיב ליה נוכתי באגריה אתו אמרו ליה מאני אמר להו טיקא טהרה בהתירא קא נגדה והא
דינה נקיומין דלא נעבדו זיקי דגוים למתני בהדיהו אינשי דמיתו פרדיסקי בהדיהו והא קא מעבר
להו במברא וקא עדה באיסורא לאמר ליה כמברוי מעשקא אי נמי דיהיב להו קיטרי

מתני' יין נסך שנתבשל עבדי עובדים ידיהם והם מותרות ואם היו מבוקעות אסורות ומעשה
בביתוס בן זונן שהביא גרוגרות בספינה ושתברה חבית יין נסך על גביהן ובא מעשה לפני חכמים
והתירום זה הכלל כל שבה נאתג בגותן טעם אסור ושאין בהנאתו בגותן טעם מותר כגון חומץ
שנתבשל בגי בישין מעשה בסחורי חסורי מיחסרא והכי קתני ואם נותן טעם בטעם מותר
ומעשה בביתוס בן זונן שהיה מביא גרוגרות בספינה ושתברה חבית של יין נסך על גביהם ובא
מעשה לפני חכמים והתירום ההוא גוונא דתניא דנתבשל עיסה חבירתן דחמרא דיין נסך שרא
רבא לבבונאי לגוים איתמר רבה בר עולאי לרבא בגד שאבד בו בבאים מהו זהו פא יתברכו בגי ופא יעשנו
מדשרת לחמור אבל עשה אותו תכשיטין כמתני' לבני מאי טעמא לא משום דילמא אתי למיתנו
בעבד השתא נמי דילמא אתי למיתנו בעבד הכא עדיפא רבא למיתניה ולמיפיה ולמיתנה לגוים
שפא בפני עצמו תנן יין נסך שנתבשל עבדי עובדים ידיהם ותן מותרות ואם היו מבוקעות אסורות
אמר רב פפא שאני חיטי הואיל ואוב עידיתו כמבוקעות דמיין תמרא עתיקא בעינב דגי הכי בגותן
טעם תמרא חדתא בעינבי אבי אמר במשהו רבא אמר בגותן טעם אבי אמר במשהו בתר שעמא
אזלינן ואידי ואידי תר טעמא הוא והוה ליה מין במינו ומין במינו במשהו רבא אמר בגותן טעם
בתר עמא אזלינן והאי עמיה כחוד והאי עמיה כחוד והוה ליה מין בשאינו מינו ומין בשאינו מי כו
בגותן טעם תנן יין נסך שנתבשל עבדי עובדים ידיהם והן מותרות ואם היו מבוקעות אסורות
קסבר בחמרא חדתא מאי לאו בגותן טעם לא במשהו והא מדקתני סופא זה הכלל כל שבה נאתג
בגותן טעם אסור כל שאין בהנאתן בגותן טעם מותר מכלל דבגותן טעם עסיקין ואבי יוסה מתני
בחמרא עתיקא בעינבי חפא דחמרא מתני ותפא דעיסה דילמא חמירא דחיטי וחמירא דשעורי
אבי אמר בגותן טעם רבא אמר במשהו אבי אמר בגותן טעם בתר טעמא אזלינן והאי טעמא כחוד
והאי טעמא כחוד והוה ליה מין בשאינו מינו ומין בשאינו מינו בגותן טעם רבא אמר במשהו

בתב שמא אזכין הוי חבה מיבי והוי חבה מיבי הוי קמיכא מיבי והוי חמיכא מיבי והוה
ליה מין במינו ומין במינו במשהו אמאביי מנא אמינא לה דבתב טעמא אזכין דתניא תבבין
שנים נשבעה שמותם מין אחד או מין שבעה אסור ומצטרפין ואמ תזקיה במיט מהיקלא
שנו קוליב וראויין כמתב בהן אתהקדה אי אמרת בשכמא בתב טעמא אזכין בוהו חד טעמא
הוא שפיר אמרתבתב שמא אזכין הוי טמיא לחוד והוי שמיא לחוד והבא אמ לך הא מני ל
מאיר היא דאמר יחכן משום ר מאיר מינן בכב איסורין שבתורה שמצטרפין זה עם זה תלטוט
פא תאכב בב תועבה בב שתעבדון לך הבי הוא בבב תאכב הכה בנו חמרא דבבי הכב בנותין
טעם חמרא בנו חכה אבוי אמ במשהו דבא אית בנותן טעם אבוי אמ במשהו ריחיה חכה וטעמי
חמרא חכה ובתב ריחא אזכין והוה ליה מין במינו ומין במינו במשהו דבא אמ בנותן טעם
ריחיה חכה וטעמיה חמרא חמרא בתב טעמא אזכין והוה ליה מין בשאינו מינו ומין בשאי בן
מינו בנותן טעם הוי בת תיהא בני שבש שפיר קאמי ישבש בתבי אבוי אמ אשור דבא
אמ מותב אבוי אמ אשור ריחא מיכתא היא דבא אמ מותב ריחא לאו מיכתא היא אמ רבא
מנא אמינא לה דריחא לאו מיכתא היא דתנן תנור שהסיקו בגמון שכתבומה ואפה בו את
השתה הפת מותרת שאין בו טעם גמון לא ריח גמון ואבוי אפ שאני התם דמיקלא קלוי ל
לאיסוריה אמ רב מאדי דתנאי הלוה פת חמה ונתנה עבבי החבית שכיין שכתלומה ל
מאיר אוסב ול יהודה מתיר ל יוסי מתיר בשכ תעים ואוסר בשכ עשרים מפני שהשעורי
עוראבות מאי לאו בהא לא מיפבני מר סבב ריחא מיכתא היא ומר סבב ריחא לאו מיכתא היא
כדבא תנאי היא לאבוי טמא תנאי היא אמ לך אבוי לאו אימא עבה אמ רבה בר בר חנה אמ ל
שמעון בן לקיש בפת חמה וחבית שתוחה דבי הכב אסורה בפת צוננת וחבית מגופה דבני
הכב מותרת לא נחלקו לא בפת חמה וחבית מגופה בפת צוננת וחבית שתוחה והאי לידי
נמי כפת חמה וחבית שתוחה דמיא זה הכלל כל שבהנאתו בנותן טעם אסור
וכל שאין בהנאתו בנותן טעם מותר כגון חומץ שנתב עב גבי גרסין אמ רב
יהודה אמ שמוא הכי הילכתא ואמ רבי יהודה אמ שמוא לא שנו לא שנתב בתוך גרסי ורותחי
אבל נתב בתוך גרסין צונן והרותחין נעשה כמי שהשבית וכבמוח טעם ואסור וכן אמ רבה בר
בר חנה אמ ר יוחנן לא שנו לא שנתב בתוך גרסין רותחין אבל נתב בתוך גרסי צונן והרותחין
נעשה כמי שהשבית וכבמוח טעם ואסור וכן כי אתו מפומבדיתי אמ לא שנו לא שנתב בתוך גרסין רותחין אבל נתב בתוך
גרסי צונן והרותחין

ונו' שה כמי שהשביח ולבסוף פגם ואסור וכן היו עושין בערב שבתות בין השמשות והיו קורין
אותו קדרת שחקים · אמר שמשון בן לקיש נותן טעם לפגם שאמרו · מאי אמרו קדרה זו חסרה
מלח יתירה מלח חסרה תבלין יתירה תבלין · א"כ שאינה חסרה כלום ואינה נאכלת מפני זה ·
ואיבעית לאמרי אמר שמשון בן לקיש נותן טעם לפגם שאמרו אין אומרי קדרה זו חסר לה
מלח ויתירה מלח חסרה תבלין ויתירה תבלין · א"א השתא מיהא תא שמעה וקימלא · אמר
אבהו אמר יוחנן כבשר שמן וממשו אסור ולקין עשו וזהו כדי שיתבשל · ושמנו
וכל ממשו אסור ואין כוקין עשוי ואם רישה טעם לפגם מותר · וכימא ואם נותן טעם לפגם מותר
הא קמ"ל דאשב"ל דאיכא מילי אחרינא דמותרה בהדה והכתנא בקיעתא דלא משתני לקיש ·
אמר רב הונא מדברי כולם נלמוד נותן טעם לפגם מותר · אמר ליה אביי בשלמא מבוכהו
שמנמם ל"א מדר' שמשון בן לקיש אמרו קאמר ושיהו כל שבורא ליה מבכר לאיכא מאן דאמר
נותן טעם לפגם אסור אין דתניא אחד נותן טעם לפגם ואחד נותן טעם לשבח אסור דברי
ר' מאיר · שמשון אומר לשבח אסור לפגם מותר · מאי טעמיה דר' מאיר גמר מגיעולי נוים ·
נעשל נוים נועמא קתני הוא ואסיר הכא נמי כאיסורא · ואידך דאמרי הוא בריה דרב חייא
דאמר רב הונא בריה דרב חייא כל שאינה תורה את קדרה בתחילתה פגמה · ואידך קדרה
בתחילתה מי אית ליה פגמא מולתא · ור' שמשון מאי טעמיה לא תאכלו כל נבלה וגו'
נבלה הראויה לגר קרויה נבלה ושאין ראויה לגר אינה קרויה נבלה · ור' מאיר הוה ליה למשתי
סלוחה מישקיא · ור' שמשון סלוחה מישקיא לא צריכא מישנוי עשלא בעלמא הוא · אמר
שמא מחלוקת שהשביח ולבסוף פגם אבל פגם משקיא דברי הכל מותר · אי תניא רב חנא
לעולא היינו שנשב לתוך עשרים וחומץ שנשב לתוך בליסין אסור ור' שמשון מתיר והא הכא
פגם משקיו הוא ותניב אמר שמא חגלא ידעמי דאמרי דבנן תיובתא מותיב הכא במאי
עסיקינן כגון שנשב לתוך בליסין צונן והחיתין רותחה דמי שהשביח ולבסוף פגם ואסור · ור'
יוחנן אמר בפגם משקיא מחלוקת · איבעיא להו בפגם משקיא מחלוקת אבל השביח
ולבסוף פגם דברי הכל אסור או דילמא בין בזו ובין בזו מחלוקת תיקו · אמר רב עמרם
איתמר אחיה דר' יוחנן ולא תגינא לה במתניתין נפק לך ואסרה דתניא שאור שלתוכין
שנשב לתוך העיסה ומיפעה ואחר כך נפל שאור של תרומה או שלבעלי הכרם ויש בו כדי

כי' עבודת ה"א
בי"ע"ד אם כב
ו"ה מתוס חס ב
ובבי"ע"ד ר"ח ן
מ"ן צב יוחן ·

לחמץ אסור ול שמשן מחמץ. והא הכא דפגם מעיקרו הוא ופליג אמ"ל זיל שאני עשה זו הואיל
ואינה לחמעבד עסות אחרות. תא שמע שאור של חולין ושל תרומה שנפלו לתוך העיסה
ונזהר בי לחמץ ובזה כדי לחמץ וכעגולתו וחימצן אסור ול שמשן מחמיר. נפל של תרומה מ"ד
תחלה דבי הכי אסור. נפל של חולין ואחר כך נפל של תרומה אסור ול שמשן מחמיר והא הכא
דפגם מעיקרא ופליג ור' יוחנן הכא נמי כהל זיל. תא שמע מסיפא יין שנפל לתוך של סים
וחומץ שנפל לתוך בריסין אסור ול שמשן מחמיר ור' יוחנן הכא נמי כדשני טה עופא לרב חנא
בשה מדיח וכבוש פגום מחמשקת ומי פליג והא קתני נפל של תרומה תחלה דבי הכי אסור ומ"ט
השבית וכבוש פגום לא פליג ש"מ פלוגתא בפגום מעיקרא מחמשקת שמע מינה. הני
תיובתא דאביי דקתני בשאור כמה בי בשמנית בפגום מעיקרא מחמשקת מני שמעתא
נמי קמל השניח וכבוש פגום דבי הכי אסור ש"מ ריש למהדי. השתא ומהסיפא דלא קא מפלגת
בשל אסדי דבגן ריש מיבעיא אמ אביי ריש לא שמשן מעגולין והא קאמרי ליה דבגן לא שמשן
עיסה זו ראויה להתחמץ בשתי שעות מי גרם לה שתתחמץ. בשעה אחת אימור ואימו ול שמשן
בשהתניחו שיהיה השבח והפסדו שיהיה פגומו. ול שמשן בעגולה התם באימור וליתפר ל
שמשן בטעמיה דאמאפי אימור ואימור נמי כיון מיעגלה לתגיא השתא והכי הכא פגום מעגולתין
ול שמשן אומ אין מעגולתין. ההוא עובדא דשכב בחביתא דשיכרא אפריה רב להההוא שיכרא
אמליה רבגן קמיה דרב שלשת טימא קסבר רב נותן טעם בפגום אסור. אמ להו רב שלשת בעגמא
קסבר רב נותן טעם לפגום מותר והכא חילוש הוא להא מיים מיימאם ובריכי אינשי מיטיה למ"ל
ל' לאסריה רחמנא היכך בטעמא לפגום נמי אסור. אמרו ליה רבגן לרב שלשת אכא מישתה
ליטמא לה ויבש אטמא תגן מטמאין כחין ואין מטמאין יבשין אי הכי נבי שבעת זב ונמי תטמא
לה ויבש אטמא תגן מטמאין כחין ואין מטמאין יבשין אכא מאי איתלך למימר מדבעת זב ונ"א
רחמנא בראויה להזריע הכא נמי במותם אמ רחמנא כשין מיתה. מתקיף לה רב שימי
מנהרדעא ומי מיים והכא עובדא בשלחן מכבים אמ רב שימי מנהרדעא לא קשיא הא בדבגן והא בדמתא
אמ רבא הכותח נותן טעם לפגום מותר ועובדא בשיבא לא ידענא מאי טעמיה דרבא
מעוס לקסבר נותן טעם לפגום אסור ולית הלכתא כוותיה ואי מעוס דקסבר עובדא בשיבא

אשכחי משכחת איבעיא להו נשבעו חכמה מאי אמר להדר הקרבן אשי הוה שבועת ב"ד
כהנא ואפר"ב כהנא אמר היה ההוא אימרטוני אימרטוני. דינאקבב כשעריה במאה וחד אמר
לא בג"ש מתנומה דתנן תרומה עשה בחמץ ומאה אמר ליה רב תחפיפא גב גוזא לבינא ולי לאיא
כתבין בקדרה דמו שאינו תבשיל טעמיהו. רבאחאי שיער חלה בחמשין רב שמוש
ברית דרב חייא שיער שיבקא בשתין והלכתא איתי ואידי בשתין מתני' נכרי שהיה מעבד
עם ישראל כלי יין ממקום למקום אם היה בחזקת המשתמר מותר ואם הולישו
שהוא מתכוין כלי שישתמש ויסתום ויגב רשב"ג אומר כלי שיפתח ויגוף ויגב. היכי דאמרי
בחזקת המשתמר דתניא הלי שהיו חמרין ושעונין טרקות אפילו התבר מהן כלי מיל
טהרותיו טהלות ואם אמר להם לכו ואני בא אחריכם פיון שנתעכבו שניו מהן טהרותיו עמאו
מאי שנא דישא ומאי שנא סיפא אמר ר' יוחנן במטהר חמרין ושעונין כגון אי הכי סיפא נמי אין
עם הארץ מקפיד עד מנשחבו אי הכי רישא נמי בא להן דרך עקלתון אי הכי סיפא נמי כיון ד
אמר להו לכו ואני בא אחריכם מיסתמך ממקא דעתיהו מתני' הממשח נכרי בחנותו אשם
ונגעים נשא מותר ואם הולישו שהוא מתכוין כלי שישתמש ויסתום ויגב:
רשב"ג אומר כלי שיפתח את החבית ויגוף ויגב: הממשח יינו בקנון או בספינה והלך בקפדוציא
ובגם למדינה וחזר מותר ואם הולישו שהוא מתכוין כלי שישתמש ויסתום ויגב רשב"ג אומר כלי
שיפתח את החבית ויגוף ויגב. היה אובע עמו על השלחן והניח כתפיו כנגן שב השלחן וכנגן על
הלכתי והניחו ניא על השלחן אסור שב הלכתי מותר. ואם אמר לו הוי מונב ועותה אף מה
על הלכתי אסור. חניות שתחותיהן אסורות ושתחותיהן מותרות כלי שיפתח ויגוף ויגב.
הממשח בחנותו כבי חנותו וכו' גמר. ותיבעי לי' תנא נכרי בחנותו לשבר לימא אתי וחזי ליה
אבל בקנון או בספינה מיבעי ליה כספותה ועביד מאי דבעי. ואי תנא בקנון או בספינה משום
דשבר לימא אתי ואוכחא אתרתי ומזי ליה אבל נכרי בחנותו אחיד ליה נבעא ועביד מאי דבעי
ליימא לא שכיח. אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מחלוקת בשבר סיד אבל בשבר טיט דברי הכל
כלי שיפתח ויגוף ויגב. מיתיבי אמר להם רשב"ג לחכמים והלא שיתומו טיח בין מלמעלה בין
מלמטה אי אמרת בשבר סיד מחלוקת היינו דקתני שיתומו טיח בין מלמעלה ובין מלמטה
אלא אי אמרת בשבר סיד מחלוקת בשבר מלמעלה הא לא ידיע רשב"ג לא ידע מאי

עד שלא פסק דמיו אסורין. נטל את המשפך ומדד לתוך צלוחיתו של נכרי וחזר
ומדד לתוך צלוחיתו של ישראל אם יש בו עכבת יין אסור. המערה מכלי נכלי את
שעירה ממנו מותר ואת שעירה לתוכו אסור. מדד עד שלא פסק. אמ' אמימ'
משיכה בגוי קונה תדע דהני פרסאי משדרי פרדשני להדדי ולא הדרי בהו. רב אשי
אמ' לעולם משיכה בגוי אינה קונה והאי דלא הדרי בהו דמות רוחא הוא דנקיטא להו.
אמ' רב אשי מנא אמינא לה מדאמ' להו רב להנהו סוביאתא כי כליתו חמרא לגויס
שקלו דמי מיניהו והדר כאילו להו ואי לא נקיטי זוזי בהדיהו אוזפינהו והדר שקלוה
מיניהו כי היכי דתהוי הלואה גביהו דאי לא עבדיתו הכי כי הוי יין נסך ברשותיכו קא
הוי וכי קא שקליתו דמי יין נסך קא שקליתו ואי סלק' דעת' משיכה בגוי קונה מדמשכ'
גוי קנייה ויין נסך לא הוי עד דנגע ביה אי דקא כאיל ורמי למנא דישראל הכי נמי לא
צריכא דקא כאיל ורמי למנא דגוי סוף סוף מכי מאטי אוירא דמנא דגוי קנייה ויין נסך
לא הוי עד דמאטי לארעיתא דמנא שמעת מינה נצוק חיבור אי דנקיט ליה גוי לכרי
בידיה הכי נמי לא צריכא דמנח אארעא. ותקנה ליה כליו שמעת מינה כליו של לוקח ברשו
מוכר לא קנה לוקח לא לעולם אימא לך קנה לוקח והכא במאי עסיקי כגון דאיכא עכבת
יין אפומא דמנא דגוי דקמא קמא אינסיך ליה. כמאן. דלא כרבן שמעו בן גמליאל דאי
רשב"ג האמ' ימכר כולו לגויס חוץ מדמי יין נסך שבו. מידי הוא טעמא אלא לרב האמ'
רב הלכה כר"שב"ג חבית בחבית אבל לא יין ביין. מיתיבי הלוקח גרוטאות מן הגויס
ומצאשם עז אם עד שלא נתן מעות משך הרי זה יחזיר ואם משנתן מעות משך יוליך
לים המלח ואי סלק' דעת' משיכה קונה בגוי אמאי יחזיר אמ' אביי משום דמחזי כמקח
טעות. אמ' רבא רישא כמקח טעות סיפא לאו כמקח טעות אלא אמ' רבא רישא וסיפא
מקח טעות רישא דלא יהיב זוזי לא מיחזי כעז ביד ישראל. סיפא דיהיב זוזי מיחזי כעז
ביד ישראל. אמ' ליה מר קשישא בריה דרב חסדא לרב אשי הא שמע המוכר יינו לנכרי
פסק עד שלא מדד דמיו מותרין מדד עד שלא פסק דמיו אסורין ואי אמרת משיכה
בגוי אינה קונה אמאי דמיו מותרין הכא במאי עסיקינן דאקדים לו דינר אי הכי אימא
סופא מדד עד שלא פסק דמיו אסורין ואי דקדים ליה דינר אמאי דמיו אסורין. אמ' ליה

ולדידך דאמרת משיכה בגוי קונה אמאי רישא דמיו מותרין וסיפא דמיו אסורין אלא מאי אית לך
למימר פסק סמכא דעתיה לא פסק לא סמכא דעתיה לדידי נמי אע"ג דאקדים ליה דינר פסק
סמכא דעתיה לא פסק לא סמכא דעתיה. אמ' ליה רבינא לרב אשי תא שמע דאמ' ר' חייא בר אבא
אמ' ר' יוחנן בן נחנהרג על פחות משוה פרוטה ולא נתן להשבון ואי אמרת משיכה בגוי אינה
קונה אמאי נהרג משום דצעריה לישראל ומאי לא נתן להשבון אינה בתורת השבון אי הכי אימא
סופא בא אחר ונטלה ממנו נהרג עליה בשלמא התם צעריה לישראל הכא מאי עבד ליה אלא לאו
שמע מינה משיכה בגוי קונה שמע מינה. ההוא גברא דאמ' ליה לחבריה אי מזבינא להאי
ארעא לדידך מזבינא לה אזל זבנה לאינש אחרינא אמ' רב יוסף קנה קמא אמ' ליה אביי והא לא
פסק ומנא תימרה דכל היכא דלא פסק לא קנה דתנן המוכר יינו לנכרי פסק עד שלא מדד דמיו
מותרין מדד עד שלא פסק דמיו אסורין מאי הוי עלה מאי הוי עלה כדאמרי ודילמא חומרא
דיין נסך שאני. אמ' רב חייא בר אבין עובדא הוה בי רב חסדא ותב חסדא בי רב ופשטוהא מי הא
משך חמריו ופועליו והכניסן לתוך ביתו בין פסק עד שלא מדד בין מדד עד שלא פסק שניהם
יכולין לחזור בהן פרקן והכניסן לתוך ביתו פסק עד שלא מדד אין שניהם יכולין לחזור בהן מדד
עד שלא פסק שניהם יכולין לחזור בהן. ההוא גברא דאמ' ליה לחבריה אי מזבינא להאי ארעא
לדידך מזבינא לה במאה זוזי אזל זבנה לאינש אחרינא במאה ועשרים אמ' רב כהנא קנה
קמא. מתקיף לה רב יעקב מנהר פקוד האי זוזי אנסוה והלכה כר' יעקב מנהר פקוד. אמ'
ליה כדשימי בי תלתה אפי' תרי מינו תלתה. כדאמרי בי תלתה עד דאמרי בי תלתה. כדשימי
בי ארבעה עד דשימי בי ארבעה וכל שכן היכא דאמ' ליה כדאמרי בי ארבעה כדשימי בי תלתה
ואתו תלתה ושימוה ואמ' ליה ליתו תלתה אחרינ' דקים להו טפי. אמ' רב פפא דינא הוא דמעבב
מתקיף לה רב הונא בריה דרב יהושע ממאי דהני קים להו טפי דילמא הני קים להו טפי
והלכתא כדרב הונא בריה דרב יהושע. נטל את המשפך ומדד לתוך צלוחיתו של נכרי
וחזר ומדד לתוך צלוחיתו של ישראל אם יש בו עכבת יין אסור. תנן התם הנצוק
והקטפרס ומשקה טופח אינו חיבור לא לטומאה ולא לטהרה האשבורן חיבור לטומאה
ולטהרה. אמ' רב הונא נצוק לטומאה ולטהרה לא הוי חיבור לענין יין נסך הוי חיבור. אמ'
ליה רב נחמן מנא לך הא. אילימא מדתנן הנצוק והקטפרס ומשקה טופח אינו חיבור לא

לטומאה ולא לטהרה לטומאה ולטהרה הוא דלא קרי חיבור הא לענין יין נסך הוי חיבור אימא
סיפא אשבורן חיבור לטומאה ולטהרה לטומאה ולטהרה הוא דהוי חיבור הא לענין יין נסך לא
הוי חיבור ל"א מיהא ליכא למשמע מינה תא שמע נטל את המשפך ומזג לתוך עלוחיתו של נכרי
ואחר כך מזג לתוך עלוחיתו של ישראל אם יש בנו עכברתיין אסור הא עכברתיין במאי כגון שמיתמרא
בנצוק שמע מינה נצוק חיבור תאני ר' חייא כגון שפחסתו עלוחיתו נעשה כפחסתו עלוחיתו
אבל לא פחסתו עלוחיתו של ישראל תסתוט מינה דנצוק אינו חיבור לא פחסתו עלוחיתו הפשוט
כך לאסור נצוק חיבור כך תא שמע המערה מלבי לבני את שמערה ממנו מותר ק"ו
דבין ביי אסור שמע מינה נצוק חיבור אי נצוק חיבור אפי' מאי דבניך דמכא נמי ליתסר
הא לא קשיא דקא מקטיף קטופי מבי מקום נצוק חיבור וליטעמיך אימא סיפא אחר שעירה
להתיבו אסור את שעירה להתיבו הוא דאסור הא דבין ביי שרי ל"א מיהא ליכא למשמע מינה
תא שמע המשרה מחבית לבור לילוח היורד מעפת חבית ולמעגה אסור תרגמה רב ששת
בני המערה דאתי מכחו אי בני המערה אפי' דבוה דחביתא נמי ליתסר כהנוי מדרבנן הוא
לאסיר והתוא נסך לבאי לא נזדבזיה לבנן אמ"ל רב חסדא להתהו סבוותא כי כליתו
חמרא לבני קטיפו קטופי אי נמי נפיצו נפיצו אמ"ל להו רבא להתהו עתופי כי עשביתו חמרא
לגויים לא טיקרב בני לסיועי בהדיכו דילמא מי שתבירתו ועדיתו ליה עילויה וקא אתי מכחו ואסיר
ההוא גברא דאסיק חמרא בניצתא ובת ניצתא אתא בני אנתי ידיה אניצתא אסריה לכולי
חמרא אמ"ל רב ספרא לרבא ואמרי לה רב אדא בר מתנה לרבא ואמרי לה רבינא לרבא נמי איכא
בנצוק ושמע מינה נצוק חיבור תא שמע התם דנוקיה חמרא אניצתא ובת ניצתא וגייד אמ"ל מר
זוטרא בריה דרב נחמן קשקנין שריא הני מילי דקדיים ופסק ישרט אבל קדיים ופסק בי לא רבה
בר רב הונא איקלגי בי דיש גוזתא שרא להו למי שתי בקשקשין איכא דאמרי הוא מתי נעשיה
בקשקשין יין נסך אסור ואוסר בכל שהוא יין בין ומים בשר בכל שהוא יין
נמים ומים בין נזותן טעם זה הכשר מין במינו במשהו ושאר במינו נזותן טעם
כי אתא רב דימי אמ"ל יוחנן המערה יין נסך מחבית לבור אפי' כל היום כולו לאשון לאשון
בטל תנן יין נסך אסור ואוסר בכל שהוא מאי לאו דקא נפיל חמרא לאיסורא לגו חמרא דקתיני
לא דקא נפיל חמרא דהתירא לגו חמרא לאיסורא תא שמע יין בשר בזותן טעם מאי לאו

דקא נסיב מיא חמרא לאיסורא לבו מיא דהתירא לא נסיב חמרא דהתירא לבו מיא לאיסורא. תא שמע
מים בין בנותן טעם מאי כאן דקא נסיב מיא לאיסורא לחמרא דהתירא לא דקא נסיב מיא דהתירא לחתיכ
לאיסורא. ומדקתני סיפא מים בין בנותן טעם
אמלך רבדימי כוסה התירא בגו איסורא וישב דקא נסיב חמרא דהתירא כמיא לאיסורא סופ
דקא נסיב מיא דהתירא לחמרא לאיסורא. כי אתא רב יצחק בר יוסף אמ' יוחנן המערה יין נסך
מ'בצונ קטן בגו אפי כר היום כולו לאשון באגל דוקא עבצונ קטן דלא נתיב עמודיה אבל
חביות דנתיב עמודיה לא כי אתא רבין אמ' יוחנן יין נסך שנפל בגוב ונפל שם קיתון של מים רואין
את ההיתר כאילו אינו והשאר אם יש בו בנותן טעם אסור ואם לאו מותר מים רבין עליו
ומבטלין אותו. כי אתא רב שמעון בר יהודה אמ' יוחנן לא שנינו של שנפל קיתון של מים
תחלה אבל נפל קיתון של מים תחלה מצא מין את מינו ונעור. ואיבא דמתני לה אמתני
יין בין בבבלהוא כי אתא רבשמעון בר יהודה אמ' יוחנן לא שנינו שלא שנפל שם קיתון של מים
אבל נפל שם קיתון של מים רואין את ההיתר כאילו אינו והשאר מים רבין עליו ומבטלין אותו.
מאי איכא בין דמתני לה אמתניתין למאן דמתני לה אדרבין. מאן דמתני אמתני לא נאני
תחלה. ומאן דמתני לה אדרבין באנו תחלה. איתמר יין נסך שנפל בגוב ונפל שם קיתון
של מים אמ' מחזקיה אם הגדילו באיסור אסור הגדילו בהיתר מותר ול' יוחנן אמ' אפי הגדילו
באיסור מותר. אמ' ליה ר' ירמיה לר' זירא לימא מחזקיה ול' יוחנן בפלוגתא דר' אלעזר ורבנן
דא מיתכוי דתנן שאור של חולין ושל תרומה שנפלו לתוך העיסה ואפי בזה הרי לחמץ ואפי בזה
הרי לחמץ ונעגלתו וחימצו ר' אלעזר אומ' אחר אחדון אינו בא. וחכמי' אומ' אין שנפל איסור
בתחלה ובין שנפל איסור לבסוף אינו אסור עד שיהא בו כדי לחמץ ותיסברה והאמ' אביי לא
שנו שלא שקדם ומיכך את האיסור אבל לא קדם ומיכך את האיסור אסור. מחזקיה דאמ' כמאן
שלא הכא בגוונין דא מיתכוי למחזקיה שית ליה רואין לר' יוחנן איכא ליה רואין. ומי איכא ליה והא
רואין והא בעא מיניה ר' אסי מר' יוחנן שני כוסות אחד של חולין ואחד של תרומה ומזג
ושתה זה בזה מהו ולא פליגי ליה אמ' ליה מעיקרא לא פשיט ליה ובבסוף פשיט ליה. איתמר
נמי אמ' אמי אמ' יוחנן ואמרי לה אמ' אסי אמ' יוחנן שני כוסות אחד של חולין ואחד
של תרומה ומזגן ושתה זה בזה רואין את הכל כאלו אינו והשאר מים רבין עליו ומבטלין

אותו זה הכלל מין במינו במשהוא ושלא במינו בנותן טעם זה הכלל פיתויי מצי
לאיתויי כל איסורין שבתורה כל שעמוד לאמרי תניהו כל איסורין שבתורה נמינין נמעהוא ושפא
נמינין נגותן טעם ור יוחנן ור שמעון בן לקיש דאמרי תניהו כל איסורין שבתורה בין במינין
בין שפא נמינין נגותן טעם חוץ מטבל ויין נסך שבמינין נמעהו ושפא נמינין נגותן טעם וזרק
הכלל לאיתויי טבל תניא כותיה ושמעון ותניא כותיה דר יוחנן ור שמעון בן לקיש תניא
כותיה דרבי ושמעון כל איסורין שבתורה נמינין נמעהו ושפא נמינין נגותן טעם תניא כותיה
דר יוחנן ור שמעון בן לקיש כל איסורין שבתורה בין במינין בין שפא נמינין נגותן טעם חוץ מטבל
ויין נסך שבמינין נמעהו ושפא נמינין נגותן טעם בטבל מי יין נסך מעות תומרא דעבו"ם
טבל מאי נעשה כהיתרו דר איסורו דאמ שמעון אפי חטה אחת פוטרת את הכרי ותניא נמי
הכי במה אמרו טבל אסור ואוסר בכל שהוא במינו ושפא נמינו נגותן טעם

מתני ג' אסורין ואוסרין בכל שהן יין נסך ועו ועגלות בכורין ושור הנסקל ועגלה
ערופה ועופי מצורע ושעיר נזיר ופטור חמור ובהמ בחלב וחולין שנשחטו בעזרה ושעיר המשתלח
הרי ג' אסורין ואוסרין בכל שהוא גמ תניא מאי לא חשיב אי דקא שבמינין לא חשיב כיתני
נמי חתיכות טבלה אי איסורי הנאה לא חשיב כיתני נמי חמץ בפסח אמ' חייא בר אבא ואיתימא
ר יצחק נפחא היכי תניא תהא תחלת איתקיש דבר שבמינין ואיסורי הנאה וכיתני אגוזי פיך ודמנט בארץ
דבר שבמינין ואיסורי הנאה הוא הא לית לה התם הניחוי לערלה ערכה הניחוי לכלאי הכרם
הכרם וכיתני נמי כלאי הכרם בכל הניתן בחמץ בפסח מיון שמתקיים דאמרה ר עקיבא תנא ניהו
התם ר עקיבא מוסיף אף כלאי הכרם הרי ג' למעוטי מאי למעוטי דבר שבמינין

מתני ד' יין נסך שנתבשל נוטו אסור
ואפי איסורי הנאה או איסורי הנאה ופא דבר שבמינין בהנאה לשבח אומ יאכל כולו לנוים חוץ מדמי יין
נסך שבו אמ רב הכהנא משבח חבית בחבית אבל לא יין ביין ושמעון אמ אפי יין ביין וכן אמ רבה בר בר חנה אמ ר יוחנן אפי יין
ביין וכן אמ רב שמעון בר נתן אמ ר חנינא אפי יין ביין וכן אמ רב נחמן אמ רבה בר אבוה אפי
יין ביין אמ רב נחמן הלכה למעשה יין נסך יין ביין אפור חבית בחבית מותר סתם יינן
יין ביין נמי מותר נתן של אבן שפתה בוי מנובלה והיא טהורה ושלעז ר שיעי אומ ינגב
וחבמי אומ יקלף את השפה ושכחם אשם שקלף את השפה תלי זו אפורה גמ אמ רבא דוקא

מתני'

יפרה אבל דרך בה לא נאמר בעניב שתיטא יפרה תנן מהו להוציא הוא הדין לאשכול דרך בה ומהו
דתימא יפרה אורחא דמילתא קתני כה"ג ואיכא לאמלי אמ' רבא לוקא יפרה אבל דרך בקר
לא שנא בעניב. כי ההוא דאיתא לבמיקה דר' חייא אמ' ליה הבי נבוא דמדלי ני מעיקרא אמ' ליה
ליכא קום זיל בהליך וחזי דלא מצוחת עבי ני מדלעא אזל חזייה למעשרתא דהוה שיעא עוב
אמ' לא ואי בעינך נעבמא סני ליה בהלי דלא אזיל ואתי עבה איתי שלא מתוחיה אסרחיי
דמלי חמרא אמ' לא לא סני בעינך נא קילוף בעיא והינו דלא אמ' לי חזי דלא מצוחת עבי
ני מדלעא. תנו רבנן הנתוהמחץ והמעשך של גוים ר' מתיר בעניב וחכמים אוסרין ומודה
ר' בקנקנים שמן אסורין ומה הפרש בין זה לזה זה מעמיד בקיום וזה אין מעמיד בקיום. על ע"ב
ועל אבן יבוב ואם היו מזופתין אסורין. והא אנן תנן נתעל אבן שזפתה ני מנבה והיא טהורה
מתני' לא לך בה בי תיא דלך בה. אמ' מר הנתוהמחץ והמעשך של גוים ר' מתיר
בעניב וחכמים אוסרין והא אנן תנן שלחם אשקלון את הזפת אסורה אמ' רבא שומא מתוך
אחין כתבן. למימרא דגשא ארחתוך דבא כי משדר גלפי להדפניא סחיף להי אשמעי לי'
והתנן להי אכילתיה בשבת כל דבר שמעמיד בקיום אפילו כמי שעה גזרו ביה רבנן. במה מנבבין
לאמ' בגמים ובהקבה בר חנה אמ' באשב. רב אמ' בגמים בגמים ולא באשב ובהה בר בר חנה אמ' באשב
באשב ולא בגמים. ש"מ דב אמ' בגמים והוא הדין באשב ובהה בר בר חנה אמ' באשב והוא הדין בגמים
ולא תגיד היא בדעתיה הא בדעתיה. איתמר נבי רב משמיה דרב אמרי תרתי תנתי ושמואל
אמ' תנא אחבני הוא ותנו הכי. בשום בריתא מתנו נבי רב משמיה דרב אמרי תלתא אלבעי
ושמוך אמ' אלבעי חמש ולא תבינ מר לא חשיב מיא בתראי ומר לא קא חשיב מיא בתראי"
בעו מיניה מר אשכח הני נמלי לארמאי מאי אמ' להו תניתוה הרי שהיו נתיו וביה טמ"ן
ובקש לעשות בהן נטורקי כיצד עושה הדשין והעלים והטוביז של נפלים מליחין העקרים של נענים
ושל בעבוע מגבן ושל גמי מיטען. ובמה מיטען שנים עשר חלב לשבן אומ' מניח
מנגבת ומגבר לבור ר"ש. קינו תיא קמיא אי כא טיניהו חלפי ואשבי. ל' יוסי אומ' הרוצה לעשות
מיל מגגילן נרותיהן או חוכרן נמי זמים. לשבן אומ' מעשה ר' יוסי מפחן תחת ענר שמעון
מלכתין את נעמין שמעון ורוחש ישמעאל. ובלבד שיאמרו בין כך אמרו בטהרות בעי לה
בטהרות קיימינן אי איתא כלבך שיאמרו בטהרות בין כך אמרו אמ' רבה בר בר

חנה אמר ר' חנן בן יוסף בן לוי ואמרי לה רב חנא בר שאינה אמר רבה בר בר חנה
אמר ר' יוחנן מצי יוסף ומצי לוי. אמר שמואל בר רב יצחק ולא פליגי הא בתקופת ניסן והא
בתקופת תמוז ושבת. אמר רב יהודה הני דוקי דאמרי דמזיא מדיתן דעמרא מינן דמתנן
מישכן וכי אית בהו קיטרי שארי להו. הני לקוט וחלאתא דאמרי דחייטי להו בחבי דצורי
מדיתן. דעבדתא מעגל. דמיתנן מישכן. וכי אית בהו קיטרי שארי להו. איתמר עפר הארץ
שהושיט ידו כותי ונגע באמבוטתו של חייא חד אמר אשכול וכל סביבותיו טמאין וכל הבית
כהקדש. וחד אמר הנתכולה נמי בעמיה. ולמאן דאמר אשכול וכל סביבותיו טמאין וכל הבית
בהקדש מאי שנא מיקח דתנן שדה שנמצא בה בתים אינו מעמיא לא מגנו ואם היה מעשר כל
מהלך הכל טמא התם לא מיתסיק ולא מידי הכא מתסיק אשכולות. אודו ליה רבנן לר יהושע
ואמרי לה כבריה דר יהושע בשבתי האומר אשכול וכל סביבותיו טמאין וכל הבית בהקדש.

מתני' הכוקח בני העמים מן הגוים את שדהו להטביל יטביל ואת שדהו להגעיל
יגעיל בגבן באור יבקע השפוד והאסכלה מלבנן באור הסכין עפה והיא טהורה.

גמ' תנא וכולן צריכין טבילה באדבעים מאה. מנא הני מילי אמר רבא אמר קרא וטהר
הוסיף לך הכתוב טהרה אחרת. תנא בר קפרא מיתוך שנא נמי נזה יתחטא שומע אני צריך
הזאה שלישי ושביעי תלמוד לומר אך. אם כן מה תלמוד לומר מים שהנזה עובדת בהן וכמה הן
ארבעים סאה ואי צריך למהטבל וטהר. ואי צריך למחתך נמי נזה לאי כתב רחמנא וטהר הוה
אמינא מאי וטהר וטהר בשבעה הוא דבעי רחמנא נמי נזה ואי כתב רחמנא נמי נזה הוה אמינא
תיבעי הערב שמש נזה כתב רחמנא וטהר כאלתר. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה ואפי כעיס
חמצים נמשמע להא דאמרי אינשי כי מלבנן באור כחדשים דמיין ואפי הכי בעי טבילה. מתקיף לה
רב שמעת אי הכי אפי זונא דסדבא נמי אמר ליה רבא בר שילא וכי מתבעת אמורים נתעלה.
אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה לא שאנו שקבוחין וכמעשה שהיה אבל שאובין לא. רב
יצחק בר יוסף זבן מאשפ דמדיא חקתא מני אמר ליה ההוא מדבנן ולא יעקב שמיק
לידי מיתה אלא מי מיטהר דר יוחנן בר מתבות אמורים נתעלה. אמר רב אשי הני בני זכוכי הואיל
ומתברי ליה תקנה כבלי מתבות דמו. קונייא פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר נתחלינן וחד
אמר נשופו והכבתא נשופו. איבעיא להו משנתנה מאי. תא שמע דאמר מר רב אשי אנא מעשה

כיה גי רמא דמפא ואטבגה ואיתי ביה וכא ידענא אי משום דקסבר משקה הנוי
אי משום דקסבר בחזיה כגוי דעתיה עלויעה. תנו רבנן הקוקה בין השמשות מן הגוים לבנים
אבא נשתמש בהן בעקר מטבילן ובן טהורין לבנים שנשתמש בהן עבדי ענן כנון טומרי
ובבחמות. קיתונות מלוין ומטבילן ובן טהורין לבנים שנשתמש בהן עבדי תמין כנון היוהרי
והקומקומוסין ומחמי חמין מטבילן ומטבילן ובן טהורין לבנים שנשתמש בהן עבדי האור
כנון הטמונין והאסלאות מטבלן ומטבילן והם טהורין וכולן שנשתמש בהן עד שלא הטביל
ועד שלא הגעיל ועד שלא ניקן הרי אלו אסור מותר ולא קשיא הא במאן דאמר נותן
טעם לפגם אסור הא במאן דאמר נותן טעם לפגם מותר. ובמאן דאמר נותן טעם לפגם מותר
ניעבד גוים לאסר דחמנא ליכי מסתחת גה אמר רב הונא בריה דרב חייא לא אסרה תורה אבא
קללה בתיומה דלאו נותן טעם לפגם הוא. ואידך קללה בתיומה נמי מיתסם פומה. אי הכי
מאן ואיכך ניעבד ניזקא מעום קללה בתיומה. דאמר ליה רב עמרם לרב נחמן השם
והאסכנא מטבלן באור ותנן נכי קדשים השפוד והאסכנא מגעילן בחמין אמר ליה רב עמרם
דרי מה ענין קדשים אצל נעשי נוים התם התירא נבוע הכא איסורא נבוע אמר רבא ל נבוע ה
קתירא מאי הני מוח מוח ל קא סלקיט אישוקא קא אמר רבא מאי הגעלה נמי מליק ליה
ושניפה. אמר אביי מי ימי מליק ושניפה בטון הגעלה בחמין שא אמר אביי יניד עלוי
רעו תנא הכא ליבון והוא הדין להגעלה. תנא התם הגעלה והוא הדין לליבון. אמר ליה רבא
אי הכי ליתנינהי כולהי בחדא ונימא יניד עלוי רעו. שא אמר רבא
קדשים היינו טעמא כאמר רב נחמן אמר רב אבוה בכל יום ויום נעשה נשואי בתביו ות נה שמים
מים דכיון לכשיש ימים מיתבי מיקמי דניהוי נותר לא הוי נעשה שא תטאת פיון לכשיש וכיון
מיתבראים מטבילה האידנא תטאת הוי נותר למחר. כי קתר ומטבילה למחר אן שמים או
תטאת לא סליט נותר דתטאת דהאידנא בתטאת ושמים דלמחר לא עיילא דמי מטבילה ביה
תטאת האי ננא דלל מטבילה האידנא שמים לאיתמר דתטאת דהאידנא ושמים לאיתמר
בהלי דלל לא שמים זמניהו ודלל מטבלה שמים דהאידנא אי הכי הגעלה נמי לא ליבעי קשיא.
אמר רב פפא האי קדיר והאי לא קשיא. רב אשי אמר בעובדא דאמתין מעיקרא התם התירא נבוע
והכא איסורא נבוע ולקא קשיא ל דבעידנא דסליט איסורא לא סליט ליתה לאיסורא בעיניה

ועד

ועד למה מלבנן אמ׳ ר׳ מני עד שתשיר קליפתן. וכיצד מגעילן אמ׳ רב הונא יורה קטנה
לתוך יורה גדולה ויורה גדולה מאי. תא שמע דההוא דודא דהוה בי רב עוקבא אהדר לה לישא
אפומה ומלייה מיא וארתחה אמ׳ רבא מאן חכים למעבד כי האי מילתא אלא רב עוקבא דגברא
רבה הוא דקסבר כבולעו כך פולטו מה בולעו בניצוצות אף פולטו בניצוצות. הסכין שפה
והיא טהורה. אמ׳ רב הונא נועצה בקרקע עשרה פעמים אמ׳ רבא ובמקום קשה. אמ׳
רב כהנא ובסכין שאין בה גומות. תניא נמי הכי סכין יפה שאין בה גומות נועצה עשרה
פעמים בקרקע. אמ׳ רב הונא בריה דרב יהושע לאכול בה צונן. מ׳ יהודה ובאטי בר טובי
הוו יתבי קמיה דשבור מלכא איתו לקמיה אתרוגא פסק ואכל פסק והב ליה לבאטי בר טובי
נעצה עשרה זימני בארעא פסק והב ליה למ׳ יהודה אמ׳ ליה באטי וההוא גברא לאו יהודאה
הוא אמ׳ ליה מר קים לי בגויה ומר לא קים לי בגויה. ואיכא דאמרי הכי אמ׳ ליה אידכר מאי
עבדת באורתא.

הדרן עלך השוכר את הפועל
וסליקא מסכתא ברחמי שמיא.

נשלמה ביום רביעי יא׳ לירח כסלו שנת נא׳ לפרט היצירה
וכתבתיה לעצמי אני שלמה בר׳ שאול נ׳ע בן אל בגלי בזבדה
ברי׳ך רחמנא דסייען

Jewish Theological Seminary of America LIBRARY

[illegible]

ויאמר יי׳ אל משה ואל אהרן עד מתי לא מאנתם לשמור מצותי ותורותי אשר צויתי את אבותיכם ואשר שלחתי אליכם ביד עבדי הנביאים השכם ושלח ולא שמעתם אלי ולא הטו את אזנם ויקשו את עורפם להרע מאבותם ועתה לכו ושובו איש מדרכו הרעה ומעלילותיכם הטובו ולא תלכו אחרי אלהים אחרים לעבדם ולהשתחות להם ולא תכעיסוני במעשי ידיכם ולא אקצוף לכם ולא אשלח בכם את הרעה אשר עשיתי לנינוה ולכל העיר הזאת ולכל יושביה ולכל הגוים סביבותיה ולא שמעתם אלי ולא הטיתם את אזנכם ולא שבתם

Theological Seminary of America
LIBRARY
Dubuque, Iowa